

LETNO POROČILO 2013

Kočevje, marec 2014

Hydrovod d.o.o., družba za komunalno dejavnost, Ljubljanska c. 38, 1330 Kočevje, **tel.: 01 8938 170**, fax: 01 8938 184,
hydrovod@hydrovod.si, www.hydrovod.si, TRR: SI56 0232 0001 9840 967, ID za DDV: SI50590049

KAZALO

1.	UVOD	3
2.	POVZETEK DOGAJANJ V LETU 2013.....	16
3.	KAKO NAPREJ	33
4.	ZAKLJUČEK.....	34
5.	POSLOVNO POROČILO.....	38
5.1.	Analiza poslovanja družbe v letu 2013	38
5.1.1.	Prihodki in njihova struktura	39
5.1.2.	Odhodki in njihova struktura	39
5.2.	Izvajanje javne gospodarske službe – oskrba s pitno vodo	46
5.2.1.	Cena vode	51
5.2.2.	Kvaliteta pitne vode	57
5.3.	Zaposleni	62
5.4.	Nabavna funkcija in javna naročila	63
5.5.	Sodelovanje z javnostjo.....	64
5.6.	Razvoj in načrti za prihodnost	65
5.6.1.	Oskrba s pitno vodo	65
5.6.2.	Predvidene novosti v poslovanju in organizaciji družbe	70
6.	RAČUNOVODSKI IZKAZI.....	72
6.1.	Izkaz poslovnega izida	72
6.2.	Bilanca stanja.....	73
6.3.	Razkritja k računovodskim izkazom	74
6.3.1.	Izkaz poslovnega izida	74
6.3.2.	Bilanca stanja.....	77
6.3.3.	Druga razkritja	80
6.4.	Vlaganja v infrastrukturo v letu 2013.....	80
6.5.	Razporejanje skupnih in splošnih stroškov.....	80
7.	PREDLOG SKLEPA.....	82
	SEZNAM PRILOG	83

1. UVOD

Kako pripraviti letno poročilo na način, da bodo dovolj pregledno prikazana vsa pomembna dogajanja v minulem letu in bo hkrati dovolj razumljivo za branje, je izziv, s katerim se vodstvo Hydrovoda sooča po vsakem zaključku poslovnega leta. Vedno želimo podati dovolj podatkov, da bo jasno prikazano vse tisto, kar je potrebno, da se širši skupnosti prikaže prerez našega dela skozi 365 dni posameznega koledarskega leta, da bo razumljivo tako za tiste, ki se z našim poročilom prvič srečujejo, kot tudi za tiste, ki že nekaj časa spremljajo naše delo. Vsako leto poskušamo nekaj dodati in tudi nekaj spremeniti ter se na ta način čim manj ponavljati. Kljub tem dobrim namenom je naša dejavnost tako posebna in zakonsko definirana, da poročila ni moč izdelati brez ponavljanja določenih podatkov oz. prikazov. Glede na dejstvo, da je oskrba s pitno vodo tako pomemben predpogoj za nemoteno bivanje in delovanje na določenem področju, menimo, da s tem ni nič narobe. Pitna voda je po naši zakonodaji živilo in poudarjanje določenih zadev, povezanih s pitno vodo ni nikoli preveč. Urejen sistem oskrbe s pitno vodo je zelo zahteven in drag in se gradi in dograjuje tekom celotnega obdobja obratovanja. Pa kljub temu opažamo, še posebej v zadnjem obdobju, da oskrba s pitno vodo ni odvisna samo od finančnih vlaganj, temveč čedalje bolj tudi od stanja in »obnašanja« narave. Naše večletno »prijazno« obnašanje do narave povzroča podnebne spremembe, ki so sedaj vidne tudi laikom. Izvajalcem javne gospodarske službe oskrbe s pitno vodo povzročajo vse več težav in ti svoje delo bolj ali manj uspešno prilagajajo nepredvidljivi naravi.

Po sedaj veljavni zakonski ureditvi je pitna voda v Sloveniji javna dobrina. Način izvajanja kot tudi standard oskrbe porabnikov s pitno vodo je delno urejen z državnimi predpisi in delno s predpisi lokalnih skupnosti. Skladno z veljavnim Zakonom o varstvu okolja sodi dejavnost oskrbe s pitno vodo med obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja. S tem je zakonodajalec jasno izkazal pomembnost poenotene in urejene oskrbe s pitno vodo za nemoteno bivanje znotraj določene lokalne skupnosti. Lahko govorimo, da je trenutna rešitev oskrbe s pitno vodo urejena optimalno, saj je velika večina prebivalcev naše države vključena v sistem javne oskrbe s pitno vodo, ki ima sorazmerno nizko ceno. Voda je dejansko človekova pravica in na ta način sledimo smernicam Združenih narodov, ki spodbujajo zagotavljanje vode in komunalne ureditve kot osnovne javne storitve za vse. Poskus določenih lobijev znotraj Evropske skupnosti, da bi pitna voda postala tržno blago, je na srečo propadel. Pritisk javnosti je naredil svoje in Evropska komisija je bila prisiljena področje oskrbe s pitno vodo izvzeti iz predloga direktive o koncesijah. Javni interes je za enkrat zmagal. Za koliko časa, je drugo vprašanje. Kapital se zaveda pomena pitne vode, ve, da brez nje ni življenja, pozna njen strateški pomen in zna izračunati finančne koristi, ki bi nastale, če bi prišlo do privatizacije vodnih virov. Zato pri njemu želja po posedovanju vodnih virov ne bo nikoli ugasnila. Primeri privatizacije vodnih virov po svetu so vsepovsod negativni. Želja po dobičku velikih zasebnih družb je vsepovsod prinesla mnogo višje cene in slabšo kvaliteto vode na pipah porabnikov.

Poslovno leto 2013 je bilo za področje oskrbe s pitno vodo po mnogočem zelo zahtevno in hkrati uspešno. Poslovni dogodki so se vrstili eden za drugim in s svojo dinamiko prispevali k ustvarjanju občutka o večnem pomanjkanju časa za narediti še kaj več. Težko se je izogniti občutku, da je (pre)hitro minilo. Ekonomska kriza je pomembno vplivala tudi na poslovno

okolje, v katerem deluje naše podjetje. Tako je bilo potrebno vložiti dosti več napora za doseganje rezultatov, ki bodo prikazani v nadaljevanju tega poročila.

1.1 Osnovna naloga podjetja

Osnovna naloga javnega podjetja Hydrovod d.o.o. ostaja nespremenjena v primerjavi s prejšnjimi leti. Tako ima podjetje še vedno osnovno nalogo, da skrbi za izvajanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo na območju občin Kočevje, Ribnica, Loški Potok, Sodražica in Kostel (dejavnost 36.000 – zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode).

1.2 Osnovni podatki o podjetju

Logotip:

Ime podjetja: *Hydrovod d.o.o., družba za komunalno dejavnost*
Naslov: *Ljubljanska c. 38, 1330 Kočevje*
Telefon: *01 8938 170*
Spletna stran: <http://www.hydrovod.si>
Šifra dejavnosti: *36.000 Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode*
Matična številka: *5073251*
ID za DDV: *SI50590049*

1.3 Kontaktni podatki za podjetje

Kontaktni podatki podjetja so naslednji:

Hydrovod d.o.o., družba za komunalno dejavnost,
Ljubljanska cesta 38
1330 Kočevje

centrala: ☎ (01) 8938 170
reklamacije: ☎ (01) 8938 176
soglasja: ☎ (01) 8938 182
fax: 📠 (01) 8938 184
dežurna služba: 📞 (051) 319 800
elektronski naslov: hydrovod@hydrovod.si

1.4 Organizacijska struktura podjetja

Delovni proces je v podjetju organiziran v naslednjih sektorjih:

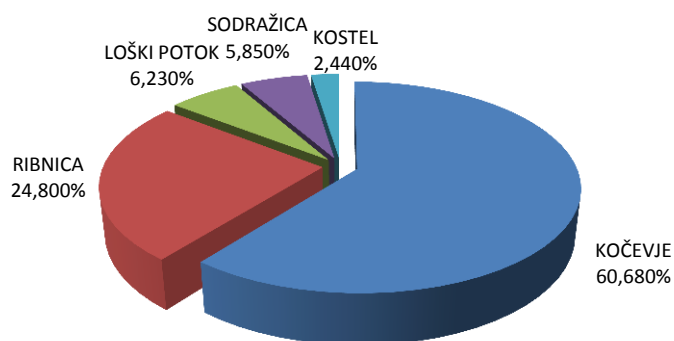
- v splošnem sektorju, ki ga vodi direktor družbe,
- v tehničnem sektorju, ki ga vodi vodja tehničnega sektorja ter
- v finančno-računovodskem sektorju, ki ga vodi vodja finančno-računovodskega sektorja.

Vsi trije sektorji so locirani na sedežu družbe na naslovu Ljubljanska c. 38, Kočevje.

1.5 Lastniška struktura podjetja

Lastniški deleži posameznih družbenikov v osnovnem kapitalu javnega podjetja so v primerjavi s prejšnjimi leti ostali nespremenjeni in znašajo:

- delež Občine Kočevje	60,68%,
- delež Občine Ribnica	24,80%,
- delež Občine Loški Potok	6,23%,
- delež Občine Sodražica	5,85%,
- delež Občine Kostel	2,44%.

1.6 Kratka predstavitev podjetja

Podjetje Hydrovod d.o.o. je v 100 % lasti občin, na področju katerih opravlja javno gospodarsko službo. Osnovni kapital družbe znaša 583.016,01 EUR, sprememb v letu 2013 ni bilo.

V skladu z *Družbeno pogodbo o statusnem preoblikovanju javnega komunalnega podjetja Hydrovod Kočevje-Ribnica p.o. v Hydrovod d.o.o., družbo za komunalno dejavnost*, podjetje za občine ustanoviteljice izvaja gospodarsko javno službo:

- 36.000 Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode,

ki predstavlja osnovno dejavnost družbe. Gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo izvajamo tudi v delu občine Črnomelj – KS Stari trg ob Kolpi. Medsebojna razmerja z občino Črnomelj niso urejena in ta občina nas ne navaja v svojih odlokih kot upravljavca vodovoda. Do občine nimamo vzpostavljenih nobenih obveznosti iz naslova infrastrukture v upravljanju.

V skladu s 3. členom družbene pogodbe, zaradi racionalnejšega in gospodarnejšega izvajanja obvezne gospodarske javne službe oziroma v interesu zagotavljanja javne dobrine, opravljamo še naslednje dopolnilne (tržne) dejavnosti:

- gradnja in rekonstrukcije vodovodnih objektov in naprav,
- izdelava in rekonstrukcija vodovodnih priključkov in
- zamenjava vodomero.

Zaradi spremembe zakonodaje bodo dela na vodovodnih priključkih in redne zamenjave vodomero po novem uvrščena med našo osnovno dejavnost.

1.7 Oskrba s pitno vodo nekoč

Oskrba s pitno vodo se v sedanji obliki na področju sedanjih občin Kočevja, Ribnice, Loškega Potoka, Sodražice in Kostela izvaja že gotovo 55 let. O ustanovitvi skupnega podjetja za

Izgradnja regionalnega vodovoda

izvajanje nalog na področju oskrbe prebivalcev s pitno vodo v takratnih občinah Kočevje in Ribnica se je začelo razmišljati ob koncu petdesetih let prejšnjega stoletja. Tako v Kočevju kot tudi v Ribnici so imeli v tem času veliko pomanjkanje vode. Zaradi fekalnega onesnaženja zajetij je v Kočevju prišlo celo do epidemije tifusa. Soočeni s temi dejstvi so odgovorni v Kočevju in Ribnici sprejeli zamisel o skupnem reševanju vodooskrbe v obeh občinah, kar bi bilo mogoče s skupnim upravljavcem in skupnim vodooskrbnim sistemom, ki bi se napajal iz skupnega črpališča v Blatah. Tako je bil imenovan pripravljalni odbor za ustanovitev Vodne skupnosti za vodovod Kočevje – Ribnica. Le-ta je s svojo vlogo z dne 9. 7. 1959 zaprosil Upravo za vodno gospodarstvo LRS Ljubljana za ustanovitev vodne skupnosti. Zelo hitro, že 14. 7. 1959, je Uprava za vodno gospodarstvo LRS Ljubljana pod številko 0815-575/1-59 izdala odločbo, s katero je dovolila ustanovitev vodne skupnosti za obe občini. V odločbi je zapisano, da je »namen

skupnosti vodna preskrba omenjenega območja, nadzor nad pravilno uporabo voda iz vodovoda, spopolnitev in razširitev vodovodnih naprav ter popravilo in vzdrževanje istih«. Vodna skupnost Kočevje-Ribnica je dejansko začela delovati z dnem 1. 11. 1959. Leta 1975 je prišlo do spremembe imena podjetja, ki je od 20. 1. 1975 dalje delovalo pod imenom Komunalno podjetje Hydrovod Kočevje - Ribnica. Današnja organizacijsko obliko je Hydrovod dobil leta 2000, ko je bila v skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah in Zakonom o gospodarskih družbah opravljena delitev lastniških deležev med občinami ustanoviteljicami Hydrovoda ter izvedeno preoblikovanje v družbo z omejeno odgovornostjo.

Vodna skupnost Kočevje - Ribnica je leta 1959 začela opravljati svoje poslanstvo z upravljanjem takratnega kočevskega in ribniškega vodovoda, ki sta bila v dosti manjšem obsegu kot sta danes ter še z nekaterimi manjšimi vodovodi. Vsi ti vodovodi so bili v zelo slabem stanju in prva leta delovanja Vodne skupnosti so bila resnično težka. Zaradi visokih

vodnih izgub je še posebej v sušnih obdobjih pogosto prihajalo do izpadov pri redni oskrbi s pitno vodo. Uvajale so se tudi različne oblike omejitve porabe pitne vode. Še eno zanimivost iz tistega časa najdemo ob prebiranju arhivskih gradiv. V članku, objavljenemu v Dolenjskem listu, dne 28. 12. 1972, je takratni direktor Andoljšek povedal, da »dajo vsakemu občanu, ki sporoči, da cevovod kje pušča, 20 din nagrade in to zato, da je čim manj izgube vode in da so potrošniki kar najmanj časa brez vode«.

Vodovodna infrastruktura se je postopoma dograjevala in s tem se je tudi povečevalo število porabnikov, ki so bili vključeni v sistem javne vodooskrbe. Pri tem je imel pomembno vlogo novozgrajeni vodovodni sistem Blate, na katerega so se postopoma priključevala vsa naselja okrog Kočevja in Ribnice ter še nekateri vaški vodovodi.

1.8 Oskrba s pitno vodo danes

V letu 2013 smo oskrbo s pitno vodo izvajali z obratovanjem naslednjih vodovodnih sistemov:

- regionalni vodovod Kočevje – Ribnica – Sodražica je pokrival največji del potreb po pitni vodi v občinah Kočevje, Ribnica in Sodražica,
- vodooskrbni sistem Dol oskrbuje s pitno vodo del porabnikov s področja občine Črnomelj,
- vodooskrbni sistem Ravni Dol oskrbuje s pitno vodo del porabnikov s področja občine Ribnica in del porabnikov s področja občine Sodražica,
- vodovod Smuka – Stari Log je del vodovodnega sistema Globočec, ta pa oskrbuje s pitno vodo poleg porabnikov v občini Kočevje tudi porabnike v občinah Grosuplje, Ivančna Gorica in Žužemberk,
- vodovodni sistemi Kočevska Reka, Borovec, Gornja Briga – Dolnja Briga, Koprivnik, Knežja Lipa, Brezovica – Vimolj, Spodnji Log, Polom – Seč in Laze oskrbujejo s pitno vodo preostali del porabnikov v občini Kočevje,
- vodovodni sistemi Loški Potok, Trava – Srednja vas in Novi Kot oskrbujejo s pitno vodo porabnike v občini Loški Potok,
- vodovodni sistemi Gorā, Žimarca in Zamostec oskrbujejo s pitno vodo preostali del porabnikov v občini Sodražica,
- vodovodni sistemi Jakšiči – Fara, Kostel, Žaga in Vrh – Krkovo oskrbujejo s pitno vodo porabnike v občini Kostel, in
- vodooskrbni sistem Frančišek (Sajevec – Dane) oskrbuje s pitno vodo del porabnikov s področja občine Ribnica.

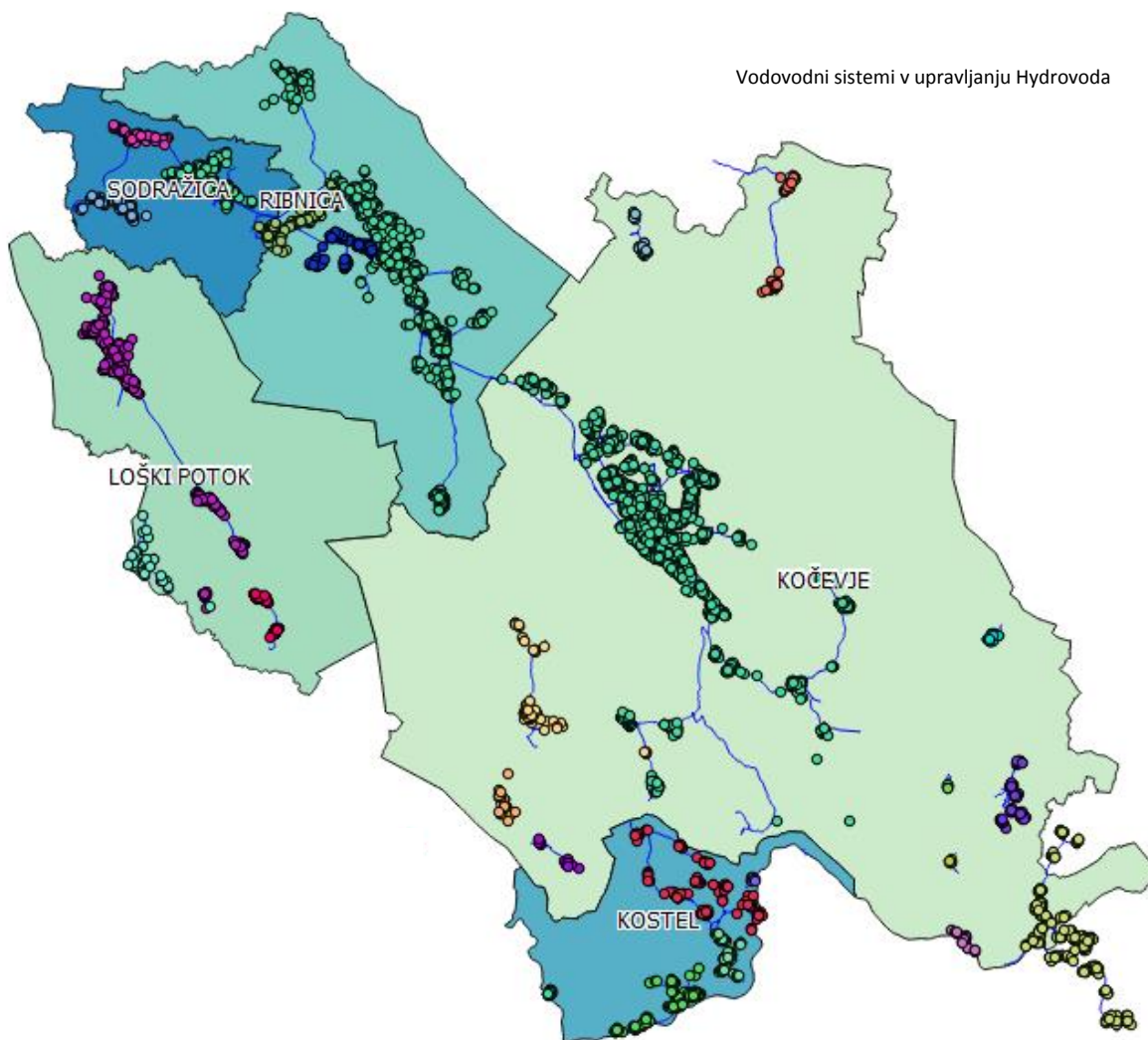
Navedeni vodovodni sistemi so medsebojno različno oddaljeni, tako nivojsko kot tudi višinsko.

Sredi poletja 2013 smo vodovodni sistem Zamostec povezali z regionalnim vodovodom Sodražica – Ribnica - Kočevje. Na vodovodnem sistemu Zamostec smo imeli stalne težave z zagotavljanjem kvalitete pitne vode. Na samem sistemu ni bilo mogoče brez velikih vlaganj vgraditi opreme za dezinfekcijo. Zato je veljal stalen preventiven ukrep prekuhavanja vode za prehrabne namene. Na osnovi prijave vaščanov je zdravstvena inšpekcija opravila ogled stanja in izdala odločbo z zahtevo po zagotovitvi nadomestnega vodnega vira. Ker je v preteklosti že bila izvedena fizična povezava med temi vodovodnimi sistemi, je bila rešitev težav za porabnike Zamostca logična. Potrebno je bilo samo še urediti hidravlične razmere med dvema vodovodnima sistemoma, kar smo storili z izgradnjo jaška z opremo za redukcijo tlaka.

Danes je v sistem javne oskrbe s pitno vodo vključeno skoraj 94 % prebivalcev celotnega področja, na katerem Hydrovod izvaja svojo dejavnost (dejavnost 36.000 – zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode), kar v procentih pomeni večjo pokritost kot je državno povprečje. Razen nekaj večjih naselij v občinah Ribnica in Sodražica so vsa ostala večja naselja na kočevsko - ribniškem območju vključena v sistem javne oskrbe s pitno vodo.

Občina	Število prebivalcev na dan 17.3.2011 (podatki MNZ)			Število uporabnikov na sistemu javnega vodovoda			% pokritosti
	Stalni	Začasni	Skupaj	Stalni	Začasni	Skupaj	
Kočevje	16.543	817	17.360	16.499	815	17.314	99,74
Ribnica	9.325	484	9.809	8.310	454	8.764	89,35
Sodražica	2.235	51	2.286	1.548	46	1.594	69,73
Loški Potok	2.024	99	2.123	1.932	93	2.025	95,38
Kostel	668	35	703	554	27	581	82,65
SKUPAJ	30.795	1.486	32.281	28.843	1.435	30.278	93,64

Pokritost s sistemom javne vodooskrbe kaže na resnično velik uspeh, ki so ga do danes na področju oskrbe s pitno vodo dosegle občine. Ta rezultat ima še večjo težo ob spoznanju, da se ta dejavnost zagotavlja na veliki površini, ki znaša približno 1.000 km², ob dejstvu, da gre za redko poseljeno območje, ki ima zelo zahteven teren, na katerem je potrebno urediti oskrbo s pitno vodo za vse navedene porabnike (zelo razgiban teren z velikimi spremembami nadmorskih višin, kot primer razgibanosti navajamo podatek, da se naše najnižje zajetje nahaja na nadmorski višini približno 200 m, najvišji vodohran je na koti skoraj 850 m).

Za oskrbo približno 30.000 porabnikov (stalno in začasno prijavljenih), ki biva in deluje na tem področju, je trenutno v obratovanju 23 ločenih vodovodnih sistemov s približno 410 km dolgega in razvejanega oskrbovalnega omrežja (iz različnih materialov, starosti in premerov) in več kot 60 različnih objektov (črpališč, vodohranov, čistilnih naprav, prečrpališč, raztežilnikov, itd). Število vodovodnih sistemov se je v letu 2013 zmanjšalo v primerjavi z letom poprej (z navezavo vodovodnega sistema Zamostec na regionalni vodovod) iz 24 na 23, so pa bili posamezni vodovodni sistemi dograjeni, kar pomeni, da se je povečala dolžina vodovodnega omrežja oziroma so na sistem javne oskrbe s pitno vodo priključeni novi porabniki.

Današnje stanje oskrbe s pitno vodo kaže tudi preteklo uspešno delo mnogih generacij delavcev tako Vodne skupnosti Kočevje - Ribnica kot tudi Hydrovoda. Voda pomeni življenje in brez urejene oskrbe s pitno vodo ni mogoče bivanje in delovanje na določenem prostoru. Zaradi tega ima Hydrovod kot upravljevec celotnega javnega vodovodnega omrežja na področju občin Kočevje, Ribnica, Loški Potok, Sodražica in Kostel (delno tudi občine Črnomelj, in sicer na področju KS Stari trg ob Kolpi) izjemno veliko odgovornost do prebivalcev na tem področju.

1.9 Izvajanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo

Po veljavni zakonodaji sistem za oskrbo s pitno vodo predstavlja sistem elementov vodovoda (cevi, črpališča, vodohrani, čistilne naprave, individualni priključki, hidranti, ipd.), s katerim upravlja en upravljavec in pretežni del rednega obratovanja deluje kot samostojen sistem, hidravlično ločen od drugih vodovodnih sistemov. Pri 22 vodovodnih sistemih upravlja Hydrovod s celotnimi sistemi, torej od zajetja do porabnikov, pri enem pa samo v enem delu. Gre za vodovod Smuka - Stari Log, ki je del vodovodnega sistema Suhe Krajine, z zajetjem v Globočcu. Pri tem vodovodu prihaja do prevzema vode od drugega upravljavca, to je Komunale Novo mesto (ta predhodno kupuje vodo od Komunale Grosuplje, ki skrbi za zajetje Globočec). Ločitvena točka z merilnim mestom je vodomerni jašek, ki se nahaja v naselju Lazina, v neposredni bližini mejne črte med občinama Žužemberk in Kočevje. Poleg 23 vodovodnih sistemov, ki so v upravljanju Hydrovoda, le-ta delno skrbi tudi za manjša vodovodna sistema Stari Kot v občini Loški Potok, kjer spremljamo delovanje črpališča in vrtine ter izvajamo manjša vzdrževalna dela, ter Kuželj v občini Kostel. Na osnovi pogodbe z Občino Ribnica poskrbimo tudi za vzorčenje in analizo pitne vode na večjih vaških vodovodih v tej občini (na vsakem vaškem vodovodu se dvakrat letno ugotavlja kvaliteta pitne vode). Po potrebi posredujemo za te vodovode strokovne nasvete ali pa ponudimo uslugo v obliki iskanja okvar.

Veliko število ločenih vodovodnih sistemov stroškovno močno obremenjuje izvajanje oskrbe s pitno vodo na kočevsko - ribniškem območju. Tudi laikom je jasno, da je upravljanje večjega števila ločenih vodovodnih sistemov za upravljavca vodovoda dosti bolj zahtevno in dražje kot upravljanje samo z enim sistemom. Poleg večjih stroškov, ki z obstojem večjega števila sistemov nastajajo, je tudi težje zagotoviti varnost in stalnost oskrbe s pitno

Posledice žleda

vodo (težje je skrbeti za varovanje zaledij velikega števila vodovodnih zajetij in za delovanje dvajset in več črpališč oziroma vodarn, kot za eno samo črpališče oziroma vodarno). Še posebej se to izkaže ob izrednih dogodkih, kot je bila letošnja naravna nesreča, ki jo je povzročil žled. Če celotna oskrba s pitno vodo deluje samo z enim črpališčem, je v primeru izpada elektrike dovolj en močan agregat in poraba ostaja nemotena. Popolnoma je drugačna v našem primeru, ki je opisan. Osnovni vzrok za tako veliko število popolnoma ločenih vodovodnih sistemov leži delno v zgodovinskem dejstvu nastanka teh vodovodov,

delno pa v veliki površini področja, ki ga pokrivamo, veliki razgibanosti terena ter redki poseljenosti.

Vsak od naših prej naštetih javnih vodovodov ima svoje značilnosti in posebnosti in ni mogoče govoriti o dveh enakih vodovodih. V osnovi lahko te vodovode ločimo po velikosti in zahtevnosti. Tako so nekateri od teh vodovodov tehnično dokaj enostavni za upravljavca, zato je upravljanje z njimi sorazmerno manj zahtevno, pri nekaterih drugih pa so terenske značilnosti zahtevale izgradnjo dokaj zahtevnega vodovodnega sistema, ki ima zgrajenih več objektov. Takšni vodovodi zahtevajo vsakodnevno kontrolo obratovanja, saj so posledice morebitne okvare večje in čas vzpostavitve prvotnega stanja je daljši.

Strategija zmanjševanja števila vodovodnih sistemov je na Hydrovodu prisotna že vrsto let in je skladna s smernicami operativnega programa oskrbe s pitno vodo. Določeni rezultati so že vidni in če te strategije ne bi bilo, bi bilo sedanje število vodovodnih sistemov še večje. Zmanjševanje števila ločenih vodovodnih sistemov se najlažje opravi z medsebojnim povezovanjem dveh manjših vodovodov ali navezavo manjšega vodovoda na večji vodovodni sistem (na ta način so nekateri manjši vodovodi postali del regionalnega vodovodnega sistema, npr. v letu 2013 vodovod Zamostec, še prej pa vodovod Mačkovec, Grčarice, Morava – Štalcerji – Novi Lazi, Mozelj, Velike Poljane, itd.). S tem se poveča varnost oskrbe s pitno vodo, hkrati pa se zmanjšujejo stroški, povezani z vzdrževanjem in obratovanjem.

Tudi v bodoče je pričakovati določeno medsebojno povezovanje vodovodov. Kohezijski projekt »Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica-Ribnica-Kočevje«, ki je v pripravi, predvideva povezavo s tem vodovodom sedaj samostojnih vodovodnih sistemov Žimarice, Zamostec (kar je že narejeno) in Kočevska Reka. Ravno tako kohezijski projekt »Oskrba prebivalstva Suhe Krajine s pitno vodo«, ki je tudi v pripravi, predvideva povezavo vodovodnih sistemov Polom - Seč ter Smuka - Stari Log z regionalnim vodovodnim sistemom. Realizacija vseh teh načrtov bi prinesla pomembno novost pri našem delu, saj bi imeli opravka z resnično velikim in razvejanim vodovodnim sistemom, ki bi pokrival oskrbo s pitno vodo največjega števila naših porabnikov. Še vedno pa bo ostalo v funkciji nekaj manjših vodovodov, ki bi oskrbovali s pitno vodo preostale porabnike. Teh ne bi bilo smiselno povezovati zaradi prevelikih medsebojnih razdalj in višinskih razlik, pa tudi nizke porabe vode na posameznih dislociranih področjih, kjer bi v dolgih povezovalnih cevovodih prihajalo do premajhne izmenjave vode in posledično njene slabše kvalitete.

Potrebno pa se je zavedati, da bo tudi v bodoče nastal še kakšen manjši vodovodni sistem kot posledica skrbi občin za zagotavljanje varne oskrbe s pitno vodo še preostalemu številu prebivalcev na svojem področju, ki še nimajo rešene oskrbe s pitno vodo (strategije pokritosti celotnega področja z mrežo javne vodooskrbe). Ta skrb in strategija občin sta za razvoj demografsko ogroženih področij zelo dobrodošli, žal pa od takšnih vodovodov ni mogoče pričakovati ekonomsko rentabilnega delovanja. Ravno nasprotno, takšni vodovodi povzročajo večje stroške od zbranih prihodkov in imajo pomemben vpliv na ceno pitne vode. Dokaz temu so podatki iz spodnjih tabel, kjer so za nekatere vodovodne sisteme prikazani celotni prihodki ter strošek najema, ki je samo eden od stroškov za delovanje posameznega sistema.

Tabela 1: Prihodki in stroški najema nekaterih manjših vodovodnih sistemov

ZŠ	Sistem za oskrbo s pitno vodo	Skupno št. uporabnikov	Poraba vode v m ³ /dan v letu 2013	Število priključkov	Celotni prihodek v letu 2013 v €	Strošek najemnine v letu 2013 v €
1.	NOVI KOT	55	3,53	34	3.626,12	14.002,34
2.	KNEŽJA LIPA	24	4,27	6	1.155,75	7.028,69
3.	LAZE PRI PREDGRADU	16	3,12	20	1.703,58	10.713,39
4.	POLOM – SEČ	55	7	29	3.186,56	4.765,88

Tabela 2: Poslovanje vodovodnega sistema Smuka – Stari Log v letu 2013

Naselje	Število OM	v m ³			Doseženi prihodki - NETO		
		Gospodinjstva	Drugi	Skupaj	Vodarina	Priključna moč	Skupaj
SMUKA	26	3.492	226	3.718	1.496,95	390,12	1.887,07
STARI LOG	26	2.017	1.403	3.420	1.555,14	432,81	1.987,95
SKUPAJ	52	5.509	1.629	7.138	3.052,09	822,93	3.875,02

VODA KUPLJENA OD KOMUNALE NOVO MESTO

Količina	Cena za m ³	Znesek za vodarino neto
11.410	0,8498	9.696,22

Iz prikaza vseh 23 vodovodnih sistemov, kakor tudi iz grafične podlage, je razvidno, da ima največjo težo pri oskrbi porabnikov kočevsko-ribniškega območja regionalni vodovod Kočevje - Ribnica – Sodražica. Ta sistem je dejansko hrbtenica vodooskrbe, saj je hkrati največji sistem tako po dolžini omrežja in številu porabnikov, kot tudi po količini prodane vode. Ta vodovod, ki je zelo razvejan, poteka od področja severno od Sodražice preko Sodražice, Ribnice in Kočevja ter se konča v naseljih južno in jugovzhodno od Kočevja oziroma skoraj ob meji z občino Kostel. Tako njegova dolžina znaša nekaj manj kot 50 km, če pa temu prištejemo še celotno pripadajoče razvejano omrežje, znaša dolžina tega vodovodnega sistema nekaj manj kot 250 km.

Med ostalimi vodovodnimi sistemi velja po pomembnosti omeniti še dva vodovodna sistema. To sta sistema Loški Potok in Dol. Oba sistema sta dokaj velika in zahtevna. Vodovodni sistem Loški Potok pokriva pretežni del občine Loški Potok in oskrbuje največji del naselij v tej občini. Zaradi terenske razgibanosti in medsebojne razdalje posameznih naselij je ta sistem izredno zahteven za vzdrževanje in obratovanje. Sistem deluje s pomočjo petih vodohranov, do katerih pride voda s pomočjo delovanja štirih črpališč, zaradi prevelikih pritiskov na določenih lokacijah pa je s pomočjo reducirnih ventilov potrebno poskrbeti tudi za zmanjševanje pritiskov v delu omrežja. Upravljanje tega vodovodnega sistema v sedanjih obliki in obsegu opremljenosti je zaradi terenskih značilnosti Loškega Potoka resnično zahtevno.

Tudi vodovodni sistem Dol je zaradi svoje velikosti in terenskih značilnosti dokaj zahteven sistem za upravljavca. Po črpanju vode iz vrtine, oddaljene cca 2 km od Dola, sistem deluje v dveh nivojih. Prvi nivo oskrbuje naselja ob reki Kolpi (od Dola do Spodnjih Radencev), drugi nivo pa višje ležeča naselja (od Starega trga do naselij Gorenja in Dolenja Podgora). Za potrebe obratovanja višje ležečih naselij je potrebno vodo črpati iz Dola (cca 190 m nadmorske višine) do vodohrana Kovača vas (cca 422 m nadmorske višine). Kot posebnost tega vodovoda velja poudariti, da le-ta pokriva s pitno vodo tudi potrebe porabnikov na delu občine Črnomelj (krajevna skupnost Stari trg ob Kolpi). Za ta namen so bili v preteklosti zgrajeni trije kraki vodovoda, in sicer:

- od Jelenje vasi v smeri Zagozdca ter Gorenje in Dolenje Podgore,
- od vodohrana Kovača vas do Starega trga ter
- od Dola v smeri Prelesja, Sodevcev in Radencev.

Vodohran Kovača vas

V nadaljevanju posredujemo nekaj osnovnih podatkov o prej naštetih vodooskrbnih sistemih:

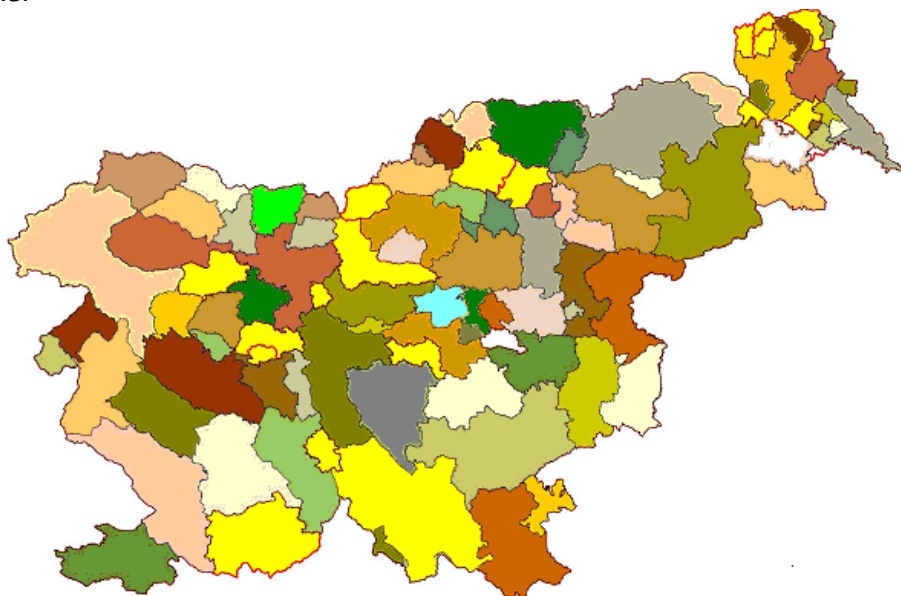
ZŠ	Ime oskrbovalnega območja	Skupno št. uporabnikov*	Prodana voda v m ³ v letu 2013			Število aktivnih priključkov	Letna poraba na priključek	Ime sistema za oskrbo s PV
			Skupaj	m ³ /dan	m ³ /priključek na mesec			
OBČINA KOČEVJE								
1	KOČEVJE	16.239	1.026.708	2.812,90	22,75	3.761	273	KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA
2	KOČEVSKA REKA	326	18.372	50,33	15,78	97	189	KOČEVSKA REKA
3	BOROVEC	67	3.007	8,24	14,74	17	177	BOROVEC
4	GORNJA BRIGA IN DOLNJA BRIGA	23	1.894	5,19	8,77	18	105	GORNJA BRIGA - DOLNJA BRIGA
5	BREZOVICA – VIMOLJ	147	5.698	15,61	7,66	62	92	BREZOVICA
6	KNEŽJA LIPA	24	1.558	4,27	21,64	6	260	KNEŽJA LIPA
7	PREDGRAD – DOL**	577	37.176	101,85	7,78	398	93	PREDGRAD - DOL
8	KOPRIVNIK	78	6.293	17,24	14,17	37	170	KOPRIVNIK
9	SPODNJI LOG	18	2.565	7,03	42,75	5	513	SPODNJI LOG
10	LAZE PRI PREDGRADU	16	1.137	3,12	4,74	20	57	LAZE
11	POLOM – SEČ	55	2.697	7,39	7,75	29	93	POLOM - SEČ
12	SMUKA, STARI LOG	133	7.138	19,56	11,44	52	137	SUHKRANJSKI VODOVOD
SKUPAJ		17.703	1.114.243	3.052,72	20,62	4.502	247	
OBČINA RIBNICA								
1	RIBNICA	7.955	443.681	1.215,56	18,28	2.023	219	KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA
2	KOT - JURJEVICA – BREŽE	497	25.134	68,86	12,11	173	145	KOT - JURJEVICA - BREŽE
3	SAJEVEC – DANE	312	13.864	37,98	4,92	235	59	SV. FRANČIŠEK
SKUPAJ		8.764	482.679	1.322,41	16,55	2.431	199	

ZŠ	Ime oskrbovalnega območja	Skupno št. uporabnikov*	Prodana voda v m ³ v letu 2013			Število aktivnih priključkov	Letna poraba na priključek	Ime sistema za oskrbo s PV
			Skupaj	m ³ /dan	m ³ /priključek na mesec			
OBČINA LOŠKI POTOK								
1	LOŠKI POTOK	1.891	64.812	177,57	8,74	618	105	LOŠKI POTOK
2	TRAVA - SREDNJA VAS	79	2.554	7,00	4,34	49	52	TRAVA - SREDNJA VAS
3	NOVI KOT	55	1.288	3,53	3,16	34	38	NOVI KOT
	SKUPAJ	2.025	68.654	188,09	8,16	701	98	
OBČINA SODRAŽICA								
1	SODRAŽICA	877	47.504	130,15	10,67	371	128	KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA
2	GORA	145	6.160	16,88	6,50	79	78	GORA
3	ŽIMARICE	288	9.724	26,64	10,66	76	128	ŽIMARICE
4	MALE VINICE, RAVNI DOL	45	2.956	8,10	11,73	21	141	KOT - JURJEVICA - BREŽE
	SKUPAJ	1.355	66.344	181,76	10,11	547	121	
OBČINA KOSTEL								
1	JAKŠIČI – FARA	281	17.767	48,68	7,63	194	92	JAKŠIČI - FARA
2	KOSTEL - KAPTOL – DELAČ	168	7.374	20,20	3,89	158	47	KOSTEL - KAPTOL - DELAČ
3	VRH – KRKOVO	80	4.198	11,50	4,86	72	58	VRH - KRKOVO
4	ŽAGA	9	334	0,92	3,98	7	48	ŽAGA
	SKUPAJ	538	29.673	81,30	5,74	431	69	

* Vir podatkov - Ministrstvo za notranje zadeve marec 2011 (podatek vsebuje tudi začasno prijavljene)

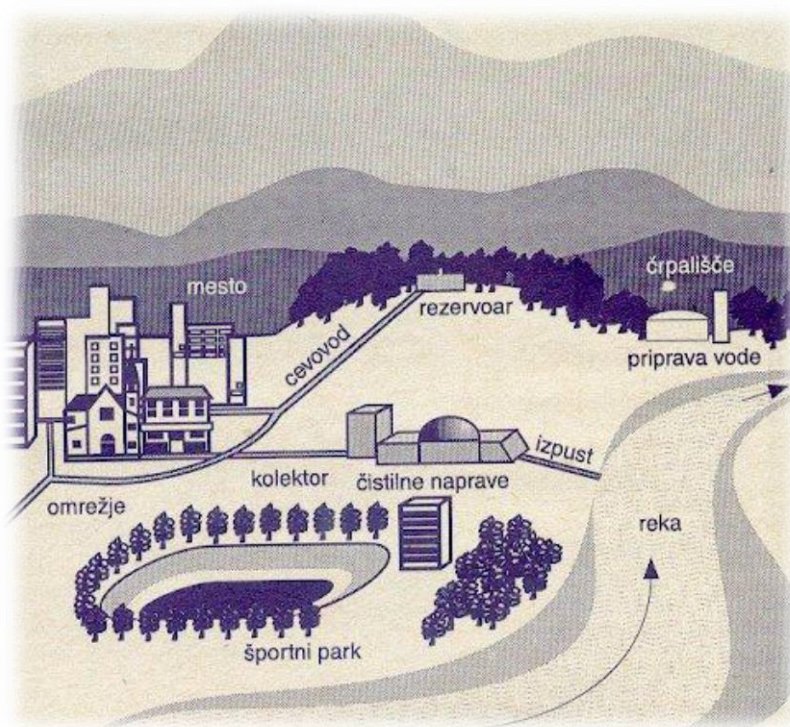
** Vodooskrbni sistem Predgrad-Dol oskrbuje s pitno vodo tudi 389 porabnikov (259 odjemnih mest) iz mejnih naselij občine Črnomelj

Teritorialni obseg delovanja Hydrovoda ni zanemarljiv tudi gledano širše v primerjavi z ostalimi upravljavci vodovodov po Sloveniji. Na območju Republike Slovenije imamo okoli 85 večjih upravljavcev vodovodnih sistemov. Glede na prej navedene podatke velja omeniti, da smo po površini področja, ki ga pokrivamo ter po številu vodovodnih sistemov, ki jih upravljamo, med največjimi izvajalci dejavnosti oskrbe s pitno vodo, kar je tudi razvidno iz spodnje slike.

Slika 1: Pregledna karta območij upravljanja izvajalcev javne službe v RS (Hydrovod poleg označenega območja oskrbuje s pitno vodo tudi del občine Črnomelj)

Za vodovodne sisteme je značilno, da so to v osnovi zelo kompleksni sistemi, saj njihovo kompleksnost opredeljuje že sama tehnična narava vodovodnih sistemov, ki so sestavljeni iz niza med seboj močno soodvisnih elementov. To pomeni, da je tudi vzdrževanje teh sistemov zelo kompleksno in zahtevno. Poleg kompleksnosti sistemov in upravljanja z njimi pa dodatno težo javni vodooskrbi dajejo tudi druge potrebe, ki jih je potrebno zadovoljiti iz vodovodnih sistemov. Poleg oskrbe porabnikov s pitno vodo zagotavljajo le-ti tudi požarno varnost (požarna voda), pokrivanje potreb industrije z vodo (tehnološko vodo) itd. Pri tem lahko ugotovimo, da je cilj zadovoljevanja drugih porabnikov vodovodnih sistemov pogosto v konfliktu s ciljem kakovosti dobavljene vode (potreba po vgrajevanju cevovodov večjega profila, tveganje glede nastanka postane vode itd.). Dodatni konflikt, ki povzroča ekonomske posledice izvajalcu javne službe oskrbe s pitno vodo, pa se kaže v dejstvu, da so osnovni cilji visokega standarda izvajanja oskrbe s pitno vodo, kot so kakovost vode, pretok in tlak ter zanesljivost oskrbe najpogosteje v nasprotju s ciljem poceni oskrbe s pitno vodo. Vseprisod velja pravilo, da višji nivo storitve oziroma višji standard oskrbe posledično zahteva tudi višjo ceno. V vsakodnevem poslovanju in delovanju se s tem srečujemo tudi na Hydrovodu.

Slika 2: Shema vodovodnega sistema s črpališčem (Vir: Knjiga Voda, Novak Dušan, Tehniška založba Slovenije, 1994)

Našim porabnikom želimo ponuditi največ, želimo graditi varen vodooskrbni sistem, želimo uporabljati kvaliteten material, želimo vgrajevati sodobno tehnologijo in sodobne rešitve, želimo čim manj okvar in posledično čim manj izpadov pri izvajanju redne oskrbe s pitno vodo, želimo, da pitna voda pride do vsakega. Kako vse to zagotoviti na način, da cena še vedno ostane v sprejemljivih mejah, je izziv, s katerim se vsakodnevno srečujemo.

1.10 Kratek povzetek uvodne predstavitve

Iz kratke uvodne predstavitve javnega podjetja Hydrovod d.o.o. ter prikaza izgrajene infrastrukture je razvidno, da se je stanje oskrbe s pitno vodo v obdobju delovanja Vodne skupnosti Kočevje-Ribnica in Hydrovoda pomembno spremenilo in je doseglo nivo, na katerega smo lahko vsi ponosni. Pitna voda je dosegljiva velikemu procentu prebivalstva na kočevsko-ribniškem območju, primerljivi smo s sosednjimi občinami in voda ni tisti faktor, ki bi omejeval razvoj gospodarstva ali novih poselitev na področju občin, kjer izvajamo dejavnost oskrbe s pitno vodo. To je rezultat skupnih aktivnosti in delovanja javnega podjetja in vseh občin, kjer Hydrovod izvaja dejavnost oskrbe s pitno vodo. Dosežen rezultat je tudi potrditev pravilne odločitve o ustanovitvi skupnega medobčinskega javnega podjetja za izvajanje oskrbe s pitno vodo ter postavitve koncepta skupnega reševanja problematike oskrbe s pitno vodo na kočevsko-ribniškem območju. To pa ne pomeni, da smo dosegli končni cilj in lahko za nekaj časa odmislimo investicijske aktivnosti na infrastrukturi, ki je sedaj v obratovanju. Ravno nasprotno. Podnebne spremembe, starost infrastrukture, vodne izgube, velika količina azbestnih cevi, ki so še v uporabi in nove tehnologije nas silijo v razmišljanje in načrtovanje novih posegov, z namenom ohranjanja in izboljšave sedanjega stanja. Voda je živilo, brez katerega ni življenja, je strateška surovina in zato se razvoj na področju oskrbe s pitno vodo nikoli ne konča.

2. Povzetek dogajanj v letu 2013

Leto 2013 nam je prineslo vrsto poslovnih dogodkov, povezanih s spremembami zakonskih predpisov, vremenskimi nevšečnostmi, investicijami (veliko tekočega in investicijskega vzdrževanja, nekaj novih investicij) intervencijskimi dogodki (precejšnjega števila okvar in strojelomov), distribucijo vode (novi porabniki, prodaja vode nekoliko nad pričakovanji) itd. O vsem tem bomo spregovorili v nadaljevanju tega poročila.

Poslovno leto smo začeli s slabo novico, povezano z uveljavitvijo novih cen pitne vode, ki so jih tekom leta 2012 sprejele posamezne občine. Naj spomnimo: Novembra 2012 je bila sprejeta nova Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. list RS 57/2012), ki je določitev višine cene posamezne komunalne storitve prepustila v izključno pristojnost občin. Uredba naj bi začela veljati s 1.1.2013. S tem datumom naj bi prenehala tudi veljavnost Uredbe o določitvi najvišjih cen komunalnih storitev, s katero so bile cene storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja zamrznjene. V prehodnih določbah Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja je navedeno, da lahko izvajalec, ki ima na dan uveljavitve te uredbe za ceno izvajanja storitev posamezne gospodarske javne službe soglasje pristojnega občinskega organa, uveljavi v tem soglasju navedeno ceno. Občine, na področju katerih Hydrovod izvaja svojo dejavnost, so se že dalj časa zavedale, da so cene pitne vode prenizke in je stanje nevzdržno. Dejstvo, da cena v nekaterih občinah ni pokrivala niti stroškov tekočega vzdrževanja in je bilo potrebno manjkajoči del vodarine sofinancirati iz proračuna, je pomenilo propadanje vodovodne infrastrukture in nazadovanje dejavnosti. Zato so tekom leta 2012 občine takoj, ko je država nakazala možnost odprave ukrepa zamrznitve cen, pričele s postopkom spreminjanja le-teh. Na osnovi sprejetih novih odlokov o oskrbi s pitno

vodo so bile v občinah Kočevje, Ribnica, Sodražica in Kostel sprejete tudi višje cene pitne vode, ki bi se lahko uveljavile z dnem prenehanja ukrepa o zamrznitvi cen komunalnih storitev. Torej smo bili v celoti pripravljeni za uveljavitev novih cen v vseh občinah. Tudi plan za leto 2013 smo sprejeli z upoštevanjem višjih prihodkov.

Zadnji dan leta 2012 je Vlada RS sprejela Uredbo o dopolnitvi Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, s katero je prepovedala oziroma preprečila povišanje cen komunalnih storitev za več kot 30 %. Šlo je za resnično nerazumno rešitev, ki ni upoštevala nivoja starih cen in dejanske spremembe, ki jih novi obračun prinaša. Kratek stavek, ki se je glasil:

»V primeru, da v tem soglasju navedena cena presega 130 odstotkov sedaj veljavne cene, mora pristojni občinski organ pred potrditvijo in uveljavitvijo cene predhodno pridobiti soglasje ministrstva, pristojnega za okolje, o ustreznosti oblikovanja cene«

je podrl enoletna prizadevanja za normalizacijo stanja na področju cen pitne vode v vseh občinah, kjer Hydrovod izvaja svojo dejavnost. Usodni stavek, ki je zapisan zelo neprecizno, v prvih dneh niso znali tolmačiti niti predstavniki Ministrstva za kmetijstvo in okolje RS. Glede na dejstvo, da se z novim načinom obračunavanja porabljene pitne vode korenito spreminja prejšnja praksa obračuna pitne vode (odpravljajo se diferencirane cene glede na skupino porabnikov, uvaja se nov način obračunavanja porabljene pitne vode – vodarina in omrežnina), je bilo nemogoče ugotoviti odstotek dviga za posameznega porabnika.

Zaradi navedene zakonske spremembe smo morali v letu 2013 v vseh občinah ponoviti celotne postopke sprememb starih cen, ki so bile uveljavljene leta 2006 in tudi takrat niso bile formirane na stroškovnem nivoju, od tega leta pa do danes pa so se mnoge cene, ki pomembno vplivajo na naše poslovanje, višale (električna energija, naftni derivati, materiali, ki jih uporabljamo za vzdrževanje, zunanje storitve, stroški dela itd.). Za vse občine smo na način, predpisan v Uredbi o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. list RS 57/2012), pripravili elaborate cen ter jih zagovarjali na pristojnih telesih občinskega sveta ter na samih sejah občinskega sveta. Vsi občinski sveti so podprli naše predloge in na dan 31.12.2013 smo imeli potrjene nove cene v vseh občinah. Zaradi postopnega prehoda na nove cene so posamezne občine sprejele tudi sklepe o subvencioniranju cene pitne vode v določenem odstotku. Sprejem novih cen je zelo pomemben korak k vzpostavitvi trajnostnega razvoja dejavnosti oskrbe s pitno vodo. Praksa »odpisa amortizacije«, ki jo je veljavni računovodski standard do 31.12.2010 dopuščal in so se je vsa komunalna podjetja vrsto let posluževala, da so se izognila prikazovanju izgube na določeni dejavnosti, je postala zgodovina. Po več kot dvajsetletnem prizadevanju so cene postavljene na nivo, ki omogoča »normalno« gospodarjenje z infrastrukturo. Kot posledica prejšnjega neekonomskega gospodarjenja pa je ostala »luknja« v obliki izvedenega dezinvestiranja, ki ga bo potrebno pokriti v bližnji bodočnosti z določenimi izrednimi sredstvi. Potrebne spremembe so se zgodile zadnji čas, saj so gotovo vsi izvajalci gospodarskih javnih služb imeli izgube in težave z zagotavljanjem likvidnosti. Zaradi tega sta bili, ob vedno višjih oskrbovalnih standardih (še posebej z implementacijo evropske zakonodaje), ogroženi zanesljiva in kakovostna oskrba prebivalstva s komunalnimi storitvami. Z uveljavitvijo cenovne politike, ki jo predpisuje Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. list RS 57/2012) so izpolnjeni pogoji za

uveljavitev evropske direktive, ki usmerja države članice k oblikovanju ustrezne cenovne politike po načelu »povzročitelj plača povzročene stroške«.

Ureditev cenovne problematike je odprla možnost dokončne ureditve odnosa med občinami kot lastnicami infrastrukture za oskrbo s pitno vodo, in Hydrovodom, kot najemnikom te infrastrukture. Na podlagi pogodb o najemu, ki so bile podpisane z vsemi občinami, sedaj Hydrovod plačuje občinam polno najemnino za uporabo infrastrukture, občine pa na račun postopnega prehoda pri uveljavljanju stroškovnih cen pitne vode (to ne velja za gospodarske porabnike), plačujejo Hydrovodu določen delež, ki predstavlja subvencioniranje cene storitve javne službe.

Višji namenski prilivi v proračune posameznih občin v obliki najemnine za vodovodno infrastrukturo, s katerimi bi se načrtno pristopilo k obnavljanju dotrajane vodovodne infrastrukture, v preteklem letu še niso imeli posebnega vpliva na večjo investicijsko aktivnost na področju vzdrževanja vodovodne infrastrukture. Na srečo so občine (tudi z našo soudeležbo), kot lastnice infrastrukture, uspele pridobiti znatna nepovratna sredstva za vlaganja v vodovodno infrastrukturo, delno pa so za ta namen uporabile tudi lastna proračunska sredstva. Na ta način je leto 2013 postalo investicijsko eno od bogatejših v zadnjih dvajsetih letih. Pravočasna obnova omrežja je predpogoj za nemoteno oziroma zanesljivo izvedbo oskrbe porabnikov s pitno vodo ter znižuje tveganja glede zagotavljanja zdravstvene ustreznosti pitne vode. Je edina preventiva pred povečanjem števila okvar na omrežju in višanjem vodnih izgub. Poleg teh pozitivnih efektov, ki jih še posebej zaznajo porabniki, se le-ti odražajo tudi v koristih, ki jih občuti upravljavec in se kažejo v manjših potrebah po interventni odpravi okvar, nižjih stroških vzdrževanja in odprav okvar in tudi v zmanjševanju obratovalnih stroškov. Zanesljiva oskrba s pitno vodo je tudi splošni interes, saj je s tem zagotovljena tudi požarna varnost (hidranti na javnem omrežju), oskrba industrije z vodo, itd. Ob dolgoletnem trendu zanemarjanja investicijskega vzdrževanja lahko za porabnike nastanejo nepredvidljive in usodne posledice, ki se kažejo v varnosti in zanesljivosti obratovanja vodovodnega sistema (pogosti izpadi pri redni oskrbi s pitno vodo). Takrat dejansko spoznamo, da je najdražja voda tista, ki je ni ali pa je ta zdravstveno neustrezna. Zaradi vsega navedenega je potrebno poleg vsakodnevnih posegov v infrastrukturo v obliki rednega vzdrževanja tudi redno izvajati obnovo omrežja. Hydrovod oskrbuje porabnike s pitno vodo po vodovodnem omrežju, ki je dolgo približno 410 km (kataster ni v celoti izdelan, zato ti podatki niso dokončni). Če nekoliko poenostavimo in predpostavimo, da je povprečna življenjska doba cevovoda cca 40 let, nam že preprost izračun pokaže, da bi morali letno obnoviti cca. 10 km vodovodnega omrežja. Žal se je v zadnjih dvajsetih letih obnavljalo bistveno manj omrežja, kar lahko na dolgi rok povzroči velike težave. In to je v bistvu tisto dezinvestiranje, ki se je v preteklosti zgodilo, predvsem kot posledica prenizkih cen pitne vode, ker le-te niso omogočale pokrivanja polne amortizacije, poleg tega pa je vrednost infrastrukture, zaradi nepopolnega indeksiranja (ki ga je predpisovala država), podcenjena ter delno tudi odpisana. Vpliv dezinvestiranja niso mogle preprečiti niti občine, ki so v preteklosti večino razvojnih sredstev iz proračuna, namenjenih vodopreskrbi, namenjale za novogradnje vodovodov, veliko manj pa za obnove oz. rekonstrukcije.

Po letu 2012, ki je bilo investicijsko zelo uspešno in je po dolgih letih prineslo rezultat zelene količine obnove vodovodnega omrežja (to je več kot 10 km cevovoda), je bilo tudi leto 2013

zelo investicijsko naravnano. Res se je obnovilo nekaj manj omrežja kot leto prej, je pa hkrati bilo več opravljenega dela na hišnih priključkih (skupno je bilo vgrajenih več kot 10 km cevi). Zaradi tako investicijsko bogatega leta so bili skoraj vsi delavci Hydrovoda maksimalno obremenjeni na področju dopolnilnih dejavnosti, kar se pozna tudi na finančnem rezultatu. S tem so bile delno zanemarjene obveznosti na področju osnovne dejavnosti, kar je razumljivo glede na razpoložljivo število zaposlenih. Enostavno nam je zmanjkovalo časa za tovrstne naloge, kar pa je opravičljivo glede na rezultat, ki smo ga ustvarili tako v pridobivanju dodatnih sredstev za našo dejavnost, kot tudi z ustvarjenim dosežkom pri obnovi vodovodne infrastrukture. Naj spomnimo: na povečanje zanesljivosti delovanja vodovodne infrastrukture se najbolj vpliva s pravočasno obnovo vodovodnega sistema. In če je ta narejena kvalitetno ob uporabi kvalitetnih materialov, kar absolutno drži, ko sami izvajamo dela na infrastrukturi, je namen izboljšave stanja oskrbe s pitno vodo v celoti dosežen.

V nadaljevanju je prikaz vseh večjih posegov, ki so se zgodili na vodovodnem omrežju v letu 2013:

- V sklopu izgradnje novega kanalizacijskega omrežja na področju Dolge vasi je obnovljen tudi del vodovodnega omrežja (del Omerzove, Prečna, del Remihove, del Obrežja, del Ceste v log). Stari cevovod, ki je bil zgrajen iz različnih materialov (PE cevovod, AC cevovod) in različnih profilov, je bil obnovljen z ductilnimi cevmi DN 100 v dolžini 1.082 m. Hkrati je bilo vgrajeno tudi 9 hidrantov. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave obstoječih hišnih priključkov. Pri tem je bilo obnovljenih 58 hišnih priključkov ter prestavljenih 55 merilnih mest iz objektov v zunanje tipske vodomerne jaške.

Obnova cevovoda v Dolgi vasi

- V sklopu izgradnje novega kanalizacijskega omrežja na področju Šalke vasi je bil obnovljen del vodovodnega omrežja, ki je bil zelo dotrajan (pogoste okvare, zasuni

niso zapirali itd.). Stari cevovod, zgrajen iz tankostenskih cevi (PE cevovod), je bil obnovljen z ustreznim novim cevovodom iz ductilnih cevi DN 100 v skupni dolžini 214 m. Po izvedbi vseh del na novem omrežju

Obnova cevododa v Šalki vasi

so bile izvedene še vse potrebne prevezave obstoječih hišnih priključkov. Pri tem je bilo obnovljenih 19 hišnih priključkov ter prestavljenih 12 merilnih mest iz objekta v zunanje tipske vodomerne jaške. Vgrajena sta bila tudi dva hidranta.

- V sklopu izgradnje novega kanalizacijskega omrežja na področju Brega pri Kočevju smo obnovili del starega vodovodnega omrežja

iz azbestnih cevi, kjer so se pogostokrat pojavljale okvare. S tem posegom je v celoti zaključena obnova cevododa Breg – Mlaka (od transportne cevi PVC 315 Slovenska vas – Kočevje, do Mlake). Skupaj smo vgradili 297 m cevi, in sicer, 212 m ductilnih cevi DN 150, 60 m ductilnih cevi DN 80 in 25 m cevi PEHD 63. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave obstoječih hišnih priključkov na temu delu Brega. Pri tem je bilo obnovljenih 6 hišnih priključkov skupaj s prestavitvijo merilnih mest iz objektov v zunanje tipske vodomerne jaške. Vgrajena sta bila tudi dva hidranta (nadzemni + podzemni).

- Gotovo v celoti smo obnovili vodovodno omrežje v Otavicach. Stari AC cevodod DN 80, ki je bil položen daljnega leta 1961, je bil deležen pogostih okvar in je bil v celoti amortiziran. Obnovili smo ga z novim ductilnim cevododom DN 100 v dolžini 532 m. S tem smo tudi povečali pretočnost vodovoda skozi naselje. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave obstoječih hišnih priključkov. Pri tem je bilo obnovljenih 28 hišnih priključkov ter prestavljenih vseh 28 merilnih mest iz objektov v zunanje tipske vodomerne jaške. Vgrajeni so bili tudi 4 hidranti.

Obnova vodovoda Otavice

- Na področju Griča smo zaradi nenehnih okvar morali izvesti manjši poseg na omrežju. Pri tem smo obnovili krajši odsek omrežja in ob tem del omrežja prestavili z zasebnega zemljišča na javno. Skupno smo tako obnovili 66 m cevododa. Uporabili smo ductilne cevi DN 100 v dolžini 30 m ter cevi PEHD 75 v dolžini 36 m. Da bi

zmanjšali poseg na zasebnem zemljišču, smo del starega in dotrajanega omrežja izkoristili kot zaščitno cev in skozi to cev vgradili cev PEHD 75, ki je manjšega profila. Ob tem smo obnovili 1 hišni priključek ter vgradili 1 hidrant.

- Na področju Loškega Potoka je bil delno obnovljen vodohran na Titovem vrhu ter cevovod od vodohrana do začetka obrtne cone v Malem Logu. Stari tankostenski PE cevovod DN 110, ki je pogostokrat pokal, je bil obnovljen z novim ductilnim cevovodom DN 100 v dolžini 1.437 m. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave ter vgrajene merilne naprave. Obnova vodohrana bo končana v letu

Sanacija vodohrana Mali log

2014. Trenutno so izvedena naslednja dela: odstranitev zemeljskega obsipa strehe vodohrana ter dela betonskih sten, nova hidroizolacija in zaščita le-te s stirodur ploščami, ponovni zasip vodohrana, vgrajeni so novi zračniki, vgrajena so nova vhodna vrata, postavljeno je PVC okno na vodni celici, položena je stenska in talna keramika.

- V sklopu sanacije kanalizacijskega omrežja na področju Bračičeve ulice v Kočevju je bil tudi obnovljen krajši odsek vodovoda v dolžini 60 m. Stari cevovod, zgrajen iz tankostenskih cevi (PE cevovod), je bil obnovljen z novim cevovodom PEHD 63. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave z obstoječim omrežjem ter na obnovljen odsek vodovoda navezani trije hišni priključki. Vgrajen je bil tudi podzemni hidrant.
- V sklopu komunalne ureditve romskega naselja Griček pri Željnah je bilo obnovljeno tudi vodovodno omrežje. Dela so obsegala obnovo dela obstoječega napajalnega omrežja ter izgradnjo novega oskrbovalnega omrežja na področju Grička. Pri tem je bilo vgrajeno 740 m ductilnih cevi, in sicer DN 150 v dolžini 150 m, DN 125 v dolžini 223 m in DN 100 v dolžini 367 m. Hkrati so bili vgrajeni tudi 3 podzemni hidranti. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave z obstoječim omrežjem. Skupaj je bilo v celoti obnovljenih ali na novo zgrajenih 7 hišnih priključkov, vgrajenih pa je bilo tudi 7 zunanjih vodomernih jaškov.
- V sklopu izgradnje nove trgovine v Sodražici je bila izvedena tudi krajša rekonstrukcija vodovodnega omrežja. Na novo je položen napajalni cevovod iz ductilnih cevi DN 100 v dolžini 164 m. Ob tem sta vgrajena tudi dva nadzemna hidranta. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave z obstoječim omrežjem ter izvedena priključitev petih objektov na novi cevovod.

- V sklopu izvedbe povezave vodovodnega sistema Zamostec z regionalnim vodovodom je bilo potrebno urediti hidravlične razmere med temi vodovodnimi sistemi, zato je na začetku vasi Zamostec vgrajen jašek z opremo za reduciranje tlaka.
- Na področju Mlake smo izvedli manjšo obnovo omrežja. Ob tem smo stare azbestne cevi nadomestili z ductilnimi DN 150. Skupaj smo položili 175 m teh cevi. Na tem področju smo obnovili tudi 6 hišnih priključkov skupaj s prestavitvijo merilnih mest v zunanje vodomerne jaške.
- V Zajčjem Polju je bil izveden nov odsek vodovoda v dolžini 50 m. Položene so cevi PEHD 90. Vgrajen je bil tudi 1 nadzemni hidrant. Po izvedbi vseh del na novem odseku so bile izvedene še vse potrebne prevezave z obstoječim omrežjem ter izvedena 2 hišna priključka z zunanjim vodomernim jaškom.

Izgradnja vodovodnega odseka Cvišlerji

- V Cvišlerjih je bil izveden nov odsek vodovoda v dolžini 54 m. Položene so ductilne cevi DN 100. Vgrajen je bil tudi 1 podzemni hidrant. Po izvedbi vseh del na novem odseku so bile izvedene še vse potrebne prevezave z obstoječim omrežjem ter vgrajen 1 hišni priključek z zunanjim vodomernim jaškom.

- V Gorenju je bila izvedena delna rekonstrukcija obstoječega omrežja ter izgrajen nov odsek vodovoda za novo formirane gradbene parcele na tem področju. Položene so ductilne cevi DN 100 v dolžini 263 m. Vgrajena sta bila tudi dva nadzemna hidranta. Po izvedbi vseh del na novozgrajenem omrežju so bile izvedene še vse potrebne

prevezave z obstoječim omrežjem. Pri tem je bilo obnovljenih 6 hišnih priključkov ter predstavljena 3 merilna mesta iz objekta v zunanje tipske vodomerne jaške.

- V Prigorici je bila izvedena krajša rekonstrukcija vodovodnega omrežja. Na novo je položen napajalni cevovod iz ductilnih cevi DN 100 v dolžini 122,5 m. Ob tem je bil vgrajen tudi 1 hidrant. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave z obstoječim omrežjem ter izvedena priključitev treh obstoječih priključkov na novi cevovod.
- V obrtni coni Ugar (nekdanja vojašnica) je bil zgrajen nov odsek vodovodnega omrežja v dolžini 86,5 m iz ductilnih cevi DN 100. Ob tem je vgrajen tudi 1 podzemni hidrant. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne

prevezave z obstoječim omrežjem ter izvedena priključitev 1 objekta na novi cevovod.

- Ob sanaciji kanalizacijskega omrežja v Lepovčah je prestavljen krajši odsek vodovoda v dolžini 36 m. Uporabljene so ductilne cevi DN 150.

- Začela se je izgradnja vodovoda Knežja Lipa – Brezovica. Hydrovod je delo pridobil na javnem razpisu. Dela se morajo zaključiti do konca avgusta 2014. V letu 2013 je bilo skupno položeno 3.023 m novih PEHD cevi, in sicer 2.863 m PEHD 90 in 200 m PEHD 63.

Izgradnja vodovoda Knežja Lipa - Brezovica

- V sklopu izgradnje kanalizacijskega omrežja na področju Slemenske ceste v Sodražici je bilo delno obnovljeno tudi vodovodno omrežje. Staro omrežje je bilo obnovljeno do objekta hidropostaje. Skupaj je bilo položeno 504 m ductilnih cevi DN 100. Hkrati so bili postavljeni 3 hidranti. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave z obstoječim omrežjem, ob tem pa je bilo delno ali v celoti obnovljeno 10 hišnih priključkov ter prestavljenih 9 merilnih mest v zunanje vodomerne jaške.

- V sklopu izgradnje kanalizacijskega omrežja na področju Malega Loga v Loškem Potoku se je začela tudi obnova vodovodnega omrežja. Gre za dveletno investicijo. Staro omrežje, ki je izgrajeno iz različnega materiala (tankostenske PE cevi, AC cevovodi) in je v večji meri že amortizirano, se obnavlja z novim iz ductilne litine DN 100. V letu 2013 je bilo položeno že 678 m ductilnih cevi. Hkrati se obnavljajo tudi hišni priključki ter izvajajo predpriprave za prestavitev merilnih mest iz objektov v zunanje vodomerne jaške. Tako je že pripravljenih 13 novih hišnih priključkov z vgrajenimi merilnimi jaški. Vgrajeni so tudi trije nadzemni hidranti.

- V sklopu širitve proizvodnih zmogljivosti družbe Inotherm je bilo potrebno izvesti določeno prestavitev javnega vodovoda v dolžini 76 m, istočasno pa za to družbo gradimo tudi del notranjega omrežja. Dela še potekajo. Do sedaj smo položili 304 m cevovoda, vse iz ductilnih cevi DN 100.

- Zaradi slabega stanja vodohrana Trava, je Občina Loški Potok začela ob koncu leta 2012 z deli na njegovi sanaciji. Le-ta se je nadaljevala tudi v letu 2013 in ni še v celoti zaključena. Urejen je dostop do vodohrana, izvedena je odstranitev zemeljskega obsipa strehe vodohrana ter dela betonskih sten, izdelana je nova hidroizolacija in zaščita le-te s stirodur ploščami, izveden je ponovni zasip vodohrana, vgrajeni so novi zračniki, vgrajena so nova vhodna vrata, postavljeno je PVC okno na vodni celici,

položena je stenska in talna keramika. Pred izgradnjo dostopa do vodohrana so bile zamenjane tudi vse stare cevi za dovod in odvod pitne vode.

- Na področju občin, kjer izvajamo svojo dejavnost, je bilo vgrajeno nekaj novih hidrantov oziroma zamenjano nekaj obstoječih neuporabnih in s tem se je izboljšala požarna varnost.

Navedeni prikaz vlaganj v infrastrukturo kaže, da smo s skupnimi močmi, občine in Hydrovod, resnično naredili veliko. Pozitiven rezultat investicijskega vložka se kaže v večji varnosti oskrbe s pitno vodo in še posebej pri zmanjševanju vodnih izgub. Le-te so bolna

točka vseh vodovodnih sistemov. V podjetju Hydrovod d.o.o. se z zmanjševanjem vodnih izgub v okviru finančnih zmožnosti sistematično ukvarjamo že vrsto let. V okviru razpoložljivega časa posebna ekipa išče okvare, ki jih sprotno tudi odpravljamo. Vodne izgube ne nastajajo zgolj pri okvarah, ampak so vzroki tudi drugje: na hišnih priključkih, pri nenatančnosti meritev, okvari vodomerov, črnem odvzemu, odvzemih na hidrantnem omrežju, ipd. Za podjetje predstavljajo precejšen strošek, ki ga imamo s črpanjem in pripravo pitne vode, iskanjem okvar,

plačilom vodnih povračil (taksa državi, ki se plačuje od načrpane in ne od prodane vode), zato je seveda v našem in tudi širšem interesu, da so izgube čim nižje. Ker vsi vodovodni sistemi še niso opremljeni z ustreznimi merilci (to so obveznosti, ki jih imajo občine na osnovi izdanih vodnih dovoljenj), natančnih vodnih izgub ne poznamo v celoti. Za tiste sisteme, kjer načrpano vodo in vodo, distribuirano v sistem, natančno merimo, pa izgube na nekaterih sistemih znašajo tudi čez 40%.

Ob pregledu mnogih podatkov o poslovanju v minulem letu je še posebej razveseljiva novica o porabi vode. Po dolгих letih nenehnega padanja porabe le-te kljub vsakoletni širitvi pokritosti mreže javne oskrbe s pitno vodo, smo v letu 2013 evidentirali nekoliko višjo porabo vode v primerjavi z letom poprej. Dobro poznamo vse trende glede porabe vode, tako v Evropi kot tudi v Sloveniji ter vsa prizadevanja, ki gredo v smeri bolj racionalne in varčne porabe pitne vode (Evropska komisija pripravlja direktivo o varčnejši uporabi pitne vode). Kljub temu si vsako leto želimo, da vsaj ohranimo količino prodane vode, saj ta pomembno vpliva na naš poslovni izid. Na pretežnem delu naših vodovodov smo tehnično zmožni zagotoviti tudi dodatni odjem oziroma priklop kakšnega novega in večjega porabnika. To bi zelo pozitivno vplivalo na naše poslovanje. Porabljena voda predstavlja največji prihodek v poslovanju in padeč količin prodane vode pomeni podiranje vseh postavljenih kalkulacij na enoto izdelka (poraba vode v m³) oziroma se strošek na enoto povečuje. Manjša prodaja vode ne prinese hkrati sorazmerno nižjih stroškov delovanja celotnega sistema javne

oskrbe s pitno vodo oziroma so spremembe pri stroških skoraj zanemarljive. To je tudi logično, saj je glavni strošek pri oskrbi s pitno vodo infrastruktura in skrb za njeno delovanje. Ker se z zmanjševanjem količin porabljene vode hkrati ne zmanjšuje obseg omrežja (ta se z investicijami vsakoletno povečuje), število objektov, vsa potrebna oprema za obratovanje, število vzorčenj, stroški dela itd., ostajajo fiksni stroški enaki (ali se celo povečajo). Prihaja zgolj do nekoliko nižje porabe elektrike na črpališčih, kar je variabilni strošek (in sicer pod pogojem, da se zaradi starosti omrežja ne povečajo vodne izgube). Nižanju količin prodane vode pa se je težko izogniti. Gre za trend, ki traja že 20 in več let in ni samo naša posebnost. Če analiziramo lastne podatke o prodani vodi, ugotovimo, da je ta tudi do 30 % manjša v primerjavi s porabo sredi osemdesetih let prejšnjega stoletja. Takrat smo, z manjšim številom porabnikov, krajšim omrežjem in manjšo pokritostjo z mrežo javne oskrbe s pitno vodo, poročali o prodani količini vode v višini cca. 2,6 MIO m³. V zadnjih letih se ta giblje med približno 1.750.000 in 1.850.000 m³. Državni operativni program oskrbe s pitno vodo iz leta 2006 ta trend zmanjševanja porabe pitne vode pripisuje:

- učinkovitejši rabi vode v gospodinjstvih (učinkovitejše hišne naprave, dvigovanje okoljske zavesti porabnikov vode, vpliv višjih cen vode na elastičnost povpraševanja po vodi);
- učinkovitejši rabi vode v industriji (vpliv takse za obremenjevanje voda na učinkovitejšo rabo vode – recirkulacija, stečaj nekaterih večjih porabnikov);
- učinkovitejši rabi vode v kmetijstvu.

Višja poraba vode bi v našem primeru pomenila tudi pogostejšo izmenjavo vode v cevovodih, kar je ugodno s stališča zagotavljanja varne oskrbe s pitno vodo. Nasprotno bi preveliko zmanjševanje porabe vode na sistemih lahko povzročilo predimenzioniranost cevovodov in težave zaradi predolgega zadrževanja vode. Tudi ti argumenti, ne samo ekonomski (višji prihodki), govorijo v prid naši želji po večji porabi vode s strani naših porabnikov.

Pregled porabe pitne vode v letu 2013 je pokazal, da so naši porabniki porabili 1.768,412 m³ pitne vode, kar je za 16.934 m³ oziroma 0,97 % višja poraba kot v letu 2012. Poraba je bila višja tako pri gospodinskih porabnikih kot tudi pri drugih porabnikih. Pri gospodinskih porabnikih je bila ta poraba višja za 9.238 m³ oziroma 0,75 %, pri drugih porabnikih pa za 7.696 m³ oziroma 1,47 %. Glede na zastavljen plan, ki je bil narejen ob upoštevanju padajočega trenda porabe vode, smo evidentirali višjo porabo za 28.187 m³ oziroma za 1,62%. Rezultat, dosežen pri prodaji vode, je tako višji od načrtovanega in ugodno vpliva na poslovni izid. Zakaj je prišlo do dviga porabe, je težko enoznačno pojasniti. Najbrž je delno k temu prispevala natančnejša meritev porabe vode, večja poraba vode pri gospodinskih porabnikih pa je najbrž tudi posledica dolgega sušnega obdobja in zalivanja vrtov. Upamo, da je višja poraba pri drugih porabnikih rezultat večje gospodarske aktivnosti, ki se bo nadaljevala. Razmerje porabljene vode med gospodarskimi in gospodinskimi porabniki je znašalo 30 : 70, kar pomeni, da se je delež porabljene vode pri drugih porabnikih za malenkost zvišal v primerjavi s prejšnjim letom. Glede na dejstvo, da so v večjem delu leta 2013 še vedno veljale diferencirane cene, po katerih je bila cena vode za druge porabnike višja od cen pri gospodinjstvih, ima ta sprememba razmerja tudi pozitiven vpliv na poslovni izid.

Zelo zanimiv je tudi pregled porabe vode po občinah. Le-ta kaže, da je bila celotna poraba višja kot leto prej v občinah Kočevje in Sodražica. Največji padec prodaje smo evidentirali v

občinah Loški Potok in Kostel, kjer je ta padec znašal cca. 6,5 oziroma 4 %. Poraba pri gospodinskih porabnikih je bila višja v občinah Kočevje in Sodražica, poraba pri skupini drugih porabnikov pa samo v občini Kočevje.

Podroben prikaz količin prodane vode po občinah in po strukturi porabnikov, skupaj s primerjavo s preteklim obdobjem, je prikazan v nadaljevanju poročila.

Kljub vsem objektivnim in subjektivnim težavam, s katerimi smo se tekom leta 2013 srečevali, smo svojo osnovno nalogo tudi v minulem letu uspešno opravili. Oskrba s pitno vodo naših porabnikov je na sistemih, ki niso imeli težav s pomanjkanjem vode na svojih zajetjih, potekala tekom celega leta gotovo nemoteno. Na sistemih, kjer so se izrazito čutile posledice suše, so bili izpadi minimalni in skoraj zanemarljivi. Dogajali so se kot posledica nediscipline porabnikov, ki so izvajali prekomerni odvzem vode, kljub opozorilom o potrebi racionalne porabe vode. Velja omeniti, da nam enako kot v predhodnih letih, tudi v letu 2013 hidrološke razmere niso bile posebej naklonjene. Zaradi daljšega sušnega obdobja, ki je postalo tekom poletnih mesecev že stalni pojav in pomembno vpliva na izdatnost nekaterih naših zajetij, smo bili spet prisiljeni reševati nastale težave z interventnim dovozom manjkajočih količin pitne vode. Vodovodni sistemi, na katerih se zmanjša izdatnost v sušnih obdobjih, so znani. Gre za sisteme Borovec, Polom-Seč in Brezovica-Vimolj. Večkrat smo že ponovili, da imamo za vse te vodovodne sisteme izdelano rešitev za sanacijo stanja, čaka se samo na zagotovitev potrebnih finančnih sredstev. Rešitev za naselje Borovec (ter v nadaljevanju tudi za naselje Ravne ter Gornjo in Dolnjo Brigo) smo poiskali v izgradnji povezovalnega cevovoda med vodohranoma Kočevska Reka in Inlauf. Ta investicija je vključena v obseg projekta »Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica – Ribnica – Kočevje«, s katerim občine Sodražica, Ribnica in Kočevje skupno kandidirajo za dodelitev nepovratnih sredstev iz evropskega kohezijskega sklada. Manjkajoče količine vode v sistemu Brezovica-Vimolj bi zagotovili z izgradnjo cevovoda med naseljema Knežja Lipa in Brezovica (hkrati bi pokrili potrebe z vodo tudi na območju Vidma). Veseli nas pričetek realizacije te investicije, ki je rezultat uspešnega kandidiranja Občine Kočevje na razpisu za pridobitev nepovratnih sredstev iz evropskih strukturnih skladov. Investicija bo zaključena v letu 2014. Trajna rešitev naselij Polom in Seč se išče skozi projekt novega suhokranjskega vodovoda, ki ga pripravlja več občin in ga poskušajo realizirati s pomočjo sofinanciranja iz evropskega kohezijskega sklada. S to investicijo bi se naselji Polom in Seč povezali z regionalnim vodovodom, ob tem pa bi se v sistem javne vodooskrbe vključilo še naselji Vrbovec in Mala Gora.

Od vseh navedenih sistemov je vodovod Borovec po našem mnenju v najslabšem stanju. Na tem vodovodu zaradi slabega zajetja ter prisotnosti onesnaževalcev v ožjem vodovarstvenem področju velja ukrep stalnega preventivnega prekuhanja vode. Zajetje za ta vodovod se nahaja v manjši dolini ob cesti Borovec – Gornja Briga, kjer je podtalna voda zajeta z drenažo, ki poteka po dolini, iz drenaže voda odteka v globok zbirni jašek, iz tega jaška pa se prečrpava v vodohran Inlauf. Izdatnost zajetja je zelo odvisna od padavin, zato vode zmanjkuje za normalno oskrbo porabnikov že v času krajših suš. Pri tem vodovodu se pred pričetkom intervencijskega dovoza manjkajočih količin vode najprej porabi voda iz rezervnega (vojaškega) vodohrana, ki se uporablja zgolj kot zalogovnik vode (v ta namen je bil tudi zgrajen še v času nekoč zaprtega področja Kočevske Reke). Prostornina tega vodohrana znaša 800 m³. Ta rezervna količina vode nadomešča več kot 150 cistern interventnega dovoza.

Pri zagotavljanju redne vodooskrbe z interventnim dovozom dodatnih količin pitne vode smo žal opazili enako kot v predhodnih letih, da se vsi naši porabniki ne ravnavajo po navodilih in kljub dejstvu, da vode primanjkuje, le-te niso porabljali racionalno. Celo več, občasno je prihajalo do popolne izpraznitve vodohranov in posledično izpada pri redni oskrbi s pitno vodo. Do tega pa ne bi smelo priti, ker smo poskrbeli za dovoz dovolj velikih količin vode, ki

Naša cisterna za interventni dovoz pitne vode

so bile celo večje od povprečne dnevne porabe.

Še največ težav je bilo na področju Borovca, kjer so posamezniki, ki imajo veliko živine na prosti paši, interventno pripeljano vodo preprosto pretočili v svoje cisterne in jo odpeljali na pašnike. Kljub našemu opozorilu in ponudbi, da jim damo vodo

zastonj, če gredo s svojimi cisternami po vodo v Kočevsko Reko, ni bilo nobenega razumevanja z njihove strani.

Skupno je bilo za potrebe vodovodnih sistemov Borovec, Brezovica-Vimolj, Gora in Polom-Seč interventno pripeljano 1.260 m³ oziroma 1.260.000 litrov manjkajoče vode. Vse te prevoze smo opravili sami z lastno priročno cisterno, kar je v času največje gradbene sezone terjalo angažiranje vozila s potrebnim številom osebja. Treba je jasno poudariti, da interventni dovoz manjkajočih količin vode ni majhen strošek. Upoštevajoč minimalne stroške po ceniku Gasilske zveze Slovenije smo sami realizirali prevoze v vrednosti cca. 45.000,00 €. Opisane posledice sušnega obdobja in škoda, ki jo upravljavec vodovodov ima iz tega naslova, bi bila lahko še dosti višja, če upravljavec v tem obdobju ne bi vlagal maksimalnih naporov za obvladovanje oskrbe porabnikov s pitno vodo v teh izrednih razmerah. Poleg dovoza manjkajočih količin vode s cisternami, je bilo potrebno stalno pregledovati tudi stanje vodovodnega omrežja oziroma iskati morebitne okvare, da bi se preprečila izguba vode, izpadi pri redni vodooskrbi ter večja gospodarska škoda.

Žal moramo tudi v tem poročilu ponovno opozoriti na še en negativni pojav, s katerim se srečujemo na terenu. Poleg ugotovitve, da porabniki ne upoštevajo pisnih navodil o racionalni porabi vode v izrednih razmerah, ki smo jih poslali na naslove vseh uporabnikov, ocenjujemo, da prihaja tudi do primerov nedovoljenega odvzema pitne vode, ki je težko dokazljiv. Najpogostejše se kaže v obliki polnjenja različnih vrst oziroma tipov cistern za dovoz vode živini, ki se nahaja na prosti paši, ali pa polnjenje lastnih vodnjakov. Pri tem pojavu nas najbolj moti lažna solidarnost s storilci teh dejanj, ki je po občinskih odlokih tudi kaznivo.

Druge manjše motnje v oskrbi, do katerih je prihajalo, so bile v pretežni meri posledica okvar, ki se največkrat pojavljajo na starejših vodovodnih odsekih, nestrokovne izgradnje nekaterih odsekov vodovoda (nepravilno polaganje cevovodov, nedokončana dela na objektih vodovoda, itd.), nedovoljenih posegov tretjih oseb na vodovodih (ki so s tem povzročali

Okvara v Črnem potoku

okvare) ali strojelomov. Gre za vzroke, ki so značilni za vse vodovode in ne zgolj za naše. Na nekatere je mogoče preventivno vplivati (pravočasna obnova), na druge pa težje, saj jih povzročajo zunanji dejavniki (vreme, drugi udeleženci v prostoru). V lanskem letu smo evidentirali in odpravili 206 okvar na javnem omrežju, kar je več kot v letu prej. Glede na veliko angažiranost na področju obnove in izgradnje nove vodovodne infrastrukture, je bilo število evidentiranih in odpravljenih okvar zelo veliko.

Število okvar nam lahko veliko pove o stanju našega omrežja in je tudi povezano s količinami vodnih izgub. Manjši del okvar smo odkrili na osnovi prijave porabnikov ali s kontrolo na terenu (vidne okvare), večji del pa smo odkrili s pomočjo specialne opreme za iskanje okvar. Iskanje okvar je zelo zahtevno dejanje, saj zahteva dobro poznavanje poteka omrežja in način delovanja le-tega ter drago opremo, ki se uporablja za odkrivanje poškodb na vodovodnem omrežju oziroma za lociranje mesta iztekanja vode v cevovodnih sistemih. Potreben je tudi dobro usposobljen kader, ki zna to opremo tudi uporabljati. Lokacijo okvare pri vidnem pojavu vode na trasi cevovoda je relativno enostavno locirati, bistveno težje pa je določiti mesto okvare, ki je površinsko nevidna. Po lociranju mesta okvare smo k sanaciji le-te pristopali prioritetno z namenom, da porabniki ostanejo brez vode čim krajši čas. O izvajanju vzdrževalnih in intervencijskih del na omrežju smo redno predhodno obveščali javnost preko lokalnega radia, v posameznih primerih pa smo neposredno kontaktirali porabnike. Še posebej so zahtevne odprave okvar na mestih, kjer ni mogoče uporabiti tehnike, ki jo imamo. Tako se še vedno dogaja, da je potrebno nekatere izkope izvajati ročno, kar je manj ekonomično in je povezano z večjo porabo časa.

Poleg odprave okvar, ki so posledica izrabljenosti omrežja, smo tudi v preteklem letu nekajkrat intervencijsko ukrepali ob okvarah na hišnih priključkih. Skupno smo evidentirali 167 takšnih okvar. V preteklem letu smo skupno obnovili 248 hišnih priključkov.

V prikazu opravljenih intervencij niso zajete vse tiste intervencije na zajetjih, vodarnah, črpališčih in ostalih objektih vodovodov, ki jih naši porabniki niso čutili. In teh ni bilo malo. Največkrat je do njih prihajalo ob slabem vremenu, ko je zaradi posledic udara strele prihajalo do različnih poškodb. V teh primerih so najbolj ranljive črpalke in pripadajoča oprema ter tudi sistemi za dezinfekcijo.

Število okvar na hišnih priključkih potrjuje naše trditve, da se pomembne vodne izgube dogajajo ne samo na javnem vodovodnem omrežju temveč tudi na tem delu celotnega sistema oskrbe s pitno vodo. Ta del omrežja je bil dolgo brez prave kontrole in

»Predelava« v vodomernem jašku: kje je »skrit« vodomernik

gospodarjenja, saj ni bilo sistemsko rešeno financiranje le-tega. Hišni priključki so sestavni del objekta in so v lastništvu lastnika objekta. Ker izgube in okvare na tem omrežju niso posebej prizadevale lastnika objekta, le-ta tudi ni bil preveč zainteresiran za obnovo tega dela svoje lastnine, razen, če mu puščanje vode ni delalo škodo na njegovi posesti. Tudi po preteku življenjske dobe hišnih priključkov lastniki niso pristopali k njegovi obnovi. Zato še

vedno obstajajo priključki iz pocinkanih cevi in celo iz svinčenih. Izgube, ki so se dogajale na hišnih priključkih, ni bilo možno evidentirati in oceniti in so se dejansko porazdelile na celoten sistem, povzročena škoda pa se je razdelila na vse uporabnike. Upravljalci vodovoda so bili dejansko nemočni, ker namenskih sredstev za kontrolo hišnih priključkov niso imeli, javnih sredstev pa za tovrstne namene niso smeli porabljati. Celotne problematike se je končno začela zavedati tudi država. Zato je že Pravilnik o oskrbi s pitno vodo postavil zahtevo, po kateri mora upravljavec javnega vodovoda vzdrževati priključek stavbe na sekundarni vodovod, lastnik ali najemnik stavbe pa mora preverjanje izvedbe in delovanje cevovoda in opreme priključka stavbe na sekundarni vodovod ter njegovo vzdrževanje dopustiti in storjene storitve javne službe plačati v skladu s tarifo za storitve vzdrževanja priključkov stavbe na sekundarni vodovod. V letu 2013 so vse naše občine to zahtevo iz Pravilnika prenesle v svoje odloke o oskrbi s pitno vodo in s tem so omogočile celovito upravljanje na vseh delih sistema za oskrbo s pitno vodo. Skladno s sprejetimi občinskimi odloki je v sklopu vzdrževanja hišnih priključkov predvidena tudi selitev merilnih mest iz objekta v vodomerno jaške, ki se postavijo zunaj objekta. Že prve izkušnje ob uvedbi novega načina upravljanja s hišnimi priključki so bile zelo zanimive. Prej, ko so bili lastniki objekta dolžni sami prijavljati okvare na svojih hišnih priključkih oziroma so sami morali plačevati vse posege na teh priključkih v enkratnem znesku, je bilo tovrstnih primerov zanemarljivo malo. Po novi ureditvi je teh zahtev tako veliko, da zaradi omejenih finančnih sredstev vsem ne moremo ustreči. Kljub temu smo na tem področju naredili v letu 2013 izredno veliko. Opravili smo 415 posegov na tem delu omrežja ter v celoti obnovili 248 hišnih priključkov. V primeru celovite obnove hišnih priključkov smo gotovo v vseh primerih poskrbeli tudi za prenos merilnega mesta iz notranjosti objekta na zunanjo površino, čim bližje javnemu omrežju. V posameznih primerih smo opravili prenos merilnega mesta iz notranjosti objekta na zunanjo površino, v zunanji merilni jašek, na zahtevo samih porabnikov. Teh primerov je

bilo 76. Tako je skupno število prestavljenih merilnih mest znašalo 298. Urejeno in načrtno gospodarjenje s hišnimi priključki bo postopoma prispevalo tudi k zmanjševanju vodnih izgub, ter v določeni meri tudi k višji porabi vode.

Že nekaj let opravljamo podrobno kontrolo vseh vodomernih jaškov in vodomeroev, kjer ugotavljamo vodotesnost, higienske razmere, zaščitenoost proti zmrzali, dimenzijsko ustreznost itd., in po potrebi o ugotovitvah porabnike tudi pisno obveščamo. Za to kontrolo smo se odločili na osnovi večletnega opažanja odnosa nekaterih porabnikov do lastnih merilnih jaškov. Tudi sami smo bili presenečeni, kako se nekateri posamezniki malomarno obnašajo do svojega merilnega mesta in posledično tudi do svojega zdravja. V posameznih primerih so merilna mesta bila dobesedno zalita z gnojevko. Opravljeno delo ocenjujemo izredno pozitivno, saj imamo sedaj posneta vsa odjemna mesta, ob tem pa smo pomembno zmanjšali posledice, ki jih povzroči zmrzal, znižali število izlivov in poskrbeli za boljše higieno in urejenost vodomernih mest in s tem posledično za boljše kvaliteto pitne vode. Velja poudariti, da smo v minulem letu večkrat na naslove vseh naših porabnikov hkrati z obračunom porabljene vode posredovali tudi priložnostni dopis, s katerim smo le-tim posredovali različna aktualna obvestila, opozorila ali navodila, povezana z izvajanjem oskrbe s pitno vodo.

Primer malomarnega ravnanja z merilnim mestom - odtok speljan v vodomerni jašek

Dobro in načrtno delo na vodovodni infrastrukturi je vse težje brez dobrega katastra GJI. Kljub dejstvu, da so po zakonu občine dolžne financirati vzpostavitev, ažuriranje in vodenje katastra komunalne infrastrukture in morajo za tovrstne namene zagotoviti potrebna proračunska sredstva, ni bilo na tem področju tudi v letu 2013 nič narejenega. Tudi zakonska obveznost sporočanja novih podatkov ni bila opravljena. Tako smo glede izvoza podatkov v državni kataster GJI ostali na nivoju iz prejšnjih let, ki je rezultat našega dela. Sami poskušamo v okviru lastnih zmožnosti stare in nezanesljive podatke o poteku vodovodnega omrežja ob različnih posegih na terenu posodabljeni in dopolnjevati z bolj natančnimi (realnimi) podatki in ocenjujemo, da smo pri tem zelo uspešni. To se vidi tudi pri izdaji naših projektnih pogojev, soglasij ter smernic za prostorsko načrtovanje. Še naprej trdimo, da projekt vodenja katastra GJI, ki mora potekati kontinuirano (spremljanje, ažuriranje in posodobitev podatkov ter sporočanje na Geodetsko upravo Slovenije), lahko uspešno zagotovi samo izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo, ki se mora za to tudi ustrezno kadrovske okrepiti ter imeti potrebno opremo.

Za vse dejavnosti, ki se izvajajo na odprtem oziroma so odvisne od vremena, je poletna sezona ključna za izvedbo največjega obsega opravil. Še posebej to velja za izvajalce oskrbe s pitno vodo, ki jim poletni meseci iz več razlogov predstavljajo še poseben izziv. V tem delu leta se praviloma pojavljajo sušna obdobja, ki prinašajo mnoge težave in dodatne skrbi, katere smo delno že prikazali. Poleg teh se praviloma v sušnih obdobjih pojavlja tudi največje število okvar oziroma se le-te najlažje ugotovijo, locirajo in odpravijo. Istočasno pa poletni meseci predstavljajo glavno gradbeno sezono oziroma najbolj primerno obdobje za izvedbo manjših ali večjih posegov na vodovodni infrastrukturi, s katerimi se ohranja ali izboljšuje stanje le-te. Tudi drugi dejavniki v prostoru so v tem času zelo aktivni, kar je razumljivo. To velja tudi za naše stare ali nove porabnike, ki tudi koristijo primerne vremenske pogoje za izvajanje posegov na svoji lastnini. Zato je razumljivo, da takrat dobivamo tudi največ zahtev za nove priključitve ali premike obstoječih vodov. Vse to ustvarja pritisk na upravljavca, ki včasih presega naše zmožnosti. Ker se aktivnosti v teh nekaj mesecih tudi najbolj poznajo na finančnem izidu, vlagamo v tem obdobju maksimalen napor, da naredimo največ oziroma, da z omejenim številom zaposlenih usklajujemo vse obveznosti, ki sproti nastajajo. V teh razmerah nas je vedno premalo in to obdobje je tvegano in zelo stresno za vse zaposlene. Kako opraviti vse naloge in hkrati poskrbeti za varno delo na odprtem, pri zunanji temperaturi, ki presega 30 stopinj Celzija, je vprašanje, ki včasih ostane brez odgovora. Velja omeniti, da smo v minulih letih dobili v upravljanje nekaj dodatnih vodovodnih sistemov ter dodatnih odsekov obstoječih vodovodov, število zaposlenih pa smo zmanjševali zaradi nizke cene vode in ohranjanja likvidnosti. Zato so se naše operativne zmožnosti zmanjšale in objektivna ocena našega dela pokaže tudi nepoznavalcu razmer, da smo se za doseg vseh opisanih rezultatov morali dobro organizirati in maksimalno obremeniti celotno tehnično operativno ekipo zaposlenih, in bi »človek več« v teh pogojih še kako prav prišel. Zato bo potrebno z normalizacijo stanja na cenovnem področju postopoma tudi prilagajati število zaposlenih dejanskim potrebam.

V poletnem obdobju pride še posebej do izraza naša dežurna služba, ki je bila tudi v minulem letu v pripravljenosti 24 ur na dan tekom celega leta. Mnoge intervencije te službe so pripomogle k uspešni in hitri odpravi mnogih okvar, ki jih porabniki niso niti zaznali. Stalna dežurna služba pomeni določen strošek za vsakega upravljavca, je pa ta strošek nujen za nemoteno izvajanje dejavnosti, saj s hitrimi intervencijami omogoča normalizacijo stanja na terenu v sorazmerno kratkem času, poleg tega pa se z intervencijami prepreči stopnjevanje gospodarske škode ter izpraznitev sistemov. Zaradi tega pomeni dežurna služba obvezen standard pri izvajanju oskrbe s pitno vodo, saj so zahteve in pričakovanja porabnikov po hitri intervenciji in čim prejšnji sanaciji okvare zelo visoka in razumljiva. To še posebej velja za gospodarske porabnike, ki lahko ob daljšem izpadu oskrbe s pitno vodo utrpijo tudi poslovno škodo.

Za varno oskrbo s pitno vodo ni dovolj poskrbeti samo za zadostne količine vode. Upravljavec mora poskrbeti tudi za zagotavljanje ustrezne kvalitete pitne vode, ki jo porabniki uporabljajo za zagotavljanje svojih potreb. Zahtevnost oskrbe s pitno vodo se je zlasti povečala z implementacijo evropskih zahtev v naš pravni red. Upravljavci imajo danes mnogo težje delo, kot nekoč, in dosti večjo odgovornost. Ena od teh je tudi izvajanje notranjega nadzora nad kvaliteto vode, ki je zasnovan na HACCP načelih. Osnova sistema HACCP je obvladovanje tveganj za zdravje ljudi. Tveganje v tem primeru predstavlja verjetnost

nastanka zdravju škodljivih posledic zaradi izpostavljenosti dejavnikom tveganja v biološkem, kemijskem in fizikalnem smislu. Obvladovanje tveganja vključuje prepoznavanje dejavnikov tveganj (mikrobioloških, kemijskih in fizikalnih) in tveganih okoliščin. Tveganja je potrebno tudi ovrednotiti (visoko, srednje, majhno) in razvrstiti glede na težo posledic. Prav tako je potrebno določiti ukrepe za preprečitev, odstranjevanje ali omejevanje tveganja. Vse našete faze so obdelane tudi v HACCP sistemu, ki je vpeljan v Hydrovodu. Za uspešno delo je potrebno veliko postoriti. Osnova je redno terensko spremljanje stanja, tekoče vzdrževanje opreme za pripravo in dezinfekcijo pitne vode ter odpravljanje morebitnih nepravilnosti in okvar. Tudi če vse to delamo sistematsko, se nam še vedno lahko zgodi kaj nepredvidenega. Pri vseh naših aktivnostih nam že nekaj let posebno strokovno podporo nudi zunanji sodelavec, Zavod za zdravstveno varstvo iz Novega mesta, ki je na svojem področju delovanja med tremi vodilnimi v naši državi. Le-ta je na terenu tudi odzema vzorce pitne vode in jih v svojem laboratoriju analiziral ter na osnovi rezultatov analiz dajal potrebna navodila oziroma usmeritve. Skupno smo odvzeli 352 vzorcev za mikrobiološke preiskave in 117 vzorcev za sanitarno-kemične preiskave, kar je obseg, primerljiv z letom prej. V primerjavi s prejšnjimi leti smo veliko več vzorčenj opravili sami v našem priročnem laboratoriju, in sicer s hitrimi testi. Tako je skupno strokovno delo na terenu in v laboratorijih potekalo konstantno in uspešno in informacije smo izmenjevali zelo hitro. Ta način dela se je še posebej izkazal pri sumu ali ugotavljanju nepravilnosti.

Skupna ocena je, da je bilo delo pri zagotavljanju ustrezne kvalitete pitne vode uspešno opravljeno in da je dobavljena voda porabnikom v večini izpolnjevala zahteve veljavnega Pravilnika o pitni vodi. Ni šlo brez težav, bilo je tudi nekaj določenih okvar na opremi. Manjša odstopanja so se dogajala samo na vaških sistemih, ki niso dograjeni v celoti in za katere vemo, da so v bližnji prihodnosti potrebni ukrepanja. Veseli nas uspešna rešitev težav pri zagotavljanju oskrbe s pitno vodo na področju Zamostca. Zahteva zdravstvene inšpekcije in zavedanje velike skupine vaščanov, da je potrebno nekaj storiti, je pripeljalo do izvedbe posega, kateri omogoča oskrbo porabnikov Zamostca s pitno vodo iz regionalnega vodovoda Sodražica – Ribnica – Kočevje. To smo storili sredi poletja in takoj obvestili inšpekcijo, ki je bila zadovoljna z izvedenim ukrepom. Od takrat imamo vse vzorce zdravstveno ustrezne. Kljub temu se težave z določeno skupino vaščanov, ki ne sprejemajo takšne rešitve (ali pa svoje nezadovoljstvo vlečejo še iz časov, ko je bil vaški vodovod Zamostec, prenesen v upravljanja na Hydrovod), nadaljujejo.

Uspešno spremljanje stanja na terenu ter hitro ukrepanje je odvisno tudi od dostopnosti posameznih vodooskrbnih objektov (zajetij, vodohranov). Žal imamo pri tem nekaj težav, saj do nekaterih objektov ni zagotovljenega primerne dostopa ali je ta oviran s strani najemnikov kmetijskih zemljišč (vodohran Inlauf, črpališče Mozelj, črpališče in vodohran Knežja Lipa, vodohran Kovača vas, vodohran Dednik, vodohran Lazec, črpališče Briga, itd.). Nedostopnost objektov pomeni upravljavcu oviro pri njegovem delu in hkrati predstavlja pomembno tveganje za zaposlene in za varno vodooskrbo. Pri razrešitvi tega problema pričakujemo aktivno udeležbo in pomoč občin, saj sami tega nismo zmožni.

Rezultat strokovnega dela pri spremljanju kvalitete oskrbe s pitno vodo je zbirno poročilo o zdravstvenem nadzoru pitnih voda, ki je sestavni del tega letnega poročila. Iz le-tega se kaže stanje na terenu glede kvalitete oskrbe s pitno vodo v letu 2013, daje potrebne usmeritve in predloge za delo v letu 2013 ter predloge za investicijske posege, ki bi izboljšali trenutno

stanje. Še naprej velja večkrat izrečena ugotovitev, da se kljub vse glasnejšim zahtevam po večji skrbi za našo naravo, še vedno obnašamo neodgovorno, kar se še posebej pozna na mnogih vodnih virih. Več o opravljenem delu na področju zagotavljanja kontrole kvalitete pitne vode bo podano v nadaljevanju tega poročila.

3. Kako naprej

Načrtovanje razvoja dejavnosti oskrbe s pitno vodo je stalna skupna naloga tako upravljavca kot tudi občin. Pri tem se iščejo rešitve za posege, ki imajo cilj širiti mrežo vodooskrbe na področja, ki še niso vključena v sistem javne vodooskrbe, kot tudi za posege, ki se nanašajo na rekonstrukcije oziroma obnove obstoječega omrežja. Mnogi razvojni načrti izhajajo iz analiz odpravljenih intervencijskih okvar ter kritičnih točk na vodovodih. Dejstvo je, da vodovodna infrastruktura ni v dobrem stanju in je pomemben delež le-te že amortiziran in potreben obnove. V preteklosti je bilo zaradi neekonomskega delovanja komunalnega gospodarstva (prenizke cene) izgubljeno preveč nujno potrebnih finančnih sredstev, s katerimi bi se lahko obnovilo veliko kilometrov vodovodnega omrežja. Danes ni mogoče čez noč popraviti zamujenih priložnosti. Tudi ni mogoče zagotoviti vseh potrebnih sredstev za realizacijo vsega tistega, kar bi bilo potrebno postoriti. Tega se vsi zavedamo, tako občine kot tudi javno podjetje. Novi način obračuna porabljene vode, ki predvideva zbiranje namenskih sredstev za obnovo infrastrukture (omrežnina), bo pomenil korak naprej k normalizaciji stanja, ni pa to zadosti, da se popravi vse zamujeno. Zato se že dalj časa vlagajo veliki napor v iskanje dodatnih virov, bodisi iz državnega proračuna bodisi iz EU skladov. Še posebej so zanimivi razpisi, ki zagotavljajo visok procent sofinanciranja posameznih investicij z nepovratnimi sredstvi.

Eden od takšnih je razpis za izbor operacij iz prednostne usmeritve "Razvoj obmejnih območij s Hrvaško" v okviru OP krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007 - 2013, razvojne prioritete "Razvoj regij". V letu 2012 sta bila zaključena dva projekta s področja oskrbe s pitno vodo, ki sta bila uspešna pri kandidiranju na tem javnem razpisu, in sicer vodovod Lipovšica – Ribnica ter Vodovod Kostel VI. faza. Ob koncu leta 2012 je bil objavljen ponovni razpis iz iste prednostne usmeritve. Spet je bilo uspešnih nekaj prijav, ki vsebujejo tudi oskrbo s pitno vodo. Eden od teh projektov je Vodovod Knežja Lipa – Brezovica, ki bo omogočil varno oskrbo s pitno vodo območja Brezovice in okolice tudi v sušnih obdobjih. Uspešna sta bila tudi projekta ureditve kanalizacijskega omrežja v Loškem Potoku in Sodražici, ki predvidevata tudi obnovo vodovodne infrastrukture na območjih, kjer se gradi kanalizacijsko omrežje. Pri vseh teh projektih se Hydrovod tudi pojavlja kot izvajalec del na vodovodnem omrežju.

Zaradi procenta sofinanciranja in še posebej velikosti projektov, ki jih podpira, je zelo zanimiv tudi Kohezijski sklad. Za izvedbo imamo v celoti pripravljena dva velika projekta, ki sta bila evidentirana na prednostni listi sofinanciranja s sredstvi Kohezijskega sklada finančne perspektive 2007 – 2013. Oba projekta sta zelo zahtevna in dolgoročno zelo pomembna za razvoj vodooskrbe na področju, kjer Hydrovod izvaja svojo dejavnost. Gre za projekt »Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica - Ribnica - Kočevje« ter projekt »Vodovoda Suhe Krajine«. Dinamika priprave obeh projektov je bila zelo intenzivna v letu 2013. Že leta 2011 oziroma 2012, je bila na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje RS, kot posredniško telo, oddana prijava

za oba projekta. V letu 2013 so bila podana vsa dodatno potrebna pojasnila (in tudi odzivna poročila) na pripombe, ki so bile podane po pregledu oddane dokumentacije. Pripravljene so bile tudi vse razpisne dokumentacije, ki so bile s strani posredniškega telesa pregledane in odobrene. Izvedeni so bili vi javni razpisi in izbrani vsi izvajalci. Postopek izvedbe javnih razpisov je bil zelo naporen, zahteven in dolgotrajen. Bilo je potrebno odgovoriti na nešteto vprašanj vseh potencialnih ponudnikov ter podati vsa potrebna pojasnila. Vloženi so bili štirje revizijski zahtevki, od katerih so trije končali pred Državno revizijsko komisijo. V vseh primerih smo bili uspešni, saj je Državna revizijska komisija razsodila v našo korist. Žal pa smo izgubili kar nekaj časa. Zaradi dejstva, da so pridobljene ponudbe presegale ocenjeno vrednost javnih naročil, je bilo potrebno v štirih primerih zaključiti javno naročilo na način, da ni bil izbran nobeden ponudnik, ter javno naročilo nadaljevati s postopkom s pogajanja.

Po izboru vseh izvajalcev ter po popravku vse prijavnne dokumentacije smo s strani posredniškega telesa, torej Ministrstva za kmetijstvo in okolje RS, dobili »zeleno« luč za realizacijo projekta. Potrebujemo še odločbo, ki jo izdaja Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, žal pa ta dokument čakamo že vsaj 6 mesecev. Gre za zares neresno obnašanje državnih organov, ki so nas tekom leta 2013 spodbujali in tudi silili, da pohitimo s pripravo dokumentacije, zdaj pa vse stoji. Kakorkoli, v kratkem bo država morala nekaj odločiti, glede naše (in drugih podobnih) prijave. V nasprotnem primeru bo spet nekaj nepovratnih sredstev ostalo neizkoriščenih, ker vsi projekti, ki že imajo odločbe, niso tako dobro pripravljene kot naši projekti in ne bodo pravočasno dokončani. Ostaja grenko vprašanje: na kakšen način so ti projekti dobili odločbe in ali smo vsi obravnavani na enak način.

Ostajamo optimisti. Verjamemo, da bo do realizacije naših projektov prišlo. V tem primeru nas čaka trdo delo pri realizaciji zastavljenih nalog. Občine, ki so upravičene do sredstev kohezijskega sklada, bodo morale poskrbeti za vodenje projekta. Do sedaj smo glavno breme priprave projekta nosili sami. Tudi v bodoče bomo zelo aktivno sodelovali, nikakor pa ne moremo edini skrbeti za vse (in tudi nositi odgovornost za celoten projekt), ker tega, ob izvajanju vseh drugih nalog, tudi kadrovsko nismo zmožni.

4. Zaključek

Pregled dejavnosti podjetja v letu 2013 kaže, da smo bili kot izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo tudi v letu 2013 zelo aktivni in opravljali svoje delo zelo odgovorno in strokovno. Za razliko od leta 2012, je bilo v minulem letu obnovljeno nekoliko manj vodovodnega omrežja, je pa bilo veliko narejenega na vzdrževanju in obnovi hišnih priključkov. Tako velik obseg opravljenih del na področju dopolnilne dejavnosti je zahteval tudi veliko angažiranje na tem področju. Ker novih cen še nismo imeli v celoti uveljavljenih, nam je bila dopolnilna dejavnost zelo zanimiva in dobrodošla, saj smo si s prihodki, ustvarjenimi na tem področju, izboljšali likvidnost in hkrati zmanjšali stroške na osnovni dejavnosti ter z ustvarjenim finančnim efektom pripomogli k pokrivanju finančnega izpada na področju osnovne dejavnosti. Seveda bi morali še marsikaj postoriti na področju osnovne dejavnosti, pa je žal zmanjkalo časa in tudi ljudi. Nekoč je na Hydrovodu za krajše omrežje in manjše število vodovodnih sistemov skrbela številčnejša ekipa. Zaradi prenizke cene vode in ohranjanja likvidnosti je prihajalo do zmanjševanja števila zaposlenih in to se pozna.

Čistilna naprava Sodražica

Prikazano delo v letu 2013 je v pretežni meri narejeno z lastnim kadrom oziroma z lastno opremo. Za izvedbo manjšega obsega del (pretežno ozko specializiranih del ali del s težko gradbeno mehanizacijo, ki je nimamo) smo najemali podizvajalce. Tudi sami smo se na posameznih projektih pojavljali kot podizvajalci za montažna dela in dobavo materiala, kar je sicer za nas manj

ugodno, saj je učinek izkoristka delovnega časa nižji, pa tudi finančni donos je slabši. Vsi doseženi cilji so rezultat kolektivnega dela vseh zaposlenih.

Na Hydrovodu imamo relativno majhno in prilagodljivo ekipo, ki obvlada dosti široko področje znanj ter zna in zmore opravljati svoje naloge. Seznam in število zaposlenih se je tekom leta zaradi fluktuacije nekoliko spreminjal, poslovno leto smo zaključili z 32 zaposlenimi. Velja poudariti, da smo v zadnjih nekaj letih ob manjšem številu delavcev prevzeli v upravljanje dodatne vodovodne sisteme in začeli oskrbovati mnoga dodatna naselja (Kot, Jurjevica, Breže, Ravni Dol, Male Vinice, Žimarice, Zamostec, Petrinci, Kračali, Kržeti, Betonovo, Onek, Žaga, Knežja Lipa, Lipovec, Sela, Zapuže, Motvoz, Laze ob Kolpi, Novi Kot, Grbac, Tišenpolj, Padovo, Planina, Rajše, Poden, Colnarji, Dren, Nova Štifta), ki pomenijo dodaten obseg dela v obliki skrbi za vzdrževanje, delovanje in obratovanje dodatnih kilometrov omrežja in dodatnih objektov vodovodne infrastrukture (ne glede na količino prodane vode). Obseg dela je v konicah zahteval tudi dodatno popoldansko delo oziroma delo v času vikenda. Tako smo z velikim prizadevanjem uspeli odgovoriti na gotovo vse naloge na področju vzdrževanja vodovodne infrastrukture ter izvajanju tržnih oziroma dopolnilnih dejavnosti. Pomembno smo presegli tudi zastavljeni finančni načrt, kar ni bilo enostavno, ker smo plan za leto 2013 kljub gospodarski krizi zastavili dokaj ambiciozno.

Vse svoje naloge bi dosti lažje opravili, če bi bile bolj enakomerno razporejene in bi nam vremenske razmere dovoljevale več delovnih dni. Žal je to nemogoče. Proračunsko financiranje ima svoje zakonitosti, na vreme pa se tudi ne da vplivati. Tukaj je potrebno opozoriti na lansko zimo, ki je bila zelo trdoživa ter (pre)bogata s snegom in se je vlekla skoraj do konca aprila. Obilno sneženje nam ni omogočalo izvedbe nobenih investicijskih ali vzdrževalnih del. Edino kar smo lahko delali (in kar smo morali delati), je bilo ročno in strojno čiščenje snega do naših objektov in jaškov (saj sicer nismo mogli poskrbeti za nemoteno obratovanje naših vodovodnih sistemov). Tega pa je bilo resnično veliko glede na količino in

pogostost sneženja. Žal pa to pomeni, da smo prvo tretjino poslovnega leta porabili za opravljanje del, ki ne dajejo nobenega pametnega efekta. Zaradi tega dejstva smo še bolj ponosni na dosežene rezultate v letu 2013. Če se ne bi dobro organizirali in bili učinkoviti, v tako kratkem času ne bi mogli opraviti prikazanega dela.

Zamenjava črpalke Spodnji log

Prikazani rezultati pa imajo tudi svojo ceno. Pogoji našega dela in delovno okolje ter vse navedene obremenitve vplivajo tudi na zaposlene.

Dolgoletno delo na prostem (terensko delo) v vseh letnih časih in v neprijaznih pogojih dela, kot so visoka temperatura, sončno sevanje, voda, mraz, vlaga, dvigovanje težkih bremen, itd., pušča posledice in se odraža v obliki padanja delovnih zmožnosti, odsotnosti z dela zaradi bolezni in v pojavu invalidnosti. V podjetju trenutno zaposluje 3 invalide dela. Delo operativcev in tehničnega osebja na Hydrovodu resnično ni lahko in prejeto plačilo ne pokriva vsa tveganja na zdravju zaposlenih. Dostikrat se pozablja, da zaposleni na Hydrovodu poleg svojih osnovnih nalog opravijo tudi veliko dela na dopolnilni dejavnosti in na račun tako ustvarjenega efekta že vrsto let omogočajo oskrbo porabnikov s pitno vodo na kočevsko-ribniškem območju za sorazmerno nizko ceno. Porabniki bi zagotovo plačevali bistveno višjo ceno pitne vode, če ta ne bi bila delno subvencionirana iz pozitivnega rezultata, ustvarjenega z izvedbo aktivnosti na področju dopolnilne dejavnosti. Ali je preusmerjanje dobička iz tržne dejavnosti v pokrivanje izgube gospodarske javne službe pravilno, je drugo vprašanje. Mnogi trdijo, da ni. Predvsem pa je v nasprotju z evropsko direktivo, ki zahteva oblikovanje cenovne politike po načelu »povzročitelj plača povzročene stroške«. Ta dobiček ali vsaj njegov del bi se moral preusmeriti v razvoj podjetja in vsaj delno v stimulacijo tistih, ki so ga ustvarili. Vsekakor pa dopolnilna dejavnost poleg dodatne delovne obveznosti pomeni tudi izziv za zaposlene, saj je za uspešno delo na investicijah potrebno redno spremljanje stanja v stroki, spremljanje

ponudbe materialov in opreme ter tehničnih rešitev. Pri tem se pridobijo mnoge dobre izkušnje, ki se uporabijo v vsakdanjem delu pri upravljanju vodovodne infrastrukture.

zagotavljanje dostopnosti krmilnih jaškov

Ob izdelavi vsakega poslovnega poročila si vedno postavimo nekaj vprašanj. Kaj smo delali in kaj naredili? Ali bi lahko naredili še kaj več? Ali smo izpolnili zastavljene cilje ali jih nismo? Je bilo leto dobro ali slabo?

Že po tem uvodnem prikazu našega

delovanja lahko zaključimo naslednje: da, bili smo uspešni in dosegli smo vse cilje, ki so bili odvisni od nas samih. Pri tem smo imeli tudi podporo občin, naših ustanoviteljic, in tudi vseh županov. Hydrovod je v lastništvu več občin in na uspešnost poslovanja Hydrovoda pomembno vpliva vsaka občina lastnica oziroma ustanoviteljica Hydrovoda. Zelo pomembno je tudi dobro medsebojno sodelovanje županov teh občin, ki skozi delovanje v organih javnega podjetja skrbijo za nemoteno in uspešno delovanje.

Upamo, da bodo po pregledu nadaljevanja tega poročila našo oceno uspešnosti dela delili tudi ostali, predvsem pa naši ustanovitelji.

Direktor:
Antun Gašparac, univ.dipl.ing.gr.

5. POSLOVNO POROČILO

5.1. Analiza poslovanja družbe v letu 2013

V poslovnem letu 2013 smo na dopolnilnih dejavnostih dosegli dobiček v višini 135.123,24 EUR, na osnovni dejavnosti pa je bila dosežena izguba v enaki višini, tako da je rezultat poslovnega leta enak nič. Navedeni poslovni rezultat je posledica dogovora med občinami ustanoviteljicami in podjetjem Hydrovod d.o.o., da je subvencija najemnine v prehodnem obdobju enaka izgubi na osnovni dejavnosti, zmanjšani za dosežen dobiček na dopolnilnih dejavnostih, o čemer je nekaj več zapisanega še v nadaljevanju tega poročila.

Izkaze poslovnega izida podjetja ter poslovnega izida po dejavnostih smo izdelali na podlagi računovodskih standardov ter sodil za razporejanje splošnih stroškov, sprejetih na skupščini podjetja dne 29.3.2010, potrjenih tudi s strani pooblaščenega revizorja.

Tabela 3: Finančni rezultat po dejavnostih

POSTAVKA	SKUPAJ	OSNOVNA DEJAVNOST	DOPOLNILNE DEJAVNOSTI
PRIHODKI OD VODE	1.109.210,37	1.109.210,37	/
PRIH. OD VZDRŽEVANJA VODOMEROV	250.162,72	/	250.162,72
PRIHODKI OD STORITEV	1.035.197,72	/	1.035.197,72
VZDRŽEVANJE HIŠNIH PRIKLJUČKOV	219.866,19	/	219.866,19
PREVREDNOTOVALNI POSL. PRIHODKI	27,27	27,27	0,00
PRIHODKI OD DOTACIJ, SUBVENCIJ	100.842,01	35.600,04	0,00
ODPRAVA DOLGOROČNIH PČR	3.629,27	1.175,46	2.453,81
SKUPAJ PRIHODKI OD POSLOVANJA	2.718.935,55	1.146.013,14	1.507.680,44
FINANČNI PRIHODKI	7.486,08	4.173,67	3.312,41
IZREDNI PRIHODKI	93.107,99	90.440,56	2.667,43
SKUPAJ PRIHODKI	2.754.287,65	1.240.627,37	1.513.660,28
SKUPAJ ODHODKI	2.754.287,65	1.375.750,61	1.378.537,04
DOBIČEK / IZGUBA PRED OBDAVČITVIJO	0,00	-135.123,24	135.123,24
DAVEK OD DOHODKA		0,00	
ČISTI DOBIČEK / IZGUBA		0,00	

Analiza doseženih poslovnih izidov po dejavnostih in občinah pokaže, da vse občine izkazujejo negativen rezultat na osnovni dejavnosti, kljub temu, da v nekaterih občinah ne izkazujemo najemnine v višini amortizacije infrastrukture, kar je tudi razumljivo, saj cene, ki so bile prilagojene novi uredbi, niso veljale celo leto (v občini Kočevje so se uveljavile šele v januarju 2014).

Na dopolnilnih (tržnih) dejavnostih smo dosegli pozitiven rezultat.

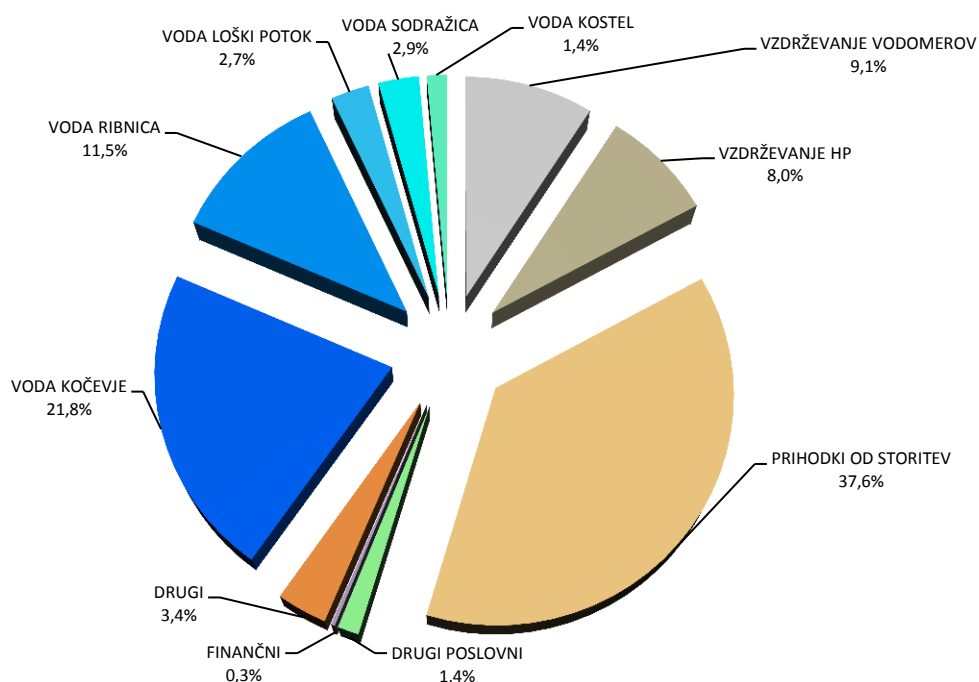
Stroški in prihodki v zvezi z dopolnilnimi dejavnostmi se spremljajo posebej in se ne obravnavajo kot opravljanje gospodarske javne službe, temveč kot opravljanje drugih dopolnilnih (tržnih) dejavnosti. Stroške, ki se nanašajo na obe dejavnosti in se jih ob

nastanku, na podlagi izvirne knjigovodske listine, ne more razporediti na eno izmed dejavnosti, razporejamo v skladu s sprejetimi sodili.

5.1.1. Prihodki in njihova struktura

Z opravljanjem osnovne in dopolnilnih dejavnosti smo skupaj ustvarili za 2.754.287,65 EUR prihodkov, kar predstavlja kar 12,07 % rast glede na preteklo leto. V osnovni dejavnosti so bili doseženi celotni prihodki v višini 1.240.627,37 EUR (14,53 % rast glede na preteklo leto), kar znaša 45,04 % celotnih prihodkov. Ostalo predstavljajo prihodki od dopolnilnih dejavnosti.

Graf 1: Struktura prihodkov po vrstah v letu 2013

Z izvajanjem dopolnilnih (tržnih) dejavnosti so bili doseženi prihodki v višini 1.513.660,28 EUR, kar je za 2,19 % manj kot v predhodnem letu in 77,47% več od načrtanega plana.

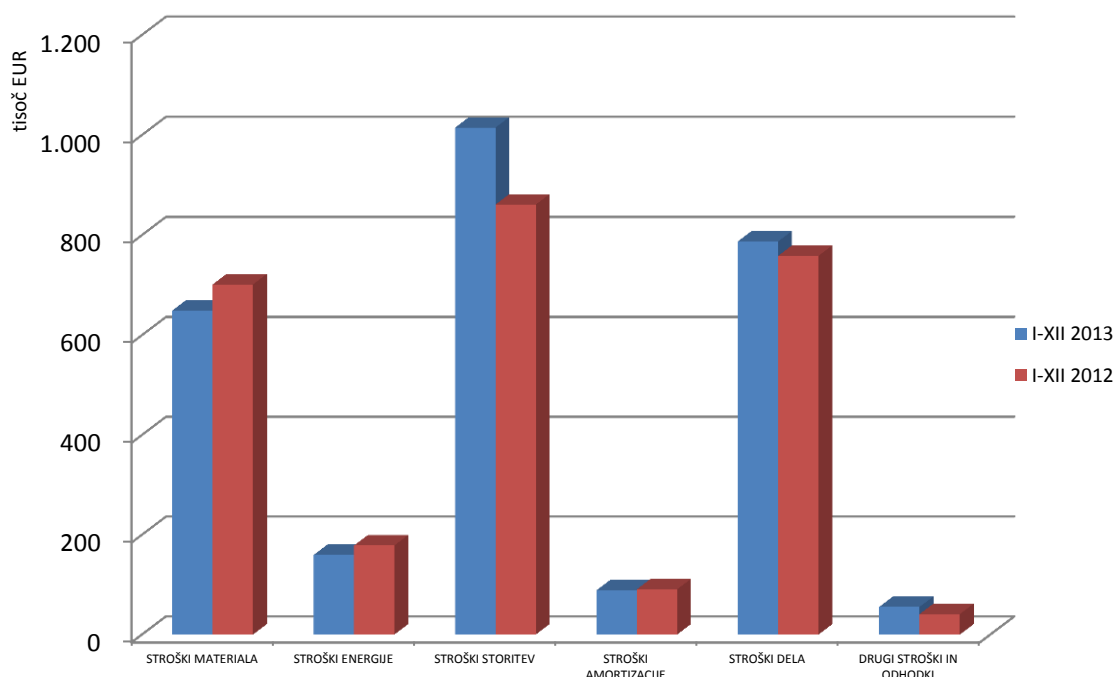
Drugi poslovni prihodki (brez prihodkov od storitev) predstavljajo 1,4 % vseh prihodkov in predstavljajo prihodke iz naslova subvencij občin za omrežnino oz. vodarino gospodinjstev porabnikov v skladu s sprejetimi sklepi občin ter prihodke od odprave dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev. Drugi izredni prihodki pa predstavljajo izredne prihodke od zavarovalnih škod (19,0 tisoč EUR), prihodke od opominov, idr.

5.1.2. Odhodki in njihova struktura

Pri izvajanju osnovne in dopolnilnih dejavnosti smo evidentirali skupaj za 2.754.287,65 EUR odhodkov, kar predstavlja 4,70 % rast glede na preteklo leto. V osnovni dejavnosti so bili

evidentirani odhodki v višini 1.375.750,61 EUR (10,41 % rast glede na preteklo leto), kar znaša 49,95 % vseh odhodkov. Ostalo predstavljajo odhodki dopolnilnih dejavnosti.

Graf 2: Odhodki 2013/2012

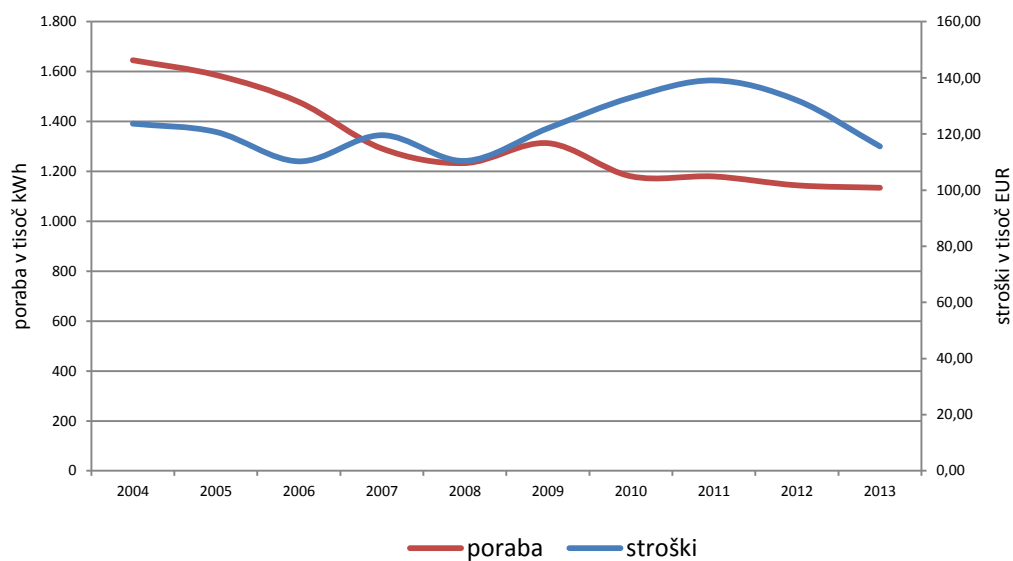

Stroški materiala in energije

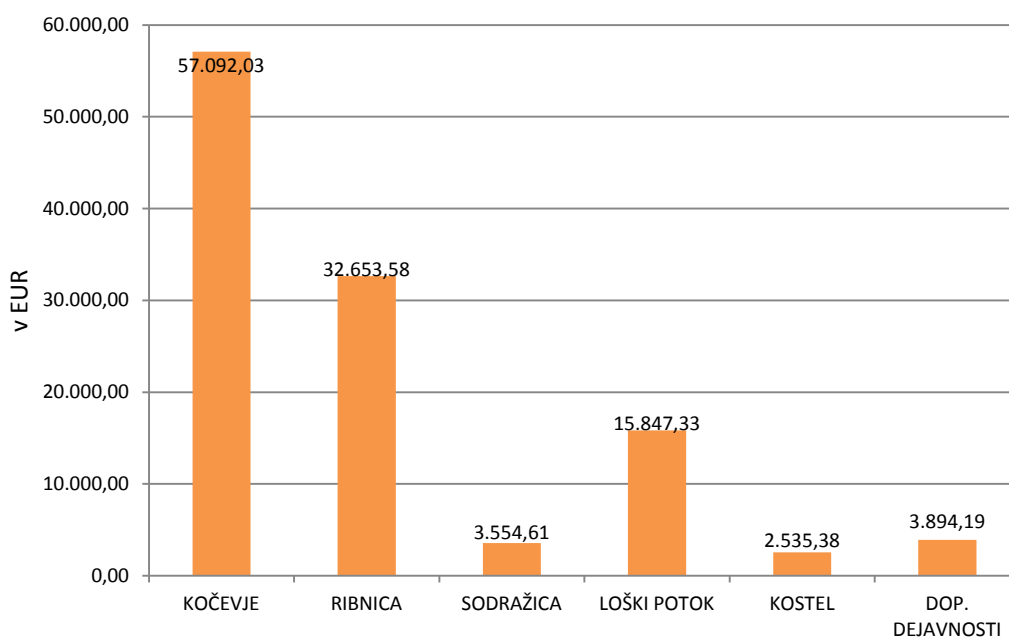
Stroški porabe materiala so se v primerjavi s preteklim letom znižali za 8,1 %. Vzrok za to je seveda v nekaj manjšem obsegu vlaganj v infrastrukturo občin, delno pa tudi v drugačni strukturi investicij. Na višino stroškov materiala (in tudi storitev) seveda vpliva tudi vrsta vlaganj v občinsko infrastrukturo, saj se posamezne investicije lahko pomembno razlikujejo glede deleža stroškov materiala oz. storitev v celotni investiciji. Pri nabavi in porabi materiala smo se obnašali racionalno in gospodarno (nabava je potekala skladno z zakonodajo o javnem naročanju) ter pri izvedbi del težili h kvalitetni izvedbi z uporabo standardiziranih in kakovostnih materialov. Zavedamo se, da bomo z infrastrukturo, v katero vlagamo sredstva, tudi upravljali in jo vzdrževali. Z vgradnjo kakovostnih in standardiziranih materialov ter z dobro izvedbo neposredno vplivamo na bodoče stroške vzdrževanja, ki bodo zaradi takšnega ravnanja nedvomno nižji.

Velik delež v stroških materiala predstavljajo stroški energije, ki so se v primerjavi s preteklim letom znižali za 10,65 %. Predstavljali so znaten delež vseh odhodkov – 5,79 % oz. 159.448,54,20 EUR. Večji del stroškov energije (115.577,12 EUR) odpade na električno energijo, ki je potrebna za obratovanje črpališč. Poraba električne energije v letu 2013 se je v primerjavi s predhodnim letom malenkost znižala (za 0,14 %). V zadnjih letih opažamo, da se poraba energije znižuje (zaradi optimizacije sistema, vgradnje varčnejših črpalk ter zmanjševanja vodnih izgub), žal pa temu ne sledijo stroški, saj le-ti zaradi višjih cen naraščajo, kar je razvidno tudi iz naslednjega grafikona (trend gre v pravo smer zgolj v zadnjih dveh letih).

Graf 3: Poraba in stroški električne energije

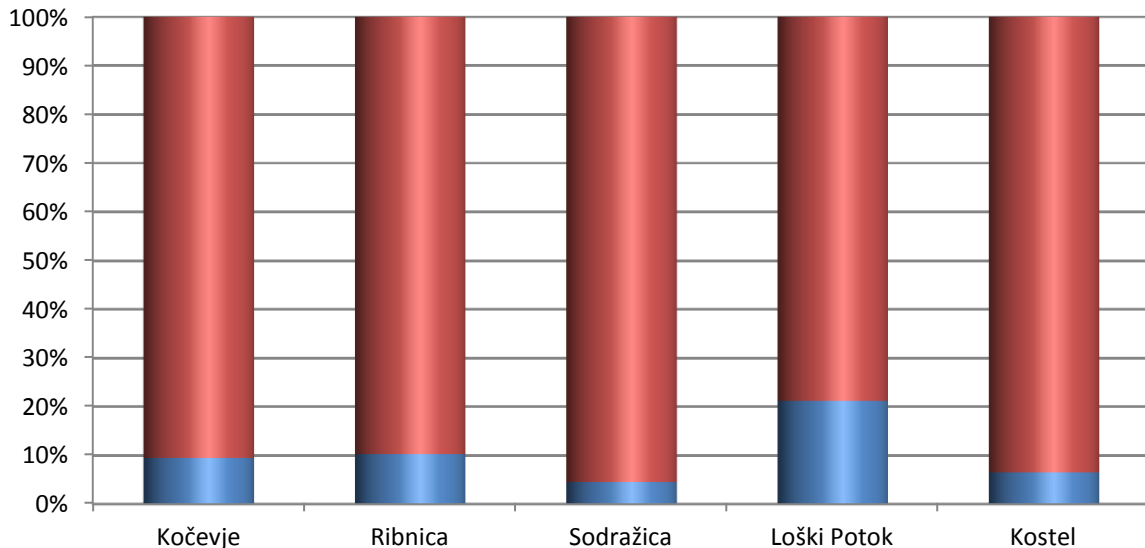

Graf 4: Stroški električne energije v letu 2013

Za nakup električne energije za obratovanje vodovodnih sistemov smo porabili 10,42 % prihodkov od prodane vode (lani 13,05%).

Graf 5: Delež električne energije v prihodkih od vodarine

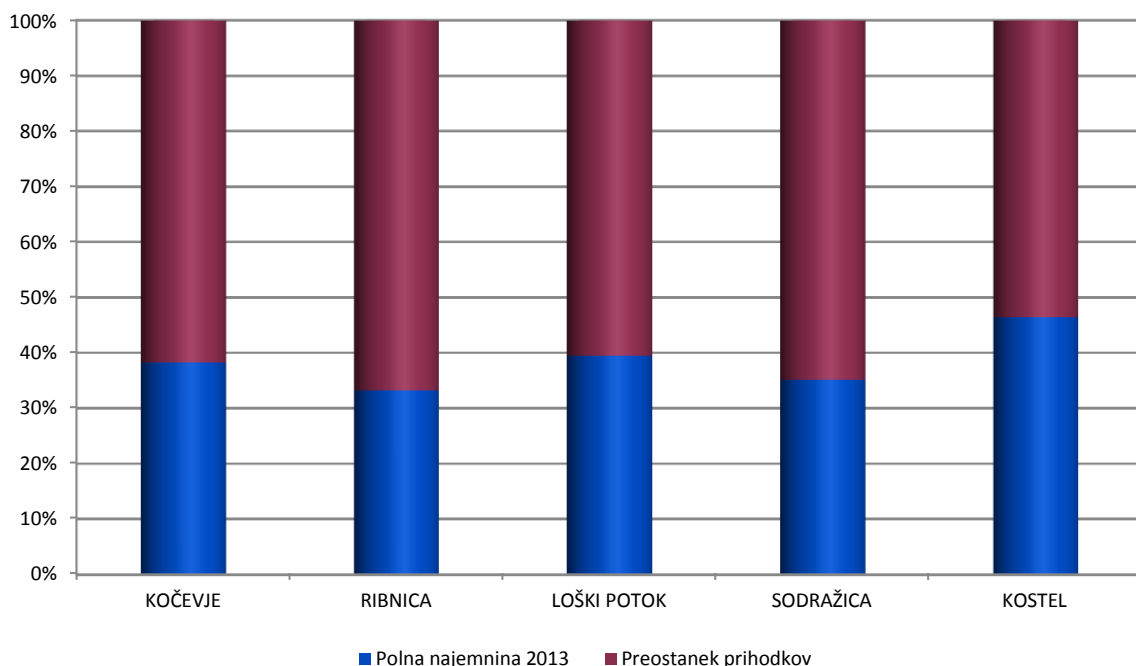
Stroški storitev

Stroški storitev imajo s 36,84% pomemben delež v celotnih odhodkih. Večji stroški storitev so:

- stroški najemnin 348.966,40 EUR
- analize pitne vode 28.797,14 EUR
- plačilo za nakup pitne vode 11.336,87 EUR
(Komunala Novo mesto - za vodovoda Smuka in Stari Log)
- zavarovalne premije 27.797,33 EUR
- storitve za vzdrževanje infrastrukture in osnovnih sredstev 104.626,03 EUR
- stroški izstavitve in pošiljanja računov za vodarino 39.830,86 EUR
(v letu 2013 smo izdali 101.504 računov za vodarino)

Velik strošek predstavljajo najemnine za infrastrukturo, le-ta se bo v naslednjih letih le še povečal, saj nam nekatere občine v skladu z dogovorom v letu 2013 še niso obračunavale najemnine v polnem znesku, saj so bile cene, ki najemnino vključujejo, sprejete šele med letom.

Graf 6: Delež polne najemnine v prihodkih leta 2013

Stroški dela

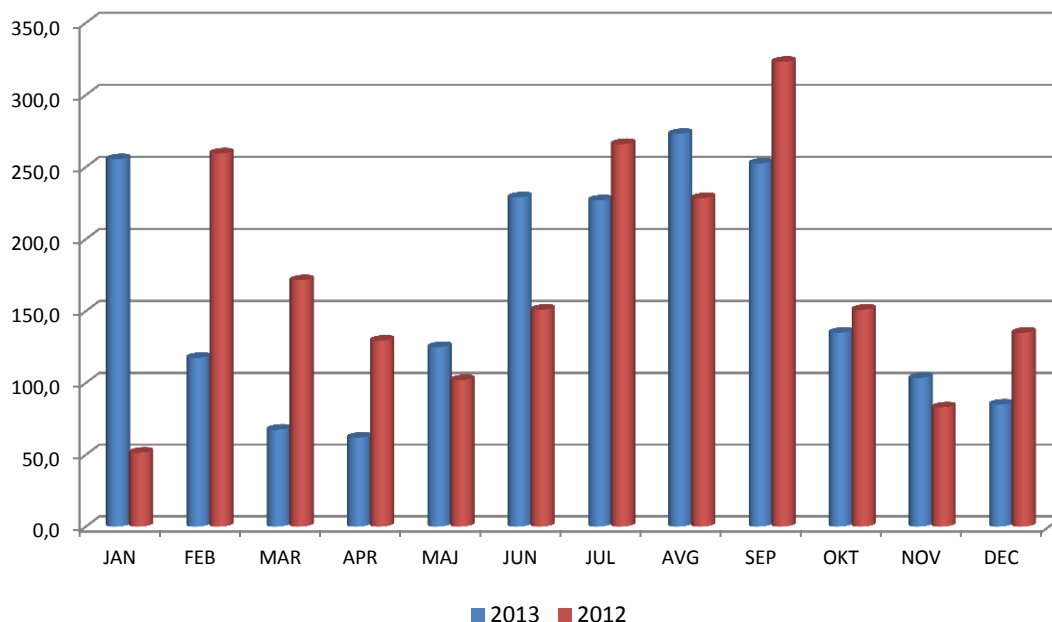
Stroški dela v celotnih odhodkih predstavljajo 28,58 % delež. Plače in nadomestila ter ostali stroški dela so se izplačevali v skladu z veljavno panožno in podjetniško kolektivno pogodbo. Izhodiščnih plač v letu 2013 nismo spreminjali.

V letu 2013 je bilo skupno stroškov dela za 787.219,17 EUR. Povprečna izplačana bruto plača na zaposlenega, ki vključuje tudi nadomestilo za dežurstvo in nadurno delo, je znašala 1.502,17 EUR, kar je za 1,38 % manj od državnega povprečja (povprečna mesečna bruto plača v RS za leto 2013 je znašala 1.523,18 EUR) Skupni stroški dela v letu 2013 so v primerjavi z letom 2012 narasli za 3,79%, kar pa je predvsem posledica zaposlitve novega sodelavca, ki pokriva področje hišnih priključkov, nadomestitve delavca, ki se je upokojil (novega delavca smo zaposlili nekaj mesecev pred upokojitvijo) ter izplačila odpravnine ob upokojitvi in predpisanih jubilejnih nagrad.

Znano je, da narava našega dela ne omogoča izvedbe vseh obveznosti v rednem delovnem času. Zaradi tega je potrebno določeno angažiranje zaposlenih tudi izven rednega delovnega časa. Gre za obveznost opravljanja dežurne službe ter potrebo po interventni odpravi okvar. Redni obhodi pomembnejših vodarn in telemetrijskega centra na sedežu družbe, ki jih izvajajo vodje dežurnih ekip izven rednega časa, so preventivna dejanja, ki zmanjšujejo možnost, da pride do izpadov pri izvedbi redne oskrbe s pitno vodo. S tem je tudi povezana potreba po interventni odpravi okvar, ki se pojavijo ali zgodijo izven rednega delovnega časa. Preložitev popravila nekaterih okvar bi lahko pripeljala do izpraznitve sistemov, izpada pri

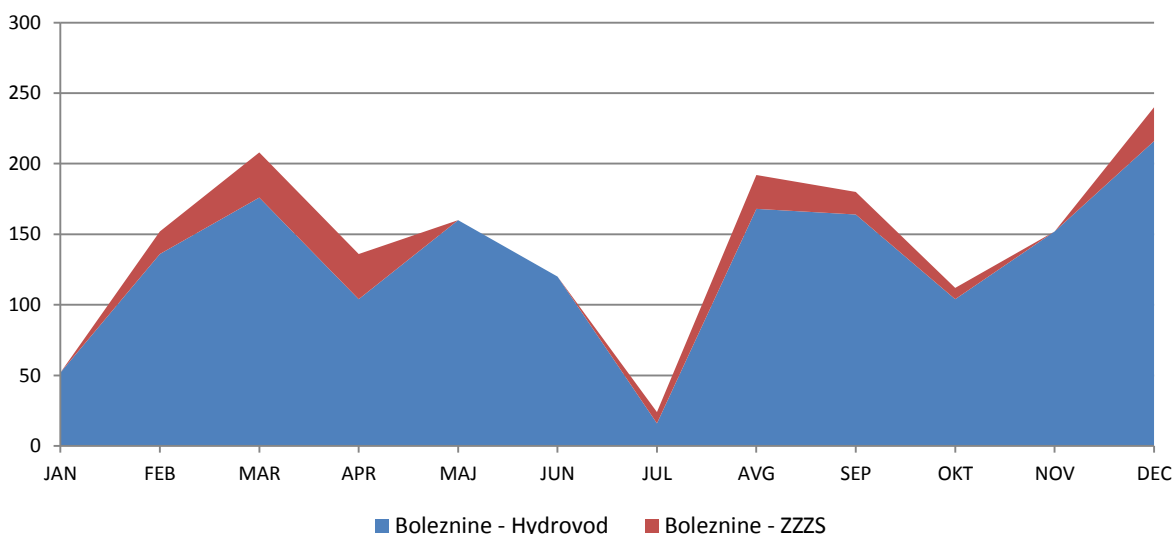
oskrbi s pitno vodo in povzročitve gospodarske škode. Občasno dodatno popoldansko oz. sobotno delo zahteva tudi izvedba posameznih investicijskih del, zaradi zahtev investitorjev ali soglasodajalcev (npr. cestne zapore). Nadurno delo ter nadomestilo za dežurstvo na domu izplačujemo v skladu s kolektivno pogodbo. V letu 2013 smo opravili za 16,9% nadur manj kot v predhodnem letu.

Graf 7: Opravljene nadure v letu 2013 in primerjava z letom 2012

V letu 2013 je bilo za 16,92 % manj odsotnosti zaradi bolniške kot v preteklem letu (1.728 ur, kar znaša 2,43% vseh ur oz., preračunano 0,8 zaposlenega) od tega 9,26 % v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Graf 8: Struktura bolezni v letu 2013

Stroške dela razporejamo na stroškovna mesta na osnovi opravljenih ur neposrednega dela na posamezni dejavnosti oz. občini.

Stroški amortizacije

Stroški amortizacije znašajo 88.561,65 EUR oz. 3,22 % vseh odhodkov. Gre za obračun amortizacije od osnovnih sredstev v lasti podjetja. V skladu s priporočilom SRS 35.21 smo tudi v letu 2013 obračunavali amortizacijo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Amortizacija se obračunava od nabavne vrednosti neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev. Osnovna sredstva se amortizirajo po stopnjah, ki se določijo ob aktiviranju vsakega posameznega osnovnega sredstva in so usklajene z določili *Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Url. 87/2012)*. Amortizacijske stopnje se v letu 2013 niso spreminjale.

Kazalniki poslovanja

V naslednji tabeli smo pripravili nekaj kazalnikov poslovanja podjetja v obravnavanem letu in tudi v preteklih letih.

Tabela 4: Kazalniki

Naziv kazalnika		EM	2013	2012	2011	2010	indeks 13/12
FINANČNI KAZALNIKI							
1.	Število opravljenih ur dela, ki bremenijo podjetje	ura	69.157,00	65.779,50	63.219,50	62.935,50	105,13
2.	Število zaposlenih na zadnji dan v letu	zaposl.	32	31	30	30	103,23
3.	Število zaposlenih iz ur v breme podjetja	zaposl.	33,12	31,50	30,28	30,14	105,13
4.	Izhodiščna plača na zadnji dan v letu	EUR	486,40	486,40	486,40	480,15	100,00
5.	Stroški dela / št. zaposlenih iz ur v breme podjetja	EUR	23.767,86	24.075,09	23.268,77	22.750,59	98,72
6.	Čisti prihodki v obdobju	EUR	2.653.693,58	2.517.261,54	1.842.346,74	1.657.201,63	105,42
7.	Celotni prihodki v obdobju	EUR	2.754.287,65	2.630.771,03	2.066.195,97	1.915.110,09	104,70
8.	Prihodki iz poslovanja / zaposlenega	EUR	80.120,77	79.903,95	60.848,63	54.980,69	100,27
9.	Celotni stroški v obdobju	EUR	2.754.287,65	2.630.771,03	2.066.195,97	1.915.110,09	104,70
10.	Delež stroškov amortizacije v celotnih stroških	%	3,22	3,45	4,13	4,29	93,32
11.	Delež prihodkov tržne dejavnosti	%	54,96	58,83	41,70	35,53	93,42
12.	Poslovni izid - čisti	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	/
13.	Poslovni izid na zaposlenega	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	/
14.	Sredstva v upravljanju na 31.12.	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	/
15.	Kapital - celotni	EUR	1.416.342,57	1.416.342,57	1.416.342,57	1.416.342,57	100,00
16.	Osnovni kapital	EUR	583.016,00	583.016,00	583.016,00	583.016,00	100,00
17.	Delež osnovnega kapitala v celotnem kapitalu	%	41,16	41,16	41,16	41,16	100,00
DRUGI KAZALNIKI							
1.	Količina prodane vode - skupaj	m ³	1.768.412	1.751.478	1.753.236	1.778.850	100,97
2.	Količina prodane vode - drugi porabniki	m ³	530.931	523.235	542.862	559.137	101,47
3.	Količina prodane vode - gospodinjstva	m ³	1.237.482	1.228.243	1.210.374	1.219.713	100,75
4.	Povprečna poraba vode na OM s 3/4" vodomerom	m ³	11,16	11,05	10,82	10,90	101,00
5.	Število odjemnih mest	kos	8.612	8.587	8.517	8.448	100,29
6.	Število zamenjanih vodomerov	kos	1.835	1.203	1.408	1.264	152,54
7.	Število okvar na vodovodnem omrežju	kos	206	185	233	141	111,35

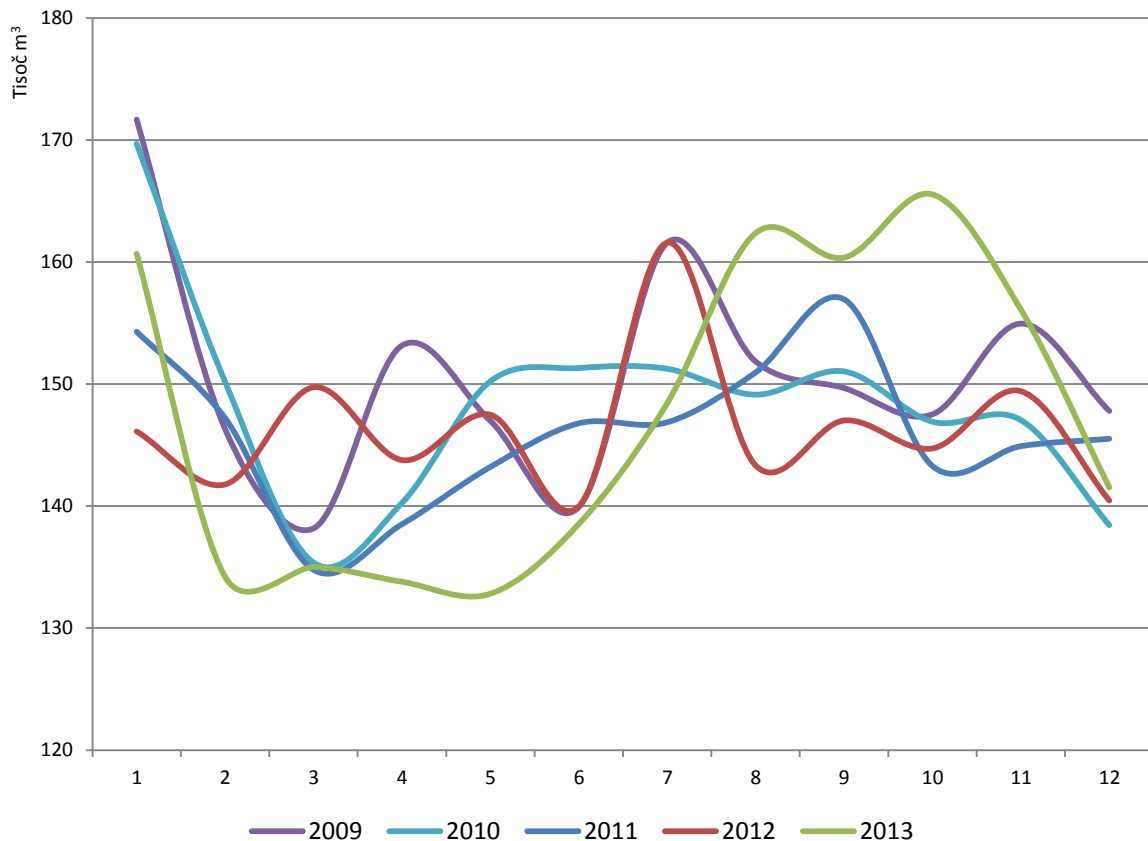
5.2. Izvajanje javne gospodarske službe – oskrba s pitno vodo

Prodaja pitne vode

Prodaja vode, ki predstavlja našo osnovno dejavnost, je bila v letu 2013 za 0,97 % večja od prodaje v preteklem letu. Od tega smo gospodinjstvom prodali za 0,75 % več, drugim porabnikom pa za 1,47 % več vode kot v preteklem letu. Pri pregledu celotne prodaje vode po občinah ugotavljamo, da je prodaja padla v občinah Ribnica, Kostel in Loški Potok, v ostalih občinah pa nekoliko narasla. Če analiziramo prodajo vode po vrstah porabnikov, ugotovimo, da je prodaja vode gospodinjstvom narasla v občinah Kočevje in Sodražica, pri prodaji drugim porabnikom pa smo zabeležili rast le v občini Kočevje.

V letu 2013 smo prodali skupaj 1.768.412 m³ pitne vode, od tega gospodinjstvom 1.237.482 m³ (oz. 70,0 %), drugim porabnikom pa 530.931 m³ (oz. 30,0 %).

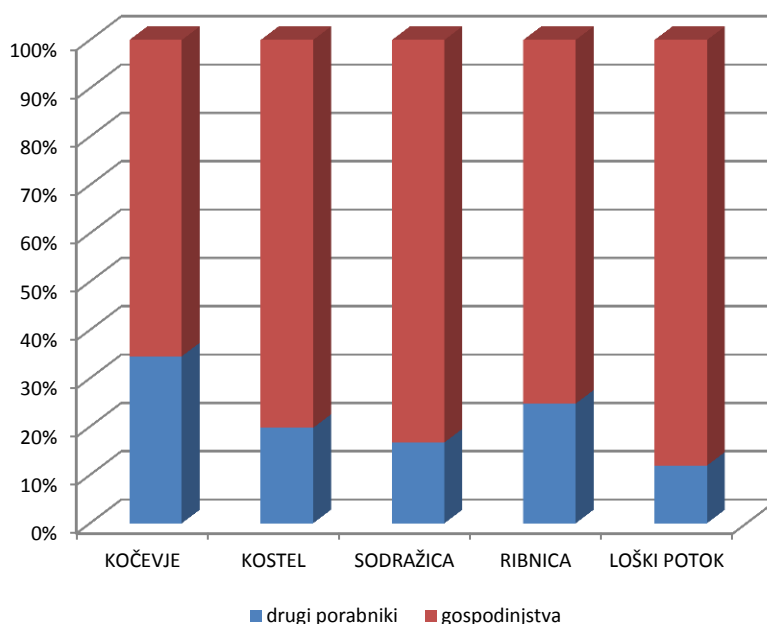
Graf 9: Prodaja pitne vode po mesecih v preteklih letih

Poleg same količine prodane vode na prihodke od prodaje in s tem na poslovni izid osnovne dejavnosti bistveno vpliva tudi struktura prodaje, saj so bile cene, do sprememb v drugi polovici leta, za druge porabnike v vseh občinah višje od cen za gospodinjstva. Nova *Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb*

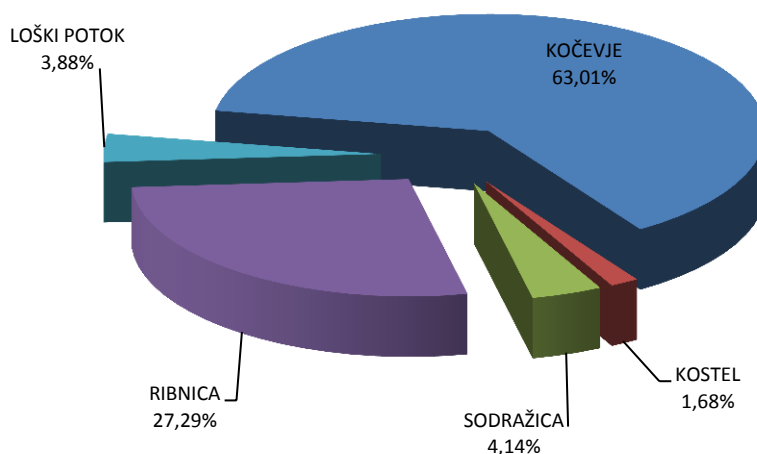
varstva okolja, prepoveduje diferenciacijo cen med posameznimi skupinami porabnikov, tako da so nove cene, ki so bile v sprejete na podlagi te uredbe, za vse uporabnike izenačene.

Graf 10: Struktura prodaje pitne vode po občinah v letu 2013

Največ pitne vode smo prodali v občini Kočevje, in sicer 63,01 %, sledi občina Ribnica s 27,29 %, občina Sodražica s 4,14 %, občina Loški Potok s 3,88 %, ter občina Kostel z 1,68 %.

Graf 11: Prodaja pitne vode po občinah v letu 2013

Več kot polovico (51,87 %) pitne vode, prodane drugim porabnikom (industrija, javni sektor, kmetijstvo), je v letu 2013 porabilo 6 največjih kupcev, kar kaže na visoko odvisnost poslovanja našega podjetja od uspešnosti poslovanja teh večjih gospodarskih družb na našem področju. Naš največji porabnik tako porabi več vode kot tri naše najmanjše občine

na svojem celem področju. Trije naši največji porabniki pa porabijo več vode kot vse tri manjše občine skupaj (v občinah Loški Potok, Sodražica in Kostel imamo 1.679 odjemalcev).

Tabela 5: Največji porabniki vode v letu 2013

Naziv odjemalca	Poraba v m ³		Indeks 2013/2012	Delež leta 2013	
	2013	2012		drugi porabniki	celotna prodaja
Ljubljanske mlekarne d.d.	76.458	86.689	88,20	14,40	4,32
GO - KO d.o.o.	61.297	61.060	100,39	11,55	3,47
Melamin d.d.	45.754	36.847	124,17	8,62	2,59
Farme Ihan d.d.	41.223	38.181	107,97	7,76	2,33
Inotherm d.o.o.	34.142	30.121	113,35	6,43	1,93
Rotis d.o.o.	16.495	13.354	123,52	3,11	0,93
SKUPAJ	275.369	266.252	103,42	51,87	15,57

Povprečna poraba gospodinjstev je relativno nizka in znaša v povprečju 11,16 m³ mesečno.

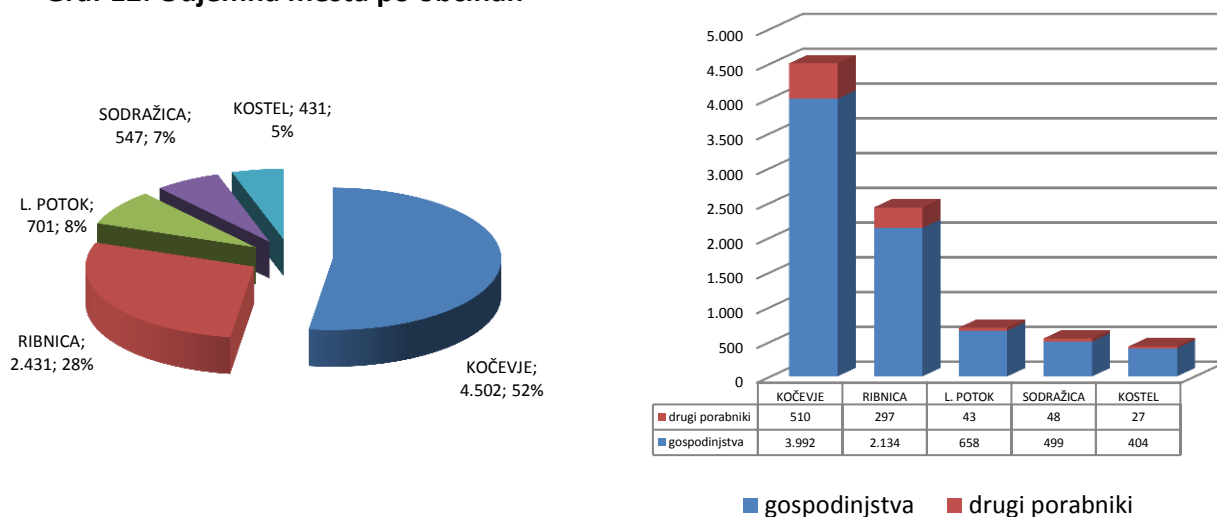
Tabela 6: Poraba pitne vode v m³ glede na dimenzijo vodomera

Dimenzija vodomera	Povprečna poraba v letu 2013 v m ³ /mesec
DN 15 (1/2")	10,10
DN 20 (3/4")	11,16
DN 25 (1")	39,74
DN 32 (5/4")	113,65
DN 40 (6/4")	89,74
DN 50	69,14

Odjemna mesta

Število odjemalcev se v primerjavi s preteklim letom ni bistveno spremenilo. Na dan 31.12. 2013 smo imeli skupaj 8.612 (lani 8.587) odjemnih mest.

Graf 12: Odjemna mesta po občinah

V vseh občinah imamo skupno še 29 pavšalnih porabnikov. Večina teh odjemnih mest je praznih (vikendi, stare domačije, ipd.), tako da težko prihajamo do ustreznega dogovora z lastniki ali pa je vgradnja vodomera iz različnih razlogov otežena. Izvajali smo tudi predpisane menjave vodomero in v letu 2013 zamenjali 1.835 vodomero različnih dimenzij. Zaradi izredno obsežnega dela na investicijah, smo v letu 2013 na zamenjavah vodomero delali nekoliko manj od načrtovanega, kar moramo nadoknaditi v letu 2014 (zakon predpisuje obvezno menjavo vsakih 5 let). Težave pri rednih menjavah vodomero se pojavljajo le tam, kjer so objekti prazni oz. kjer lastnikov ne dobimo doma in je iz tega razloga dostop do vodomera otežen ter v primerih, ko je zaradi same izvedbe interne inštalacije (npr. svinčena napeljava) menjava vodomera rizična. V takih primerih lahko pride do poškodbe te, v večini primerov, dotrajane interne inštalacije, kar pa lahko pripelje do težav in visokih stroškov, zato raje počakamo do celovite obnove tega dela interne inštalacije.

Okvare na vodovodnem omrežju

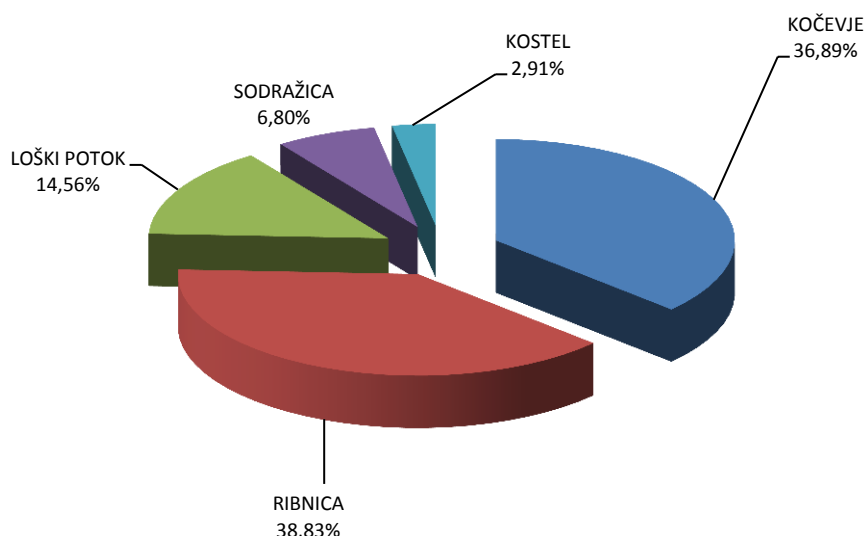
V letu 2013 je bilo skupaj evidentirano in odpravljen 206 večjih okvar na javnem vodovodnem omrežju. Večina okvar se pojavi kot posledica starosti omrežja (dotrajanosti cevovodov). Število okvar po občinah je naslednje:

Tabela 7: Število okvar na vodovodnem omrežju

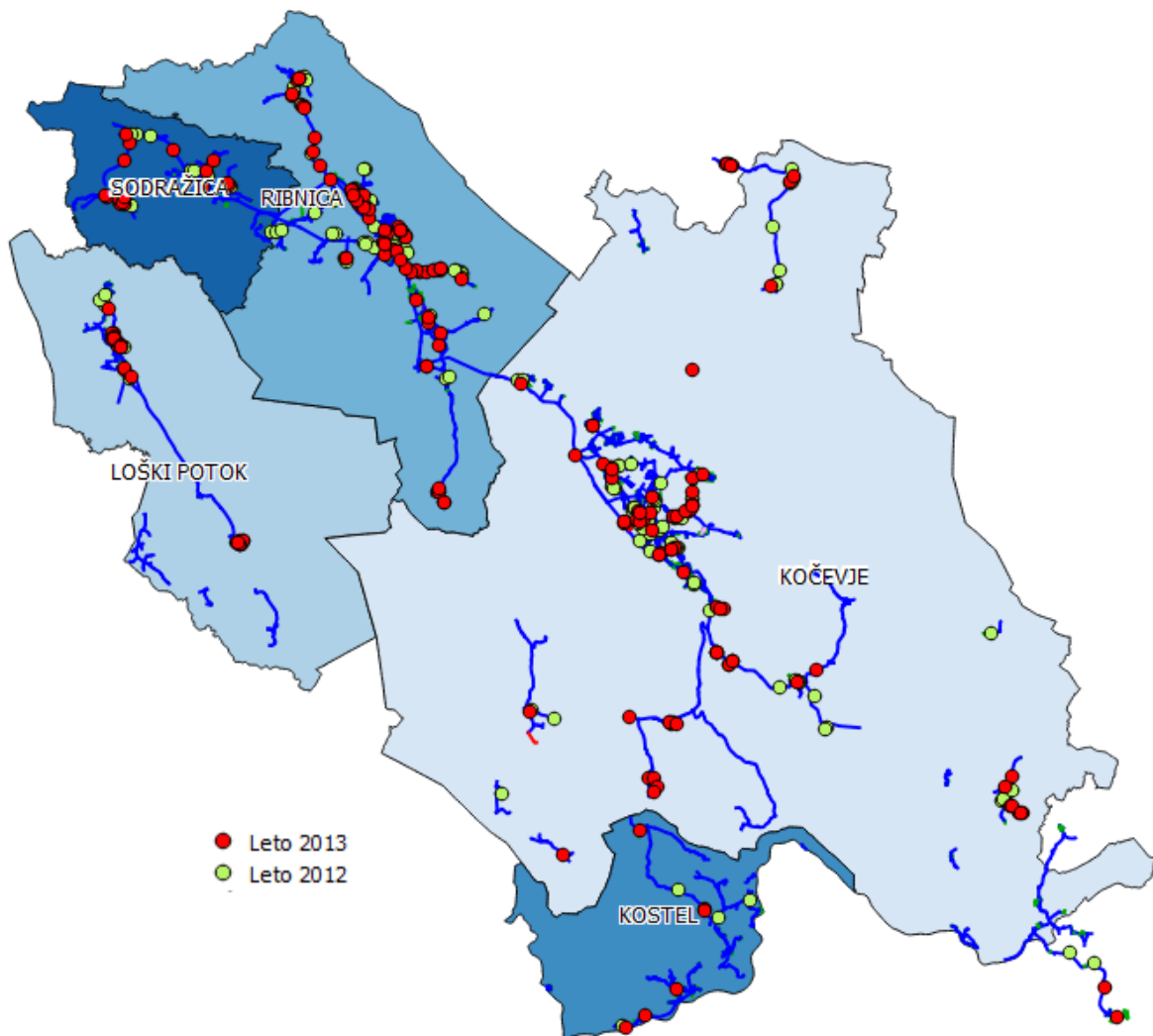
OBČINA	LETO 2013		LETO							
	število	delež	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
KOČEVJE	76	36,89	89	112	76	98	81	151	113	88
RIBNICA	80	38,83	68	80	39	68	58	92	56	47
LOŠKI POTOK	30	14,56	12	23	17	30	21	27	24	18
SODRAŽICA	14	6,80	12	6	5	1	5	20	16	8
KOSTEL	6	2,91	4	12	4	0	5	9	12	10
SKUPAJ	206	100,00	185	233	141	197	170	299	221	171

Glede na dolžino omrežja, se presenetljivo veliko število okvar pojavlja na področju občine Ribnica, kar kaže na dotrajanost omrežja.

Graf 13: Okvare v letu 2013

Slika 3: Prikaz okvar v letu 2013 po lokacijah

Poleg okvar, ki so posledica starosti omrežja, smo v preteklem letu evidentirali in odpravili tudi okvare, ki so jih na javnem omrežju povzročile tretje osebe, ter tudi okvare, ki so se dogajale na hišnih priključkih.

sanacija okvare na glavnem vodu (DN 315) v Slovenski vasi

Do okvar na vodovodnem omrežju pogosto prihaja tudi izven rednega delovnega časa, zato je nujno 24 - urno delovanje dežurne službe, ki lahko s svojo hitro intervencijo prepreči nastanek večje škode in prebivalcem zagotovi redno oskrbo s pitno vodo, gospodarstvu pa omogoča normalno poslovanje. Poleg navedenih okvar na omrežju evidentiramo tudi napake in okvare v črpališčih in vodohranih, ki jih z rednimi terenskimi ogledi ali telemetrijo pravočasno zaznamo in odpravimo, tako da uporabniki tega sploh ne čutijo. Večje težave pa pomenijo manjše okvare, ki se jih navzven ne zazna, povzročajo pa visoke izgube pitne vode med črpališči in končnim odjemalcem. Ocenjujemo, da vodne izgube na nekaterih sistemih znašajo tudi več kot 40% načrpane vode. V zadnjih letih vgrajujemo vodomere glede na razpoložljiva sredstva tudi na same vodovodne objekte, tako da bomo v prihodnjih letih lahko vodne izgube ugotovili bolj natančno. Veliko napak je tudi na dotrajanih hišnih priključkih, zato bo potrebno v bodoče še več pozornosti nameniti tudi iskanju tovrstnih okvar, kar pa bo v bodoče precej lažje, saj imamo sedaj v okviru omrežnine za to zagotovljena sredstva.

5.2.1. Cena vode

Konec leta 2012 je bila sprejeta nova *Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja*. Nova Uredba vnaša v obračun cen komunalnih storitev nekaj novosti, ki močno vplivajo tudi na sam način obračuna vodarine.

V skladu s 16. členom *Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja*, je cena storitve oskrbe s pitno vodo sestavljena iz :

- **Vodarine**

Vodarina predstavlja variabilni del cene javne službe. Uporabnikom se praviloma obračunava mesečno v odvisnosti od količine dobavljene pitne vode. Po novem vodarina vsebuje tudi stroške vodnega povračila (državna taksa) vključno z vodnimi povračili za vodne izgube do dopustne ravni vodnih izgub, ne sme pa vsebovati stroškov glob, sponzorstev, reprezentance in donacij. V skladu z določili Uredbe, cene za istovrstne storitve izvajanja javnih služb ne smejo biti diferencirane, to pomeni, da bo po novem cena za gospodinjstva enaka kot cena za druge porabnike (gospodarstvo, javni sektor..).

- **Omrežnine**

Omrežnina po novem zajema poleg stroškov javne infrastrukture (amortizacija, najemnina, zavarovanje infrastrukture...) tudi stroške obnove in vzdrževanja priključkov na javni vodovod in stroške rednih menjav vodomero. Po novem se tako dosedanje tri postavke (omrežnina, vzdrževanje hišnih priključkov in števnik) združijo v novo postavko – omrežnina. Le ta je odvisna od dimenzije vgrajenega vodomera.

Skladno z določili nove *Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja* smo vsem občinam že v začetku leta 2013 poslali Elaborate cen. Občine so elaborate obravnavale in sprejele tako, da smo cene storitev javne

službe že ustrezno prilagodili. Uporabnikom smo spremembe in razloge zanje z dopisom ustrezno obrazložili, tako da negativnih odzivov na prilagoditve cen praktično ni bilo oziroma jih je bilo zelo malo. Cene javne oskrbe s pitno vodo so tako po več kot desetletju končno ustrezno urejene. Želimo si, da bo zakonodajalec razrešil še, po našem mnenju, neustrezna razmerja med faktorji omrežnine, na podlagi katerih se izračunava cena omrežnine za vodomere večjih dimenzij.

Ena večjih sprememb oz. novosti v novi uredbi je, da je v okviru omrežnine vključeno tudi vzdrževanje hišnih priključkov in redne menjave vodomero, ki s tem postajajo del naše osnovne dejavnosti. Do sedaj so bile to ločene postavke in smo jih izvajali kot dopolnilno dejavnost.

Tabela 8: Cene oskrbe s pitno vodo

OBČINA	Vodarina na dan 1.1.2014 za m ³ brez DDV			Datum uveljavitve cene
	Potrjena cena	Subvencija	Zaračuna cena	
KOČEVJE	0,6257	0,00%	0,6257	1.1.2014
KOSTEL	1,6027	40,00%	0,9616	1.6.2013
SODRAŽICA	0,8671	0,00%	0,8671	1.6.2013
RIBNICA	0,6603	0,00%	0,6603	1.9.2013
LOŠKI POTOK	1,2267	20,00%	0,9814	1.7.2013

OBČINA	Omrežnina na dan 1.1.2014 za m ³ za vodomere DN 20 brez DDV			Datum uveljavitve cene
	Potrjena cena	Subvencija	Zaračuna cena	
KOČEVJE	5,3567	35,00%	3,4819	1.1.2014
KOSTEL	6,9158	0,00%	6,9158	1.6.2013
SODRAŽICA	5,9605	40,00%	3,5763	1.6.2013
RIBNICA	4,9760	0,00%	4,9760	1.9.2013
LOŠKI POTOK	6,9112	0,00%	6,9112	1.7.2013

V letu 2013 smo večji del leta še vedno uporabljali cene, sprejete v letu 2006, ki še zdaleč niso dosegale lastne cene. Del primanjkljaja smo pokrili z dobičkom dopolnilnih dejavnosti, del pa morajo, skladno z dogovorom, občine zagotavljati s subvencijo.

Tabela 9: Osnovna dejavnost – PI po občinah brez subvencije

	POSTAVKA	OSTALE DEJAVNOSTI	OSNOVNA DEJAVNOST					SKUPAJ
			KOČEVJE	RIBNICA	SODRAŽICA	LOŠKI POTOK	KOSTEL	
OSNOVNA DEJAVNOST	PRIHODKI OD VODARINE	xxx	600.680,22	316.330,67	78.876,33	74.634,03	38.689,12	1.109.210,37
	ODPRAVA DOLG. REZ. IN DRUGI POSL. PRIH.	xxx	624,75	329,87	8.895,03	11.159,65	15.766,19	36.775,50
	FINANČNI IN PREVREDN. PRIHODKI	xxx	2.598,72	1.059,45	187,48	229,66	125,62	4.200,94
	IZREDNI PRIHODKI	xxx	20.146,04	2.569,53	1.388,89	660,97	433,17	25.198,59
	A. PRIHODKI - OSNOVNA DEJAVNOST	xxx	624.049,73	320.289,52	89.347,74	86.684,31	55.014,11	1.175.385,40
	B. ODHODKI - OSNOVNA DEJAVNOST	xxx	763.244,00	335.516,79	102.243,51	98.151,91	54.654,19	1.353.810,40
	I. RAZLIKA A-B	xxx	-139.194,27	-15.227,28	-12.895,78	-11.467,60	359,91	-178.425,00
DOPOLNILNA DEJ.	PRIHODKI OD VODOMEROV	250.162,72	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	250.162,72
	PRIHODKI OD VZDRŽEVANJE HIŠNIH PRIKLJUČKOV	219.866,19	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	219.866,19
	PRIHODKI OD STORITEV ter SKUPNI PRIHODKI	1.043.631,37	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	1.043.631,37
	C. PRIH. OD DOPOLNILNIH DEJ.	1.513.660,28	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	1.513.660,28
	D. ODHODKI DOP. DEJAVNOSTI	1.378.537,04	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	1.378.537,04
	II. RAZLIKA C-D	135.123,24	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	135.123,24
POSL. IZID	III. DELITEV DOBIČKA DOP. DEJ.	xxx	81.992,78	33.510,56	7.904,71	8.418,18	3.297,01	135.123,24
	FINANČNI REZULTAT PODJETJA KOT CELOTE - PO OBČINAH USTANOVIT.	xxx	-57.201,48	18.283,29	-4.991,07	-3.049,42	3.656,92	-43.301,76

V letu 2012 so nov Odlok o oskrbi s pitno vodo sprejele občine Kočevje, Ribnica in Sodražica. Žal bo sveže sprejete odloke ponovno potrebno popravljati in v njih vnesti spremembe, ki jih sta jih prinesli novi *Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja* ter *Uredba o oskrbi s pitno vodo*, saj se je, kot smo že navedli, bistveno spremenil način obračuna storitev javne službe oskrbe s pitno vodo.

Pred navedeno spremembo cen, ki jih je prinesla *Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja*, so bile cene zadnjič spremenjene v letu 2006. Vhodni stroški (energija, naftni derivati, vodovodni material, stroški dela) so od takrat precej narasli, tako da so bile spremembe nujne.

Nova *Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja* nekaj stvari ureja drugače, kot smo bili vajeni do sedaj, oziroma kot jih je urejal do konca leta 2012 veljavni *Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja*. Prišlo je tudi do spremembe razmerja med fiksnim in variabilnim delom cene vode, saj nova Uredba uvaja omrežnino, ki pokriva letne stroške javne infrastrukture: amortizacijo, najemnino, stroške obnove in vzdrževanja hišnih priključkov ter nekatere druge stroške. Omrežnina se določi glede na faktorje, oblikovane po različnih zmogljivostih priključkov, določenih premerov vodomera, skladno s preglednico iz 17. člena uredbe. To pomeni, da je zaračunana omrežnina porabnikom odvisna od velikosti vgrajenega števca in ne od porabljene količine vode. Omrežnina po novi Uredbi tako združuje kar tri postavke, ki smo jih do sedaj obravnavali ločeno (omrežnina, vzdrževanje hišnih priključkov ter vzdrževanje vodomero oz. števino).

Bistveni del omrežnine predstavlja najemnina, ki jo javno podjetje plačuje občini za javno vodovodno infrastrukturo. Z ukinitvijo sredstev v upravljanju je zakonodajalec ukinil prakso »odpisa amortizacije«, ki so se je posluževala komunalna podjetja, da so se izognila prikazovanju izgube na določeni dejavnosti, saj javno podjetje amortizacije od vodovodne infrastrukture ne obračunava več, plačuje pa najemnino občini.

V skladu z *Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja*, mora cena storitve javne službe zajemati vse stroške, ki so potrebni in upravičeni za opravljanje javne službe, torej tudi celotno amortizacijo oz. najemnino. Občina ima možnost subvencioniranja cene storitve javne službe, pri čemer subvencija ni več omejena. Za subvencijo omrežnine ali vodarine so se odločile vse občine razen Občine Ribnica.

S subvencijo je zakonodajalec predvidel možnost pokrivanja dela stroškov, ki niso zajeti v zaračunani ceni storitev. Velja omeniti, da je *Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja* predvideval leto 2010 kot prehodno obdobje, v katerem bi vse občine sprejele nove cene pitne vode. Ker pa cene niso bile usklajene (zaradi zamrznitve cen), je bil sprejet dogovor, da se prehodno obdobje podaljša do uveljavitve novih cen. V tem smislu je bila tudi podpisana pogodba o najemu infrastrukture z občinami ustanoviteljicami. Z nekaterimi občinami je dogovorjeno, da do uveljavitve novih cen občina izdaja račune za najemnino v celotni višini, pri čemer najemnik izvede poplačilo računa v višini ocenjene, s ceno pokrite najemnine. Plačilo preostalega zneska se izvede po ugotovitvi celotnega poslovnega rezultata najemnika in sicer na način: v primeru, da najemnik v letu 2013 ustvari izgubo na dejavnosti oskrbe s pitno vodo, ki jo opravlja za občino, izgubo najprej pokriva iz naslova dobička dopolnilne dejavnosti. V primeru, da podjetje v letu 2013 kljub razdelitvi dobička dopolnilne dejavnosti na posamezne dejavnosti še vedno ugotavlja izgubo, do pokritja izgube posamezne dejavnosti oblikuje prihodke iz naslova subvencije najemodajalca do najemnika. Glede na to, da so vse občine v letu 2013 sprejele nove cene, smo tak način »poračuna« v letu 2013 izvajali zadnjič.

Tabela 10: Prihodki iz naslova subvencije najemnine

OBČINA	prihodki od subvencij
KOČEVJE	57.201,48
RIBNICA	0,00
LOŠKI POTOK	3.049,42
SODRAŽICA	4.991,07
KOSTEL	0,00
SKUPAJ	65.241,97

Občini Ribnica in Kostel po pripisu dobička dopolnilnih dejavnosti v letu 2013 izkazujeta pozitiven rezultat, zato nam bosta po potrditvi letnega poročila, dodatno obračunali nezaračunano najemnino za leto 2013. Občina Ribnica v višini 18.283,29 €, občina Kostel pa 3.656,92 €.

O spremembi cene pitne vode smo naše uporabnike obvestili tako pisno, kot tudi preko naše spletne strani, kjer lahko dobijo tudi veliko drugih pomembnih in koristnih informacij.

Oblikovanje cen nam preverja pristojna inšpekcija, ki na oblikovanje cen, njihovo uporabo in vso potrebno dokumentacijo do sedaj ni imela nobenih pripomb. Zadnji pregled smo imeli januarja 2013.

Ob navedbi cen pitne vode je porabnikom vedno zanimiva primerjava z drugimi. Pri tem dostikrat sploh ne poznajo posebnosti posameznih področij in načina pridobivanja ter distribucije pitne vode, zato vsaka primerjava ne da realne slike glede razlike v ceni. Na stroške izvajanja javne službe pa pomembno vpliva:

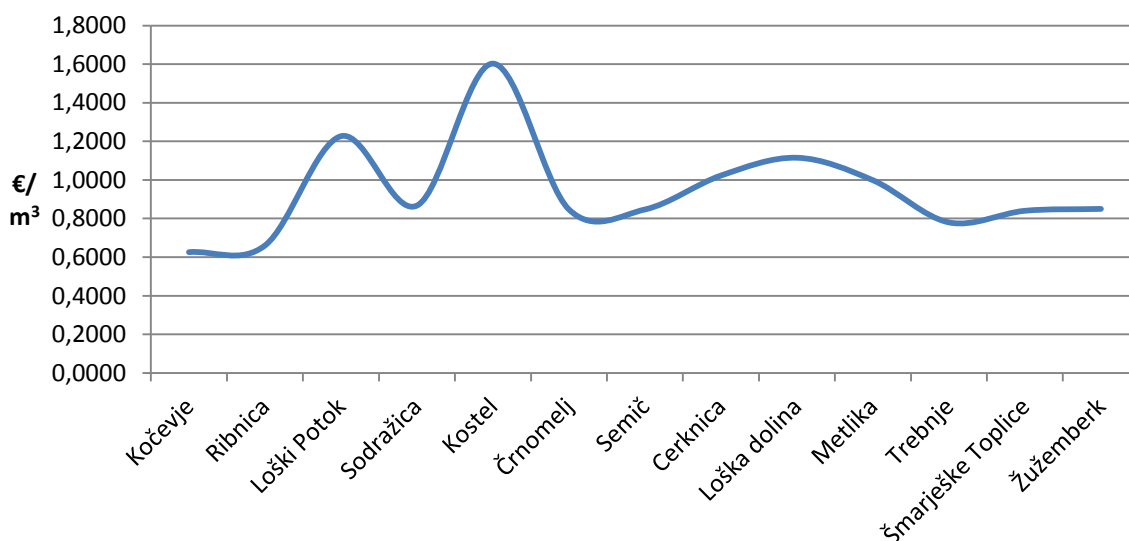
- dolžina omrežja,
- količina prodane vode,
- število porabnikov,
- število odjemnih mest ter gostota odjemnih mest,
- zmogljivost in izkoriščenost kapacitet javne infrastrukture,
- gostota poseljenosti in velikost oskrbovalnega področja,
- število vodooskrbnih sistemov in razgibanost terena,
- starost infrastrukture, itd.

Razmere v dveh občinah niso nikoli popolnoma enake, kljub temu pa v nadaljevanju navajamo pregled cen vode sosednjih občin, ki imajo razmere, vsaj v grobem, primerljive našim pogojem izvajanja javne službe oskrbe s pitno vodo. Ob tem je potrebno pripomniti, da nekatere občine še nimajo usklajenih cen s sedaj veljavno Uredbo.

Tabela 11: Primerjava cen vode (1.1.2014)

OBČINA	Vodarina	
	Cena za m ³ v EUR brez DDV	Indeks (osnova cena Kočevje)
Kočevje	0,6257	100,00
Ribnica	0,6603	105,53
Loški Potok	1,2267	196,05
Sodražica	0,8671	138,58
Kostel	1,6027	256,15
Črnomelj	0,8469	135,35
Semič	0,8469	135,35
Cerknica	1,0227	163,45
Loška dolina	1,1149	178,18
Metlika	0,9985	159,58
Trebnje	0,7800	124,66
Šmarješke Toplice	0,8401	134,27
Žužemberk	0,8498	135,82

Graf 14: Primerjava cen vode s sosednjimi občinami (1.1.2014)

Nekatere parametre, ki vplivajo na višino stroškov izvajanja javne službe, smo zbrali v naslednji tabeli:

Tabela 12: Izvajanje javne službe – parametri po vodovodnih sistemih

OBČINA / VODOVODNI SISTEM	Cevovodi v m	Število OM	Poraba v m ³ / letno	Poraba v m ³ dnevno	Poraba v m ³ letno / m cevovoda	Poraba v m ³ mesečno / OM	Število OM / km cevovoda	Strošek električne energije letno	Strošek električne energije / m ³ prodane vode	Strošek električne energije / OM
OBČINA ČRNOMELJ	12.452	262	27.272	75	2,19	8,67	21,04	3.999,53	0,15	15,27
1094 DOL	12.452	262	27.272	75	2,19	8,67	21,04	3.999,53	0,15	15,27
OBČINA KOČEVJE	186.390	4.240	1.086.971	2.978	5,83	21,36	22,75	52.140,72	0,05	12,30
1092 KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA	141.716	3.761	1.026.708	2.813	7,24	22,75	26,54	39.101,21	0,04	10,40
1094 DOL	8.181	136	9.904	27	1,21	6,07	16,62	1.452,46	0,15	10,68
1098 BREZOVICA - VIMOLJ	5.096	62	5.698	16	1,12	7,66	12,17	1.354,44	0,24	21,85
1099 KOČEVSKA REKA	8.077	97	18.372	50	2,27	15,78	12,01	4.607,31	0,25	47,50
1100 KOPRIVNIK	1.204	37	6.293	17	5,23	14,17	30,72	1.060,81	0,17	28,67
1105 SMUKA - STARI LOG	9.715	52	7.138	20	0,73	11,44	5,35	0,00	0,00	0,00
1107 DOLNJA BRIGA - GORNJA BRIGA	2.767	18	1.894	5	0,68	8,77	6,51	562,64	0,30	31,26
1108 SPODNJI LOG	1.042	5	2.565	7	2,46	42,75	4,80	676,51	0,26	135,30
1109 POLOM - SEČ	2.559	29	2.697	7	1,05	7,75	11,33	1.376,25	0,51	47,46
1111 KNEŽJA LIPA	928	6	1.558	4	1,68	21,64	6,46	541,99	0,35	90,33
1113 BOROVEC PRI KOČEVSKI REKI	2.356	17	3.007	8	1,28	14,74	7,22	911,16	0,30	53,60
1501 LAZE PRI PREDGRADU	2.748	20	1.137	3	0,41	4,74	7,28	495,94	0,44	24,80
OBČINA KOSTEL	36.233	431	29.673	81	0,82	5,74	11,90	2.464,26	0,08	5,72
1096 KOSTEL - KAPTOL - DELAČ	18.027	158	7.374	20	0,41	3,89	8,76	2.217,78	0,30	14,04
1097 JAKŠIČI - FARA*	11.390	194	17.767	49	1,56	7,63	17,03	0,00	0,00	0,00
1106 VRH - KRKOVO*	6.199	72	4.198	12	0,68	4,86	11,61	0,00	0,00	0,00
1112 ŽAGA	617	7	334	1	0,54	3,98	11,35	246,48	0,74	35,21
OBČINA LOŠKI POTOK	37.513	701	68.654	188	1,83	8,16	18,69	15.659,34	0,23	22,34
1093 LOŠKI POTOK	27.409	618	64.812	178	2,36	8,74	22,55	14.342,94	0,22	23,21
1110 TRAVA - SREDNJA VAS	3.896	49	2.554	7	0,66	4,34	12,58	653,07	0,26	13,33
1500 NOVI KOT	6.208	34	1.288	4	0,21	3,16	5,48	663,33	0,52	19,51

OBČINA / VODOVODNI SISTEM	Cevovodi v m	Število OM	Poraba v m ³ / letno	Poraba v m ³ dnevno	Poraba v m ³ letno / m cevovoda	Poraba v m ³ mesečno / OM	Število OM / km cevovoda	Strošek električne energije letno	Strošek električne energije / m ³ prodane vode	Strošek električne energije / OM
OBČINA RIBNICA	98.517	2.431	482.679	1.322	4,90	16,55	24,68	29.739,88	0,06	12,23
1092 KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA	81.877	2.023	443.681	1.216	5,42	18,28	24,71	26.863,71	0,06	13,28
1103 KOT - JURJEVICA - BREŽE	6.881	173	25.134	69	3,65	12,11	25,14	1.791,86	0,07	10,36
1104 FRANČIŠEK	9.759	235	13.864	38	1,42	4,92	24,08	1.084,31	0,08	4,61
OBČINA SODRAŽICA	37.481	547	73.164	200	1,95	11,15	14,59	5.813,74	0,08	10,63
1092 KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA	25.057	371	54.324	149	2,17	12,20	14,81	4.026,09	0,07	10,85
1095 GORA	4.665	79	6.160	17	1,32	6,50	16,93	1.787,65	0,29	22,63
1102 ŽIMARICE	3.311	76	9.724	27	2,94	10,66	22,95	0,00	0,00	0,00
1103 KOT - JURJEVICA - BREŽE	2.948	21	2.956	8	1,00	11,73	7,12	0,00	0,00	0,00
1104 FRANČIŠEK	1.500	0		0	0,00		0,00	0,00		
SKUPNA VSOTA	408.584	8.612	1.768.413	4.845	4,33	17,11	21,08	109.817,47	0,06	12,75

* Električno energijo na tem sistemu plačuje občina neposredno

Analiza zapisanih parametrov daje zanimive in logične odgovore. Hkrati daje tudi odgovor, zakaj cena pitne vode nekoliko odstopa v občinah Kostel in Loški Potok.

5.2.2. Kvaliteta pitne vode

Zagotavljanje varne in nemotene oskrbe s pitno vodo je ena temeljnih, stalnih in vsakodnevnih nalog upravljavca vodovodnega sistema. Za uporabnika to pomeni, da v običajnih razmerah motenj v sistemu praktično ne zaznava, pitna voda na pipi je skladna in zdravstveno ustrezna, prejema jo v zelenih količinah in pod ustreznim tlakom. Hydrovod se svoje odgovornosti glede navedenega dobro zaveda in posveča posebno pozornost skrbi za ohranjanje in izboljšavo varne oskrbe s pitno vodo.

Notranji nadzor je že nekaj let vzpostavljen na osnovah HACCP sistema. S pomočjo sistema HACCP smo za vsak posamezen vodovodni sistem določili dejavnike tveganja, pa tudi načrt, ki določa postopke, katerim moramo slediti, da zagotovimo nadzor nad tveganji, ki so pomembna za zagotavljanje varnosti pitne vode. Na številne dejavnike, ki vplivajo na oskrbo s pitno vodo, kot upravljavci ne moremo vplivati. Kakšno vodo pijemo danes, je v veliki meri odvisno tudi od preteklih dejavnikov, kot na primer, kakšno je bilo več desetletno gospodarjenje z vodovarstvenimi območji, kako je bil vodovodni sistem načrtovan, zgrajen in vzdrževan v preteklosti, na kakšen način se izvaja odvajanje in čiščenje odpadnih voda,...

Preventivno na vseh vodovodnih sistemih v našem upravljanju plansko izvajamo redne obhode objektov, skrbimo za njihovo čiščenje, z rednimi terenskimi meritvami določenih parametrov pa tako ugotovljene nepravilnosti in okvare odpravljamo sproti. Redno spremljamo delovanje opreme za dezinfekcijo, ki pomeni kritično kontrolno točko vsakega sistema, hkrati pa skrbimo za vzdrževanje le-te.

Varnost oskrbe s pitno vodo od nas zahteva, da se ne zadovoljimo z obstoječim nivojem in doseženim standardom, temveč težimo k nenehnemu izboljševanju sedanjega stanja.

S sredstvi, zbranimi od prodaje vode ter proračuna občine, vsako leto izboljšujemo stanje infrastrukture in vključujemo v sistem javne oskrbe s pitno vodo področja, ki trenutno še nimajo ustrezno rešene vodooskrbe.

Pitna voda je po veljavni zakonodaji živilo in zaradi tega zahteva poseben način ravnanja in organizacijo dela. Osnovni predpis, ki definira standard kvalitete pitne vode, kateremu je potrebno slediti, je Pravilnik o pitni vodi (Ur.l. št. 19/04 in 35/04, 26/06, 92/06 in 25/09). Leta določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati pitna voda, z namenom varovanja zdravja ljudi pred škodljivimi učinki zaradi kakršnegakoli onesnaženja pitne vode. Skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode do mesta, kjer se voda uporablja kot pitna voda, mora zagotavljati upravljavec sistema za oskrbo s pitno vodo.

Preverjanje oz spremljanje skladnosti pitne vode z zahtevami Pravilnika o pitni vodi poteka na več nivojih:

Notranji nadzor poteka po obveznem načrtu, ki je izdelan po načelih HACCP sistema (analiza tveganja na kritičnih kontrolnih točkah). Učinkovitost sistema kakovosti pitne vode, ki ga izvajamo, zagotavljamo s spremljanjem skladnosti pitne vode v vseh fazah, od črpanja surove vode do pip pri uporabnikih.

Odvzem in analize vzorcev, tako mikrobioloških, kot tudi kemijskih, je tudi v letu 2013 opravljal Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto, ki ima akreditiran laboratorij za analizo vzorcev, pa tudi samo vzorčenje poteka po akreditirani metodi SIST ISO 566-5:2007.

V letu 2013 je bilo odvzetih 352 vzorcev za mikrobiološke preiskave in 117 vzorcev za sanitarno- kemične preiskave.

V zaključnem poročilu Zavoda za leto 2013 so trije vodovodni sistemi označeni kot zdravstveno neustrezni:

1. Vodovodni sistem Gora:

V obdobju, ko je vodovod v našem upravljanju, so bila v skladu s finančnimi možnostmi opravljena določena investicijska dela na objektih, v manjši meri je bilo obnovljeno vodovodno omrežje (uporabljene so ductilne cevi). V letu 2010 so se večkrat pojavile težave z zagotavljanjem kvalitete vodooskrbe (mikrobiološka onesnaženost), tako se je v letu 2011 vgradila dodatna UV naprava na črpališču pri Ribniku. V letu 2012 so bili v sklopu notranjega monitoringa na omrežju vsi vzorci skladni. V letu 2013 smo pri analizi surove vode na zajetju zaznali drastično povečanje števila bakterij *E.coli* v primerjavi s prejšnjimi leti, kar kaže na fekalno onesnaženost zajetja, hkrati se na omrežju vedno pogosteje pojavljajo koliformne bakterije. Kljub temu, da na območju Gore opažamo vedno več praznih hiš, pa podatki o prodani vodi kažejo rast prodaje. Glede na to težko trdimo, da je težava v »postani« vodi, prej bo potrebno razmišljati o dodatni oz. drugačni dezinfekciji pitne vode.

2. Vodovodni sistem Trava-Srednja vas:

V letu 2013 je bil obnovljen vodohran Trava, konec leta 2013 oz. začetek leta 2014 je bila nameščena dodatna dezinfekcija pitne vode v vodohranu z NaOCl. Prvi rezultati analiz so ustrezni in skladni.

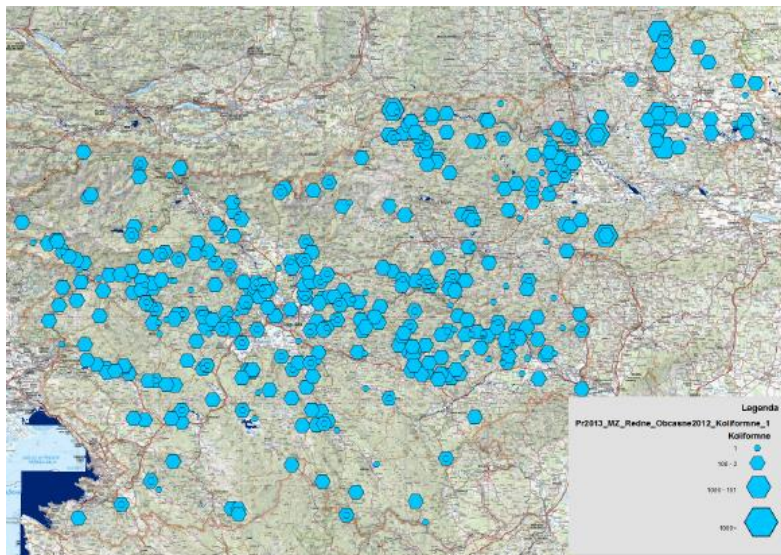
3. Vodovodni sistem Žaga:

Tudi na vodovodnem sistemu Žaga opažamo poslabšanje kvalitete vode na zajetju, saj so se začele že 2012 pojavljati bakterije fekalnega izvora (*E.coli*), v letu 2013 pa so že kar konstantno prisotne. Vodovodni sistem Žaga nima dezinfekcije, glede na

onesnaženost zajetja pa so tudi spiranja neučinkovita. Tako kot rešitev težav z zagotavljanjem zdravstveno ustrezne vode tega sistema upamo na čimprejšnjo realizacijo projekta navezave vodovodnega sistema Žaga na vodovod Kostel-Kaptol-Delač.

Državni nadzor oz. **državni monitoring**, ki ga zagotavlja ministrstvo za zdravje, preverja, ali pitna voda na pipah uporabnikov izpolnjuje zahteve Pravilnika o pitni vodi, predvsem zahtevam za mejne vrednosti parametrov, ki so določene v prilogi tega pravilnika. Tako je bilo v letu 2013 s strani državnega monitoringa odvzeto 89 vzorcev za redne mikrobiološke in kemijske preiskave ter 9 občasni razširjenih preiskav. Iz njihovega letnega poročila za leto 2012 (za 2013 še ni objavljeno) izhaja, da se delež neskladnih vzorcev mikrobioloških preiskav zmanjšuje z velikostjo oskrbovalnih območjih, saj je delež prisotnosti koliformnih bakterij pogostejši v manjših oskrbovalnih območjih.

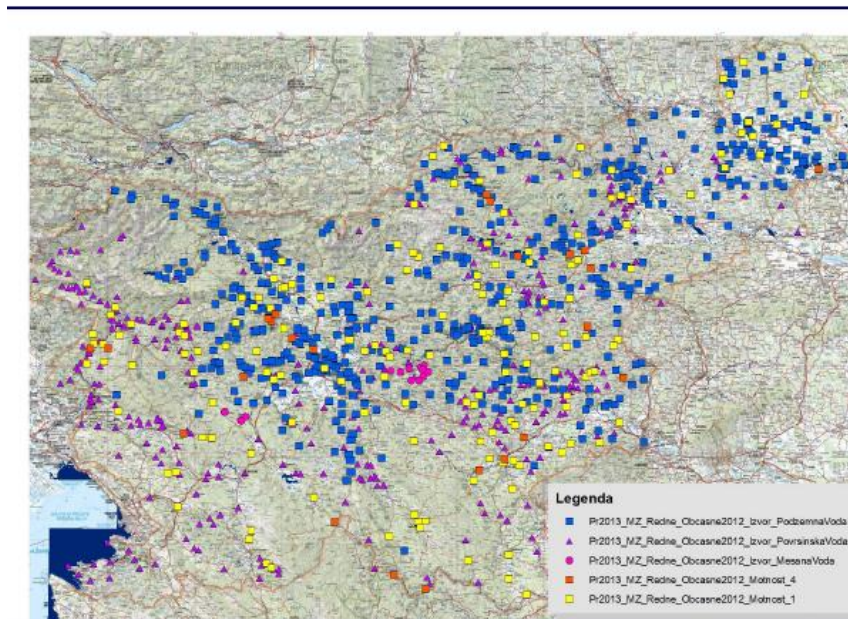
V svojem poročilu prvič ugotavljajo oziroma upoštevajo pripombe nas upravljavcev, da se v oskrbovalnih sistemih pojavljajo primeri mikrobiološke neskladnosti zaradi problemov, povezanih s inštalacijami v objektih, v katerih se opravlja vzorčenje, na katere upravljavci nimamo vpliva, ter s tem pomembnost, da izvajalci vzorčenja na posameznih območjih vsako leto preverijo ustreznost oz. primernost vzorčnih mest.

Slika 4: Pregled mest vzorčenja z ugotovljeno prisotnostjo koliformne bakterije >0 cfu/100 ml – vsaj enkrat v letu 2012
(Vir: MPV, Letno poročilo o kakovosti pitne vode 2012)

V Pravilniku o pitni vodi je motnost uvrščena v Prilogo 1, del C med indikatorske parametre, kar pomeni, da mejna vrednost ni določena na podlagi podatkov o nevarnostih za zdravje. Mejna vrednost oz. specifikacija zahteva, da je "motnost sprejemljiva za uporabnike in je brez neobičajnih sprememb". V primeru priprave pitne vode iz površinske vode motnost ne sme presegati 1,0 NTU v vodi po izstopu iz naprave za pripravo pitne vode. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije je izgled vode z motnostjo do 5 NTU običajno še sprejemljiv za uporabnike; zaradi mikrobiološke varnosti vode priporočajo čim nižjo motnost. Za rezultate monitoringa pitne vode v Sloveniji je za oceno skladnosti dogovorjena mejna vrednost 1 NTU v primeru priprave in/ali če je voda površinska ali če površinska voda nanjo vpliva ali v primeru če ni priprave in voda ni površinska ali če površinska voda nanjo ne

vpliva, pa 5 NTU. Za zagotavljanje učinkovite dezinfekcije je potrebno vzdrževati motnost vsaj pod 1 NTU (poudarjeno je »vsaj«, saj je učinkovitost dezinfekcije in količina nastalih stranskih produktov odvisna od stalnosti in vzrokov nastajanja motnosti). Zelo nizka motnost je dobra bariera za na klor odporne patogene mikroorganizme kot so *Cryptosporidium*. Večina rezultatov motnosti vzorčenja državnega monitoringa na področju v našem upravljanju se vrti med 1-5 NTU, kar je glede na to, da se skorajda na vseh sistemih uporablja dezinfekcija pri pripravi pitne vode, previsoko. Zagotavljanje motnosti v vrednostih pod 1 NTU je mogoče samo z izgradnjo čistilnih naprav, kjer se voda filtrira.

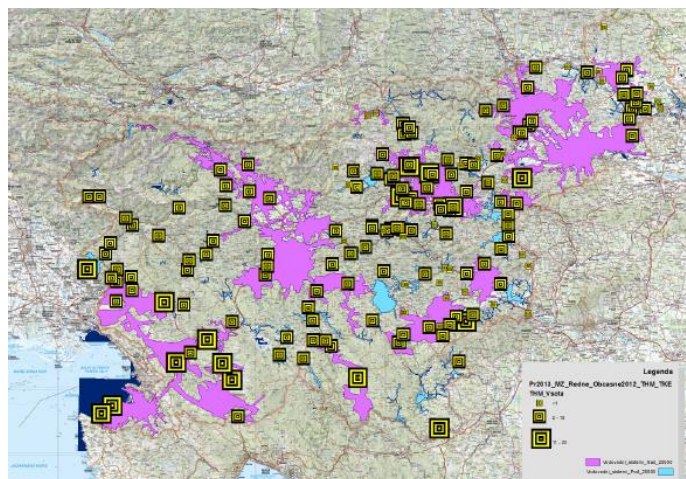

Slika 5: Pregled povišane motnosti in pregled izvora vode (Vir: MPV, Letno poročilo o kakovosti pitne vode 2012)

V programu državnega monitoringa za občasna razširjena preizkušanja so bili v letu 2013 določeni dodatni parametri:

benzen, benzo(a)piren, cianid, policiklične aromatske ogljikovodike (PAH), živo srebro, ter mikroelemente antimon, bor in selen monomere akrilamid, epiklorhidrin in vinil klorid, bromat, trihalometane ter klorat in klorit, vsi so stranski produkti uporabe dezinfekcijskih sredstev.

Rezultati analiz vzorcev, vzetih na našem področju so bili skladni, vse ugotovljene prisotnosti določenih kemijskih parametrov so bile v dovoljenih mejah.

Slika 6: Pregled mest vzorčenja z ugotovljeno prisotnostjo trihalometanov (Vir: MPV, Letno poročilo o kakovosti pitne vode 2012)

V okviru programa monitoringa pitne vode za leto 2013, je bilo v Sodražici, v bistroju Ž in v Fari v Osnovni šoli opravljeno vzorčenje, namenjeno za meritve radioaktivnosti pitne vode. V poročilu Inštituta Jožef Stefan je razvidno, da so izmerjene koncentracije sevancev gama, stroncija, SR-90 in tritija precej nižje od mejnih vrednosti.

Tako imenovan »tretji nivo preverjanja« oziroma ustreznost nadzora preverjajo **inšpekcijske službe**. V letu 2013 so bile opravljene 4 celodnevne inšpekcijske kontrole s strani Zdravstvenega inšpektorata republike Slovenije. Temeljito je bilo preverjeno delovanje in učinkovitost sistema HACCP in notranjih kontrol kvalitete pitne vode na enajstih vodovodnih sistemih v našem upravljanju. Inšpekcijski nadzor ni pokazal nepravilnosti.

Kot upravljavec vodovodnega sistema smo za kvaliteto in skladno pitno vodo odgovorni od zajetja do pipe pri porabniku. Rezultati analiz vzorčenj na omrežju kažejo na problematiko majhnih vodovodnih sistemov, zmanjševanje porabe na teh sistemih ter težave praznih hiš. Navkljub našim naporom z dodatnimi spiranji, se še vedno na pipah porabnikov pojavijo koliformne bakterije (1-2 MPN/100 ml), kar je tipičen znak postane vode. Do težav s kvaliteto pitne vode na posameznih odjemnih mestih še vedno prihaja tudi zaradi neustrezne dimenzioniranosti, izvedbe (mrtvi kraki) ali neustreznega vzdrževanja internega vodovodnega omrežja, na katerega pa kot upravljavec javnega vodovodnega sistema nimamo vpliva. Za odpravo tovrstnih težav je odgovoren lastnik. Kot izvajalec javne oskrbe s pitno vodo porabnike lahko samo opozarjamo in pomagamo z nasveti in priporočili.

Pri analiziranju rezultatov analiz vzorčenj na zajetju opažamo trend vse večje onesnaženosti zajetij s fekalijami. S svojim nerazumnim početjem, zlasti z onesnaževanjem okolja, sami sebi povzročamo težave pri zagotavljanju kvalitetne oskrbe s pitno vodo. Še vedno ni dovolj zavedanja, da se nerazumni posegi v naravo maščujejo, kar se nujno odraža tudi na vodi, ki jo pijemo. Voda je na kraškem področju dosti bolj »ranljiva«. Kljub temu, da imajo občine na večini zajetij določena vodovarstvena območja, na teh področjih še vedno prihaja do raznih divjih odlagališč odpadkov, neurejenega odvajanja komunalnih odpadnih voda, poškodovanih ali nekvalitetno zgrajenih greznic in kanalizacijskih cevi, nekontroliranega izvajanja kmetijske dejavnosti, prometa in podobno. V kolikor teh posegov na vodovarstvenih področjih ne bi bilo, bi najbrž marsikateri vodovod lahko deloval brez

predhodne priprave vode (npr. dezinfekcije). Ob navedenih dejstvih je upravljavec vodovodnih sistemov nemočen. Ostaja mu opozarjanje na pomembnost varovanja okolja in osveščanje vseh naših porabnikov, hkrati pa mora poskrbeti za čim prejšnje tehnično dograjevanje kritičnih vodarn in s tem odpravljati posledice, ki jih je nemaren odnos do okolja povzročil pitni vodi.

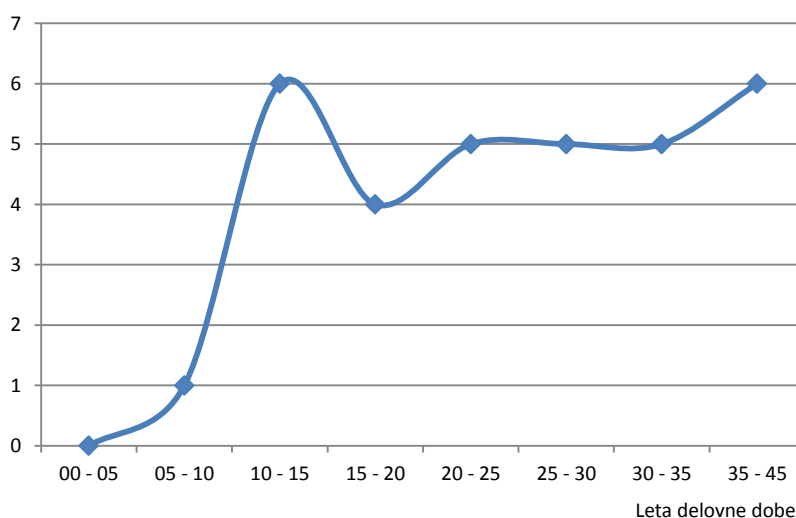
5.3. Zaposleni

V podjetju je bilo na dan 31. 12. 2013 zaposlenih 32 delavcev. Povprečno število zaposlenih v letu 2013, izračunano na podlagi delovnih ur, je znašalo 33,18, če ne upoštevamo ur bolniške odsotnosti, pa 32,37 delavca.

Pred leti je bilo v naši družbi zaposlenih 36 delavcev, število delavcev pa smo bili prisiljeni postopoma reducirati predvsem zaradi zagotavljanja finančne likvidnosti, ki je bila ogrožena s prenizko ceno pitne vode (delno je s tem zmanjšan tudi standard vodooskrbe). Ob tem vsako leto pridobivamo v upravljanje dodatne vodovodne sisteme ali dodatne vodovodne odseke ter dodatna naselja, ki pomenijo dodaten obseg dela. Ne glede na dejstvo, da ima pretežni del novo priključenih vasi na javno vodovodno omrežje izredno nizko porabo (kar pomeni tudi nizke prihodke), ima upravljavec z le-timi enake obveznosti, enake skrbi in enak obseg dela, kot pri sistemih, ki imajo veliko porabo. Z letom 2012 smo prevzeli v upravljanje tudi hišne priključke v občinah Kočevje, Ribnica, Sodražica in Kostel (v občini Loški Potok smo jih upravljali že prej). S tem se nam je krepko povečal obseg del, saj smo dobili v upravljanje cca. 100 km novega omrežja. Če želimo kvalitetno izpolnjevati svoje naloge, se moramo kadrovsko okrepiti in novo ekipo tudi ustrezno opremiti.

V letnih poročilih že vrsto let opozarjamo, da je za Hydrovod značilno, da ima visok delež starejših delavcev. To je zaradi narave in pogojev dela (terensko delo, neprijazni vremenski pogoji: visoka temperatura, mraz, vlaga,..) dokaj neugoden podatek. Iz tega razloga smo v preteklosti imeli veliko število delovnih invalidov in skoraj vsa upokojevanja terenskih delavcev so bila predčasna (iz razloga invalidnosti). Trenutno imamo zaposlene 3 invalide dela III. kategorije.

Graf 15: Število zaposlenih glede na skupno delovno dobo

Že nekaj let izvajamo s postopnimi kadrovskimi menjavami določene pomladitve zaposlenega osebja in kljub temu nas v nekaj letih čaka še kar nekaj upokojitev (v letu 2014 pogoje za upokojitev izpolnjujeta dva delavca). Čez noč poiskati primerno nadomestilo za kader, ki je usposobljen za vsa specifična dela na vodovodu in, kar je še posebej pomembno, pozna ves teren, vse vodovodne sisteme (ki jih ni malo) in princip delovanja le-teh, je nemogoče (uvajanje novih sodelavcev v delo preprosto zahteva dovolj dolgo obdobje). Poleg tega ustreznega kadra (monterjev, kovinarjev, vodoinštalaterjev, ipd.) na našem področju skorajda ni, zaradi tega smo prisiljeni zaposlovati tudi kandidate, ki nimajo v celoti primerne izobrazbe ter jih potem sami izobraziti za delo, ki ga opravljamo. Ob tem je vredno omeniti, da mnoge mlade ljudi zaradi neugodnih terenskih pogojev dela pa tudi plače delo na vodovodu preprosto ne zanima. Tako se nam je v preteklosti že nekajkrat zgodilo, da kljub objavljenemu razpisu za moneterska dela nismo dobili ustreznega delavca, pa tudi plača, ki jo lahko ponudimo, očitno ni dovolj stimulativna.

Ker se zavedamo, da je terensko delo težko, vlagamo veliko naporov, da z dobavo potrebne opreme in voznega parka izboljšamo pogoje dela, kjer je to mogoče.

S kadrovskimi menjavami izboljšujemo tudi izobrazbeno strukturo zaposlenih. Ta se je v zadnjih desetih letih izrazito izboljšala in sedaj lahko z razpoložljivim kadrom poleg izvajanja rednih vzdrževalnih del na vodovodu tudi kandidiramo in izvajamo vse večje investicije oziroma gradnje vodovodov, za kar imamo tudi ustrezno registracijo.

5.4. Nabavna funkcija in javna naročila

V letu 2013 je bil najpomembnejši obseg javnih naročil realiziran iz naslova sklenjenih okvirnih sporazumov za dobave vodovodnega materiala. Do marca smo vodovodni material naročali na osnovi okvirnih sporazumov, sklenjenih še v letu 2012, preostanek leta pa so naročila vodovodnega materiala potekala po okvirnih sporazumih, sklenjenih z dvema ponudnikoma v marcu 2013. Skupno je bilo skozi celo leto po okvirnih sporazumih

realiziranih za slabih 380.000,00 EUR naročil vodovodnega materiala. Za okoli 104.000 EUR naročil smo skozi leto sukcesivno realizirali na osnovi javnega naročila za dobave vodomernih, oddanega še sredi leta 2012. V začetku leta 2013 je bilo oddano javno naročilo za dobave vodomernih jaškov, po katerem smo tekom leta 2013 realizirali za okoli 73.500 EUR naročil, dobave na osnovi tega javnega naročila oz. sklenjene pogodbe pa bodo potekale vse do zaključka leta 2014.

Dobava električne energije je potekala na osnovi skupnega javnega naročila komunalnih podjetij za leti 2013 in 2014 in pogodbe, sklenjene z družbo GEN-I d.o.o.

Po neuspelem postopku oddaje javnega naročila za dobavo tovornega vozila z odkupom naročnikovega rabljenega tovornega vozila, ki je bil z odločitvijo o izločitvi prejete ponudbe zaključen v februarju 2013, smo v maju 2013 pristopili k izvedbi naročila dobave tovornega vozila, tokrat brez odkupa našega rabljenega vozila. Postopek je bil uspešno zaključen v juliju s sklenitvijo pogodbe, sama dobava pa je bila izvršena v sredini meseca oktobra.

Konec leta 2013 smo uspešno zaključili postopek oddaje javnega naročila za dobavo vodomernih, na osnovi katerega bomo v letih 2014 in 2015 sukcesivno naročali vodomere v ocenjeni vrednosti slabih 190.000,00 EUR.

Enonatočni vodomeri

Preostalo naročanje v letu 2013 je potekalo pod zakonskimi pragi, s sklenitvijo pogodbe ali izdajo naročilnice. Skupno je bilo na osnovi 307 izdanih naročilnic realiziranih za dobrih 356.000 EUR naročil. Tekom leta 2013 oziroma za namen realizacije v letu 2013 je bilo sklenjenih skupno 25 pogodb, večina za ponavljajoče se dobave blaga ali ponavljajoče se storitve, v enem primeru smo nabavili vozilo, ena od pogodb pa je bila sklenjena za izvedbo storitev tekom petletnega pogodbenega obdobja.

5.5. Sodelovanje z javnostjo

Sodelovanje z javnostjo je pomemben del delovanja upravljavca vodovodnih sistemov v lokalnem okolju. Pri svojem delu evidentiramo komunikacijo z javnostjo na naslednjih sklopih:

- odčitavanje, obračun in plačevanje porabljene pitne vode,
- sistem javljanja napak na vodovodnem sistemu,
- upravljanje z vodovodnim sistemom in izdajanje pogojev ter soglasij za priključitev,
- drugo komuniciranje v zvezi z razvojem vodovodnih sistemov in varstvo vodnih virov,

- reševanje pritožb uporabnikov,
- sporočanje stanja vodovodnega sistema (kakovost vode, izpadi, sanacije, idr.).

Sodelovanje javnosti pri upravljanju z vodovodnimi sistemi je zelo pomembno, saj je prav javnost tista, ki lahko najbolj razpršeno in učinkovito bdi nad stanjem vodovodnega sistema, javlja napake in pripombe, ki se nanašajo na varno in učinkovito delovanje vodovodnega sistema in zaščito vodnih virov. Upoštevasmo to dejstvo želimo svoje delo čim bolj približati našim uporabnikom. Zato so le-ti o vseh pomembnih zadevah in zanimivih informacijah redno obveščeni. Pri tem največkrat uporabljamo lokalno radijsko postajo, kamor posredujemo različna obvestila, občasno pa tudi polurne oddaje, ki gredo v živo, z možnostjo zastavljanja vprašanj poslušalcev. Poleg tega načina informiranja posredujemo informacije tudi v občinskih glasilih ali v drugih pisanih medijih. V izjemnih primerih, ko gre za manjši vodovodni sistem, posredujemo pomembno informacijo na oglasne deske naselij ali pa neposredno na naslove vseh uporabnikov. V letu 2013 smo veliko truda vložili v obveščanje uporabnikov preko dopisov, priloženih k računom za vodarino. Gre za stroškovno relativno ugoden način z dokaj velikim učinkom. Stranke smo obveščali o aktualnih dogajanjih na področju vodooskrbe, o kvaliteti pitne vode, spremembah na področju cenovne politike, načinih obveščanja, ipd. S strani uporabnikov smo prejeli precej pozitivnih odzivov, zato bomo s takim načinom obveščanja nadaljevali tudi v bodoče.

Ob izvedbi vzdrževalnih del, odpravi okvar ali v primeru pomanjkanja vode v sušnih obdobjih, informacije najpogosteje posredujemo prek lokalnih radijskih postaj, in sicer večkrat na dan.

Veliko informacij lahko naši uporabniki pridobijo tudi na naši spletni strani. Če je bilo potrebno podati neposredno pojasnilo ali opraviti usklajevanje glede določenih vprašanj, ki so se nanašala na konkretno naselje, krajevno skupnost ali vodovodni sistem, smo organizirali sestanke ter se odzvali na vabila, ki so prihajala na naš naslov.

5.6. Razvoj in načrti za prihodnost

5.6.1. Oskrba s pitno vodo

Razvoj in načrti za prihodnost na področju izvajanja oskrbe s pitno vodo so relativno enostavni in že vrsto let enaki. Vse, kar se v dejavnosti oskrbe s pitno vodo dogaja in načrtuje, je povezano z doseganjem določenega ciljnega stanja oskrbe s pitno vodo in ga je mogoče strniti v nekaj točk:

- varnost oskrbe (zagotovitev zanesljive oskrbe s pitno vodo in zaščita vodnih virov – trajnost oskrbe, vodne količine)
- kakovost (zagotovitev oskrbe s kakovostno in zdravstveno ustrežno pitno vodo)
- nivo storitev za odjemalca (zagotovitev kakovostnih storitev in uslug)
- zagotovitev stroškovno učinkovite oskrbe s pitno vodo (gospodarnost oz. ekonomsko učinkovito opravljanje dejavnosti oskrbe s pitno vodo).
- trajnostni razvoj (zagotavljanje razvoja in nemotenega delovanja javne službe v prihodnosti).

Cilji so torej enostavni in zelo razumljivi, niso pa enostavno dosegljivi. Povezani so s stalnimi aktivnostmi, ki vedno pripeljejo do zaključka, da se razvoj dejavnosti oskrbe s pitno vodo nikoli ne konča, kar je razumljivo. Celoten proces oskrbe s pitno vodo se dogaja v naravi, ki pa se nenehno spreminja. Zato je vedno potrebno nekaj spreminjati, vedno je mogoče še kaj izboljšati in zato razvoj nenehno teče. Osnova za vsako strategijo in načrtovanje bodočega razvoja je dolgoletno spremljanje in evidentiranje stanja na terenu, pravilna analiza zbranih oziroma pridobljenih podatkov o obstoječem stanju in evidentiranje problemov, ki jih ugotavljamo in s katerimi se srečujemo. Tako se na področju oskrbe s pitno vodo soočamo s stanjem in problemi, ki imajo vpliv delno na razpoložljive količine pitne vode in delno na kakovost le-te. Navajamo nekatere:

- dotrajanost vodovodnih sistemov,
- velike vodne izgube na vodovodnih sistemih,
- nedefinirani rezervni vodni viri,
- divja odlagališča odpadkov,
- razpršeno onesnaževanje voda zaradi neustreznega odvajanja odpadnih voda in posledično z visoko ranljivostjo vodnih virov,
- klimatske spremembe in spremembe vodnih režimov in
- neustrezne bilance vodnih količin vodnih virov (dolgoročno zmanjševanje izdatnosti posameznega zajetja).

Državni operativni program oskrbe s pitno vodo govori, da je ciljno stanje na področju oskrbe s pitno vodo mogoče doseči s kombinacijo različnih ukrepov, ki odpravljajo zatečeno stanje in probleme na terenu. Ukrepe lahko ločimo na:

- infrastrukturne (gradbene) ukrepe, ko z izvedbo novih vodovodnih sistemov ali delov sistemov ter rekonstrukcijami in sanacijami zastarelih vodovodnih sistemov ali njihovih delov pomembno izboljšamo stanje oskrbe s pitno vodo,
- ukrepe za izboljšanje kemijskega in mikrobiološkega stanja podtalnice, vode v zajetjih in posledično pitne vode (sanacija divjih odlagališč, sanacija starih bremen, uvajanje nitratne direktive v kmetijstvu,...),
- druge ukrepe, s katerimi dosegamo predvsem učinkovitejše delovanje vodovodnih sistemov.

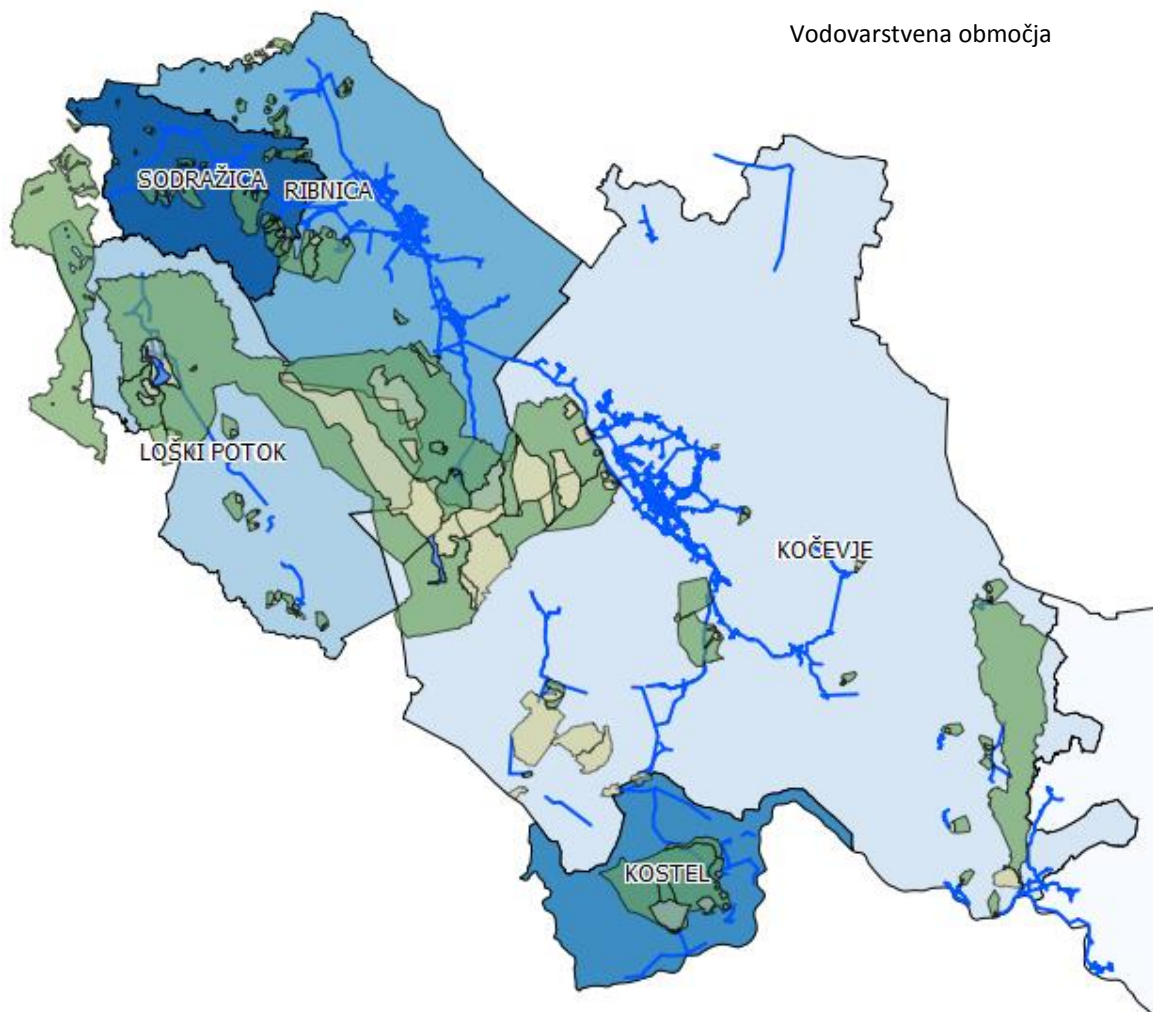
Vsi ukrepi, ki so navedeni v operativnem programu oskrbe s pitno vodo, ki ga je sprejela država, so povezani z dodatnimi finančnimi vlaganji v razvoj dejavnosti oskrbe s pitno vodo, kar je nam znano tudi brez operativnega programa že dolgo časa. Manj pa je jasno, kako te ukrepe uresničiti, oziroma kje poiskati potrebne finančne vire.

Glede na predvidene ukrepe iz operativnega programa je potrebno navesti, da smo sami že pred leti za izboljšavo stanja oskrbe s pitno vodo na našem področju zapisali nekaj podobnih ukrepov oziroma smernic, ki jih na terenu uresničujemo že vrsto let in rezultati so opazni:

- Na področjih, kjer še niso zagotovljene zadostne količine pitne vode za normalno celoletno oskrbo porabnikov s pitno vodo, sta možnosti za rešitev nastalih težav dve: poiskati dodatne količine pitne vode (dodaten vir) ali pa načrtovati povezavo s sosednjimi vodovodnimi sistemi, ki imajo določene rezerve v količinah zajete vode na izviru, pod pogojem, da je to tehnično izvedljivo in ekonomsko upravičeno. Ob tem je potrebno vsak primer obravnavati oziroma proučiti posebej, ker univerzalnih rešitev ni.

- Zaradi občasne neskladnosti vode z zahtevami veljavnega Pravilnika o pitni vodi je potrebno na nekaterih zajetjih poskrbeti za izboljšavo stanja. To je možno doseči bodisi z iskanjem nadomestnega vodnega vira bodisi z izgradnjo tehničnega sistema za učinkovito pripravo vode ali pa z navezavo takšnega vodovoda na sosednji vodovodni sistem, ki nima tovrstnih težav. Če je rešitev s tehnične in ekonomske plati izvedljiva, se priporoča rešitev, ki pomeni zmanjševanje števila vodovodnih sistemov. To pomeni priključitev manjših sistemov na večje oziroma medsebojno povezovanje dveh ali več vodovodov. To dolgoročno pomeni tudi nižanje stroškov obratovanja in bolj varno oskrbo s pitno vodo.
- Del razvojne strategije je tudi stalna skrb za zmanjševanje vodnih izgub. Le-te upravljavcu prinašajo dodatne stroške pri upravljanju z infrastrukturo, hkrati pa predstavljajo potencialno tveganje za nastanek lokalne okužbe porabnikov. Naloge na tem področju je potrebno uresničevati z doslednim pregledovanjem obstoječega omrežja, iskanjem in redno odpravo okvar ter s pospešeno obnovo in posodabljanjem zlasti kritičnih odsekov vodovodnega omrežja. Zaradi lažjega ugotavljanja vodnih izgub je potrebna vgradnja dodatne merilno - regulacijske opreme oziroma dodatnih merilnih mest, ki bo dala potreben signal o odstopanjih pri količinah distribuirane vode, kar lahko kaže na pojav okvar na omrežju. Pri zmanjševanju vodnih izgub je nujno tudi sodelovanje uporabnikov kot lastnikov hišnih priključkov. Tudi na tem elementu vodovodne infrastrukture so v preteklosti evidentirane pogoste okvare in zato je v obojestranskem interesu pravočasna obnova teh delov vodovodne infrastrukture. Z namenom zmanjšanja vodnih izgub smo proučili tudi možnost vgrajevanja vodomerov večje natančnosti v merilna mesta porabnikov. Ugotovili smo, da bi z vgradnjo vodomerov večje natančnosti lahko zmanjšali »izgube« za nekaj odstotkov, zato smo se že v letu 2012 odločili in pričeli vgrajevati vodomere višjega natančnostnega razreda, ki evidentirajo tudi zelo nizke pretoke.
- Zmanjševanje izpadov pri delovanju vodovodnih sistemov je stalna naloga. Ta se izvaja z rednimi obhodi vseh vodarn ter z uporabo podatkov, ki se pridobijo z daljinskim spremljanjem delovanja sistemov, kjer je ta oprema vgrajena. Tudi v bodoče bo potrebno nadaljevati z zbiranjem pravočasnih in natančnih podatkov, ki bodo predstavljali izhodišče za intervencijo. V ta namen je potrebno nadaljevati z obnovo obstoječega telemetrijskega sistema ter s širjenjem obsega le-tega. Potrebno je tudi nadaljevati s posodabljanjem katastra komunalnih naprav. Vse to bo poenostavilo celovito spremljanje delovanja celotnega sistema oskrbe porabnikov s pitno vodo, omogočilo optimizacijo delovanja sistema, takojšnje alarmiranje v primeru izrednih situacij in daljinsko ukrepanje (upravljanje), kjer bo to mogoče, ob določenih potrebah. Predpogoj za izvedbo te strategije je oprema vodarn z vso potrebno merilno-regulacijsko opremo, dodatno opremljanje centra za upravljanje, zagotavljanje prenosa podatkov med vodooskrbnimi objekti in centrom za upravljanje ter dobavo potrebne programske opreme.

- Del strategije razvoja dejavnosti oskrbe s pitno vodo predstavlja tudi prizadevanje za čisto naravo in čiste vode, saj si je brez tega nemogoče zamisliti varno vodooskrbo. Podatek, ki ga je bilo mogoče prebrati na svetovnem spletu, da je človek v zadnjih 50-ih letih onesnažil okolje v takem obsegu, kot so ga vsi predniki v celi zgodovini skupaj, veliko pove. Poleg velikih industrijskih onesnaževalcev in kmetijstva veliko škode naravi povzročijo tudi mnogi majhni onesnaževalci z neurejeno odvodnjo odpadnih voda, greznicami, ki niso vodotesno zgrajene, ustvarjanjem mnogih divjih odlagališč odpadkov, itd. Zaradi tega je vse manj čistih voda, ki jih lahko uživamo brez predhodne priprave.

Posebno nevarnost za bodočo oskrbo s pitno vodo predstavljajo podnebne spremembe, ki kljub globalnemu povečanju padavin prinašajo daljša sušna obdobja. Vse več je površin, kjer se ljudje spopadajo s sušo. Na osnovi višanja temperatur mnogi znanstveniki z veliko verjetnostjo napovedujejo, da bosta čez dvajset let dve tretjini Zemljanov živeli v pomanjkanju vode, kar bo vodilo v begunstvo. Že danes pa ocenjujejo, da podnebne spremembe soustvarjajo okoli dvajset milijonov beguncev. Zaradi vsega tega je Generalna skupščina Združenih narodov pred nekaj leti potrdila resolucijo, ki dostop do čiste vode in sanitarij razglašča za človekovo pravico. V resoluciji je zapisano, da je pravica do varne in čiste pitne vode ter sanitarij bistvena pravica za polno uživanje pravice do življenja. Navaja se podatek, da po svetu kar 884 milijonov ljudi nima dostopa do varne pitne vode, kar 2,6 milijarde pa jih nima dostopa do osnovnih sanitarij. Zaradi

bolezni, povezanih s pomanjkanjem teh dveh dobrin, na leto umre kar 1,5 milijonov otrok, starih manj kot pet let.

Zakonodajalec je izvajalcu dejavnosti oskrbe s pitno vodo naložil veliko odgovornosti in nalog, od katerih so nekatere težko uresničljive, z novo Uredbo o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/2012) pa so tudi občine dobile mnoge obveznosti.

Operativna izvedba nekaterih nalog poteka, nekatere pa še čakajo. Izpolnitev vseh obveznosti je povezana tudi s kadrovskimi možnostmi. Že sedaj nam pisanje raznih programov, poročil in statistik, ki jih država od nas zahteva, vzame preveč dragocenega časa. Občasno dobivamo občutek, da je, bolj kot dejstvo ali imajo porabniki vodo na svojih pipah pomembno, da so izdelana vsa poročila, oziroma, da je celoten postopek oskrbe s pitno vodo pokrit z ustreznimi pisnimi dokumenti. Enako ugotavljajo tudi kolegi iz drugih javnih podjetij v naši državi. Oskrba s pitno vodo postaja zahtevna tudi zaradi izdelave vseh poročil, ki jih od nas zahteva veljavna zakonodaja.

V vsakoletnih poročilih opozarjamo na izpolnjevanje zahtev, ki izhajajo iz naslova pridobljenih vodnih dovoljenj. Agencija RS za okolje, skladno z Zakonom o vodah, za vsako zajetje izda vodno dovoljenje. To dovoljenje se za izvedbo javne oskrbe s pitno vodo izdaja izključno občinam, ki so stranke v postopku. Vsako vodno dovoljenje predpisuje vse naloge, ki jih občine morajo izvajati, če želijo uporabljati posamezni vodni vir. Med več zapisanimi nalogami je tudi obveznost vrtanja dodatnih opazovalnih vrtin ter vgradnja takšne merilne opreme, ki omogoča vsak trenutek meritev trenutne porabe ter skupno odvzete količine pitne vode (meritve je treba opravljati po dinamiki, ki je odvisna od velikosti zajetja: za manjša zajetja tedensko oziroma najmanj dvakrat mesečno, za večja zajetja pa vsakodnevno). Gre za dokaj velike finančne obveznosti, ki jih lahko razdelimo na takojšnje (vgradnja opreme, vrtanje opazovalnih vrtin) in dolgoročne (fizična izdelava meritev, izdelava in posredovanje podatkov na ARSO, stroški tekočega vzdrževanja in obratovanja opreme). Svoje obveznosti bodo občine morale izpolnjevati, ker v nasprotnem primeru ob več kot dvakratni kršitvi pogojev rabe obstaja možnost odvzema vodnega dovoljenja. Ob koncu leta 2010 je ARSO prvič povabil imetnike vodnih dovoljenj, da oddajo poročila o odvzeti vodi iz nekaterih vodnih virov, sedaj pa je to postala stalnica. Kaj se bo v nadaljevanju dogajalo s temi podatki, nam ni znano, je pa popolnoma jasno, da bo obveznosti potrebno izpolnjevati. Po ponovni določitvi vodovarstvenih pasov, kar bo storila država, bo tudi potrebno namestiti nove oznake vodovarstvenih območij.

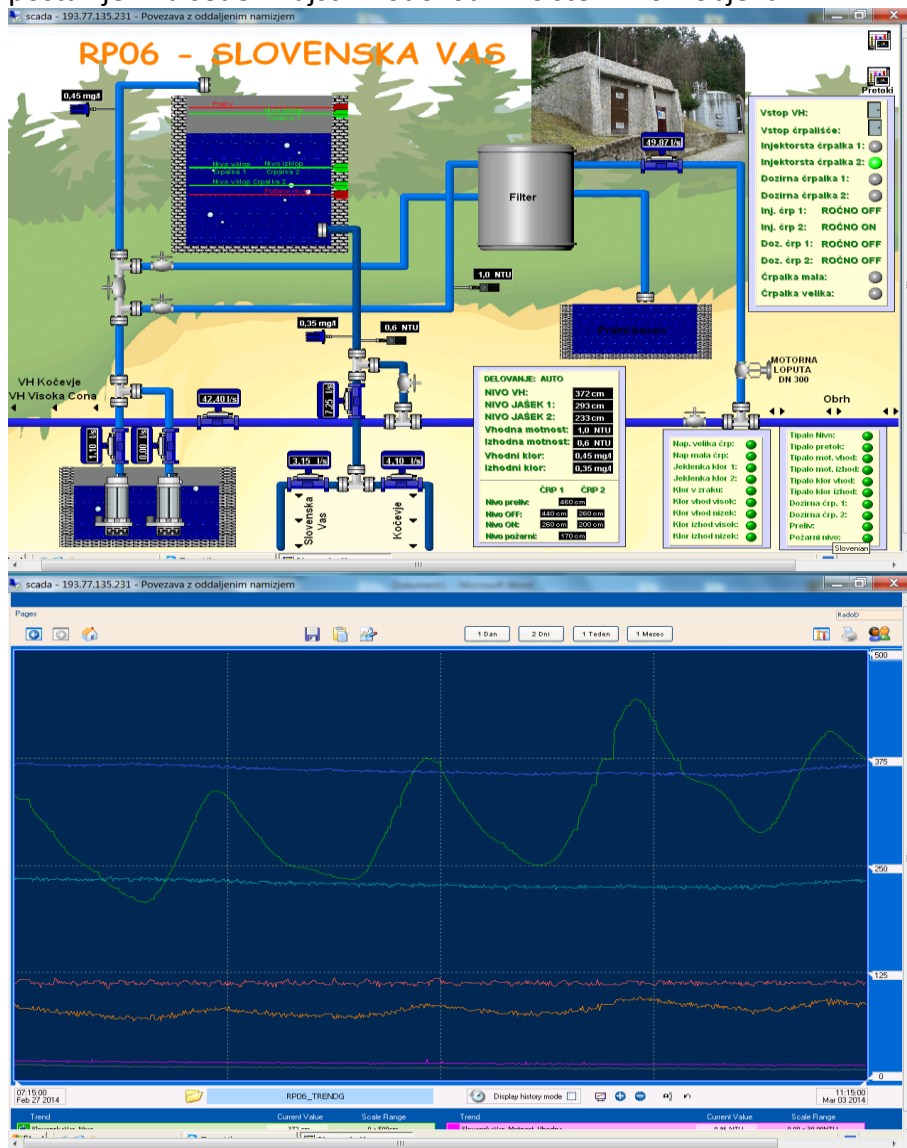
Nosilci vodnih dovoljenj so občine in s tem, ko smo namesto njih pridobili navedena vodna dovoljenja, smo občinam resnično prihranili veliko časa in energije, pa tudi finančnih sredstev, saj smo bili uspešni s pritožbami na nekatere zahteve ARSO-a, zapisane v že izdanih vodnih dovoljenjih, s katerimi je bila zahtevana zagotovitev dodatnih opazovalnih vrtin (kar bi stalo nekaj 100 tisoč EUR). Celoten postopek pridobivanja vodnih dovoljenj pa še ni končan. Izdaja vodnih dovoljenj za Izvir Lahki Studenec ter Izvir Lipovšica (Občina Sodražica) je zavržena, ker ni bilo priloženo hidrološko poročilo. To pomeni, da je trenutno odvzem vode iz teh zajetij nelegalen. Enako poročilo se zahteva tudi za zajetje Dolski Potok (Občina Kočevje). Tudi postopek izdaje vodnih dovoljenj za Izvir Jakšiči, vodnjak Žaga in zajetje Delač še ni zaključen.

Pitna voda je že sedaj izredno pomembna dobrina, očitno bo v bodoče še bolj. Glede na navedeno je pričakovati še bolj kompleksno delo pri izvajanju dejavnosti oskrbe s pitno vodo.

5.6.2. Predvidene novosti v poslovanju in organizaciji družbe

V podjetju poskušamo vsako leto doseči napredek pri organizaciji, delovanju in poslovanju podjetja. Tako tudi za leto 2014 načrtujemo nekaj organizacijskih in tehnoloških sprememb v sami organizaciji podjetja, delovnih postopkih in pri zagotavljanju ustreznih pogojev dela za zaposlene.

Nadaljevati želimo z razvojem telemetrije oziroma daljinskega upravljanja in spremljanja delovanja vodovodnih sistemov in objektov. Vsako leto poskrbimo za prenos določenih novih podatkov v center na sedežu podjetja, kar nam v veliki meri olajša spremljanje zelo razvejanega vodovodnega sistema ter povečuje varnost vodopreskrbe. Sistem scada je trenutno vzpostavljen na sedemnajstih vodovodnih sistemih oz. objektih.

Slika 7: Sistem daljinskega upravljanja in spremljanja delovanja vodovodnih sistemov

V podjetju se nenehno trudimo, da sledimo zahtevam sodobnega časa. Tako našim uporabnikom že dalj časa nudimo pregled osnovnih podatkov o odjemnih mestih na internetu. V letu 2013 smo strankam ponudili možnost izdaje e-računa ter tudi možnost izdaje zbirnih računov (obračun več odjemnih mest istega plačnika z enim skupnim računom). S tem se želimo čim bolj približati različnim željam strank in jim tudi omogočiti racionalizacijo stroškov.

Enako kot v preteklih letih si bomo še naprej prizadevali izboljševati svoj kataster vodovodne infrastrukture. Temu bomo dodali tudi podatke o potekih hišnih priključkov, ki smo jih oz. jih bomo obnovili.

Korak naprej želimo narediti tudi pri sistemu odčitavanja vodomeroev. V kolikor bodo finančna sredstva dopuščala, bomo postavili pilotni sistem daljinskega odčitavanja vodomeroev. Gre za sistem, ki je stroškovno precej zahteven, vendar prinaša tudi bistvene prednosti, saj zagotavlja ažurne in natančne podatke o porabi naših odjemalcev, ki se jih nato primerja s prav tako ažurnimi podatki o v sistem distribuirani pitni vodi. S tem dobimo natančne podatke o izgubah pitne vode, katerih zmanjševanje bo tudi v prihodnjih letih eden naših osnovnih ciljev.

6. RAČUNOVODSKI IZKAZI

6.1. Izkaz poslovnega izida

IPI za obdobje: 1.1. 2013 - 31.12. 2013:

postavka	tekoče leto	predhodno leto	indeks
1. Čisti prihodki od prodaje	2.614.437,00	2.513.004,40	104,04
- čisti prihodki, pridobljeni z opravljanjem gospod. javnih služb	1.109.210,37	978.915,75	113,31
- čisti prihodki od drugih dejavnosti	1.505.226,63	1.534.088,65	98,12
2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedok. proizvodnje	0,00	-76,97	0,00
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0,00	0,00	/
4. Drugi poslovni prihodki (s prevrednot. poslovnimi prihodki)	39.256,58	4.257,14	922,14
- subvencija oskrbe s pitno vodo	35.600,04	0,00	/
- drugi poslovni prihodki	3.656,54	4.257,14	85,89
5. Stroški blaga, materiala in storitev	1.823.217,05	1.740.745,86	104,74
a. NV prodanih blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	808.619,55	879.874,74	91,90
b. Stroški storitev	1.014.597,50	860.871,12	117,86
6. Stroški dela	787.219,17	758.451,86	103,79
a. Stroški plač	641.560,75	611.063,38	104,99
b. Stroški pokojninskih zavarovanj	69.977,69	65.509,92	106,82
c. Drugi stroški dela	75.680,73	81.878,56	92,43
7. Odpisi vrednosti	97.060,67	109.673,74	88,50
a. Amortizacija	88.561,65	90.645,20	97,70
- amortizacija osnovnih sredstev v upravljanju (infrastrukture)	0,00	0,00	/
- amortizacija osnovnih sredstev podjetja	88.561,65	90.645,20	97,70
b. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	0,00	0,00	/
c. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	8.499,02	19.028,54	44,66
8. Drugi poslovni odhodki	46.455,51	20.146,14	230,59
9. Finančni prihodki iz deležev	0,00	0,00	/
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0,00	0,00	/
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	7.486,08	10.013,64	74,76
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0,00	0,00	/
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0,00	0,00	/
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	3,22	1.664,21	0,19
15. Drugi prihodki	93.107,99	103.495,85	89,96
16. Drugi odhodki	332,03	12,25	2.710,45
17. Davek iz dobička	0,00	0,00	/
18. Odloženi davki	0,00	0,00	/
19. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (1+-2+3+4-5-6-7-8+9+10+11-12-13-14+15-16-17+-18)	0,00	0,00	/

6.2. Bilanca stanja

Bilanca stanja za obdobje: 1.1. 2013 - 31.12. 2013:

Postavka	Tekoče leto	Predhodno leto	Indeks
SREDSTVA:	2.051.258,70	1.965.513,90	104,36
A DOLGOROČNA SREDSTVA	1.078.129,28	1.010.784,26	106,66
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR	477,94	3.153,81	15,15
1. Neopredmetena sredstva	477,94	3.153,81	15,15
a. Dolgoročne premoženjske pravice	477,94	3.153,81	15,15
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0,00	0,00	/
II. Opredmetena osnovna sredstva	1.068.754,34	1.007.630,45	106,07
1. Zemljišča	58.585,51	58.585,51	100,00
2. Zgradbe	608.903,86	620.287,53	98,16
3. Proizvajalne naprave in stroji	400.956,22	328.253,66	122,15
4. Druge naprave in oprema	308,75	503,75	61,29
5. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	0,00	0,00	/
6. Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	0,00	0,00	/
III. Naložbene nepremičnine	0,00	0,00	/
IV. Dolgoročne finančne naložbe	8.897,00	0,00	/
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	0,00	0,00	/
2. Dolgoročna posojila	8.897,00	0,00	/
V. Dolgoročne poslovne terjatve	0,00	0,00	/
VI. Odložene terjatve za davek	0,00	0,00	/
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	907.166,79	875.985,59	103,56
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0,00	0,00	/
II. Zaloge	127.531,19	114.946,63	110,95
1. Material	127.531,19	114.946,63	110,95
2. Proizvodi	0,00	0,00	/
III. Kratkoročne finančne naložbe	0,00	0,00	/
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	0,00	0,00	/
2. Kratkoročna posojila	0,00	0,00	/
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	415.328,07	297.683,98	139,52
1. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	318.138,08	216.669,82	146,83
2. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	97.189,99	81.014,16	119,97
V. Denarna sredstva	364.307,53	463.354,98	78,62
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	65.962,63	78.744,05	83,77
ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	6.166.268,60	4.470.028,82	137,95
OBVEZNOSTI:	2.051.258,70	1.965.513,90	104,36
A. KAPITAL	1.416.342,57	1.416.342,57	100,00
I. Vpoklicani kapital	583.016,01	583.016,01	100,00
1. Osnovni kapital	583.016,01	583.016,01	100,00
2. Nevpoklicani kapital	0,00	0,00	/
II. Kapitalske rezerve	432.447,60	432.447,60	100,00
III. Rezerve iz dobička	400.878,96	400.878,96	100,00
1. Zakonske rezerve	129.600,04	129.600,04	100,00
2. Rezerve za lastne deleže	0,00	0,00	/

3.	Lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka)	0,00	0,00	/
4.	Druge rezerve iz dobička	271.278,92	271.278,92	100,00
IV.	Presežek iz prevrednotenja	0,00	0,00	/
V.	Preneseni čisti poslovni izid	0,00	0,00	/
VI.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	0,00	0,00	/
B.	REZERVACIJE	109.733,63	229.253,33	47,87
1.	Rezervacije	0,00	0,00	/
2.	Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	109.733,63	229.253,33	47,87
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	824,10	824,10	100,00
I.	Dolgoročne finančne obveznosti	0,00	0,00	/
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti - druge	824,10	824,10	100,00
III.	Odložene obveznosti za davek	0,00	0,00	/
Č.	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	414.918,16	214.366,86	193,56
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0,00	0,00	/
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	0,00	0,00	/
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	414.918,16	214.366,86	193,56
<i>a.</i>	<i>Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev</i>	<i>345.265,02</i>	<i>158.857,66</i>	<i>217,34</i>
<i>b.</i>	<i>Druge kratkoročne poslovne obveznosti</i>	<i>69.653,14</i>	<i>55.509,20</i>	<i>125,48</i>
D.	KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	109.440,24	104.727,04	104,50
	ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	6.166.268,60	4.470.028,82	137,95

6.3. Razkritja k računovodskim izkazom

6.3.1. Izkaz poslovnega izida

Ad 1) Čisti prihodki od prodaje (2.614 tisoč EUR)

Čisti prihodki od prodaje so evidentirani na analitičnih kontih skupine 760 in so vodeni za vsako dejavnost posebej. Pri opravljanju osnovne dejavnosti smo evidentirali naslednje čiste prihodke:

- Prihodki od prodaje – gospodarska javna služba 1.109 tisoč EUR
- Prihodki od prodaje – dopolnilne dejavnosti 1.505 tisoč EUR

Ad 4) Drugi poslovni prihodki (39 tisoč EUR)

V tej postavki so zajeti prihodki od subvencioniranja storitev javne gospodarske službe oskrbe s pitno vodo (na podlagi sprejetih sklopov občin ustanoviteljic) ter drugi poslovni prihodki evidentirani v skupini 768.

Ad 5) Stroški blaga, materiala in storitev (1.823 tisoč EUR)

V tej postavki so zajeti stroški porabljenega materiala in opravljenih storitev. Pomembnejše skupine stroškov materiala so:

- Stroški materiala 559 tisoč EUR
- Stroški energije 159 tisoč EUR
- Nadomestni deli in mat. za vzdrževanje 62 tisoč EUR
- Stroški pisarniškega materiala in strokovne literature 9 tisoč EUR

Zaloge materiala vodimo po sistemu zadnjih cen, poraba pa se prav tako obračunava po zadnjih cenah.

Pomembnejše skupine stroškov storitev:

• Stroški storitev v zvezi z vzdrževanjem	105 tisoč EUR
• Stroški transportnih storitev	53 tisoč EUR
• Stroški analiz pitne vode	29 tisoč EUR
• Stroški zavarovalnih premij	28 tisoč EUR
• Stroški plačilnega prometa in bančnih storitev	8 tisoč EUR

Stroški storitev so v poslovnih knjigah izkazani na podlagi prejetih in potrjenih računov oz. pogodb. Kot stroški storitev se izkazujejo le vrednosti tistih storitev, ki so jih družbi opravili drugi. Vrednost storitev, ki jih podjetje opravi samo, se izkazuje po izvornih vrstah stroškov. Kot stroške storitev v zvezi z vzdrževanjem, podjetje obravnava stroške, ki nastajajo pri vzdrževanju in obnavljanju lastnih osnovnih sredstev, če pri tej obnovi ne prihaja do pomembnihboljšav v delovanju teh sredstev oziroma do podaljšanja dobe koristnosti ter pri vzdrževanju infrastrukturnih objektov in naprav.

Ad 6) Stroški dela (787 tisoč EUR)

Med stroški dela izkazujemo kosmate zneske plač in nadomestila plač, ki pripadajo zaposlencem in bremenijo družbo, stroške socialnih zavarovanj, druga plačila in povračila zaposlencem ter dajatve, ki bremenijo izplačevalca. Plače in nadomestila ter ostali stroški dela so se izplačevali v skladu z veljavno *panožno kolektivno pogodbo*, ki smo jo v podjetju Hydrovod d.o.o. dolžni spoštovati. V skladu z določbami *Panožne kolektivne pogodbe*, *Podjetniške kolektivne pogodbe* ter *Sistemizacije delovnih mest* je vsako delovno mesto razvrščeno v ustrezni tarifni razred in ovrednoteno s koeficientom, ki odraža razmerje do najenostavnejšega dela. Plača zaposlenega je sestavljena iz osnovne plače, dodatka za minulo delo v višini 0,5 % za vsako dopolnjeno leto delovne dobe, dodatka na stalnost ter dela plače na podlagi delovne uspešnosti. Delavci, ki so razporejeni v dežurne ekipe, prejemajo tudi dodatek za dežurstvo – pripravljenost na domu. Delavcem, ki so pristopili k pokojninskemu načrtu v skladu z določili *panožne kolektivne pogodbe*, podjetje plačuje priporočeni znesek dodatnega pokojninskega zavarovanja (v letu 2013 v skupnem znesku 9,6 tisoč EUR)

Ad 7) Odpisi vrednosti (97 tisoč EUR)

a.) Amortizacija (89 tisoč EUR)

V skladu s priporočilom SRS 35.21 smo tudi v letu 2013 obračunavali amortizacijo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Amortizacija se obračunava od nabavne vrednosti neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev. Osnovna sredstva se amortizirajo po stopnjah, ki se določijo ob aktiviranju vsakega posameznega osnovnega sredstva in so usklajene z določili *Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Url. 87/2012)*. Amortizacijske stopnje znašajo:

Amortizacijska skupina	Amortizacijska stopnja v %
Elektro oprema vodovoda (črpalni agregati, elektro razdelilne omare, nizkonapetostni bloki, visokonapetostni bloki, transformatorji, elektro agregati in druga elektro oprema)	10,00
Laboratorijska oprema	15,00
Merilna in regulacijska oprema vodovoda (merilno-regulacijska oprema, oprema za krmiljenje)	15,00
Oprema za vodenje in prenos podatkov (telemetrija)	7,00
Pisarniška oprema	12,00
Računalniška, strojna in programska oprema ter tehnično varovanje	25,00
Upravne stavbe in skladišča	1,67
Vozni park - osebna vozila	12,50
Vozni park - tovorna vozila	14,00
Zunanja ureditev upravnih stavb in skladišč	4,00

c.) Prevrednotovalni poslovni odhodki (8 tisoč EUR)

Prevrednotovalni poslovni odhodki (konti 720,721) zajemajo oblikovanje popravka vrednosti terjatev do kupcev ter prevrednotovalne poslovne odhodke obratnih sredstev. Podjetje oblikuje popravek vrednosti terjatev v višini 1 % od stanja terjatev na 31.12. obravnavanega leta in ga usklajuje enkrat letno ob koncu poslovnega leta.

Ad 8) Drugi poslovni odhodki (46 tisoč EUR)

V tej postavki so zajeti drugi poslovni odhodki, ki po vsebini ne spadajo v nobeno od prejšnjih postavk, kot npr. stroški vodnih povračil.

Ad 11) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev (7 tisoč EUR)

V tej postavki so zajeti finančni prihodki od obresti bančnih depozitov, prihodki od zamudnih obresti ter drugi finančni prihodki.

Ad 15) Drugi prihodki (93 tisoč EUR)

Drugi prihodki zajemajo prihodke iz naslova nepokrite najemnine za vodovodno infrastrukturo (65,2 tisoč EUR), prejete odškodnine s strani zavarovalnice na podlagi prijavljenih škod (19,0 tisoč EUR) ter druge prihodke (opomini, neobičajne postavke,..).

Ad 16) Drugi odhodki (332 EUR)

Drugi odhodki leta 2013 so izkazani v minimalnem znesku in zajemajo razne neobičajne postavke, ki se ne pojavljajo redno in pogosto.

Povprečno število zaposlenih

Podjetje je imelo na dan 31. 12. 2013 32 zaposlenih. Povprečno število zaposlenih v letu 2013 (iz števila opravljenih ur) pa znaša 33,18.

6.3.2. Bilanca stanja

A) Dolgoročna sredstva (1.078 tisoč EUR)

Ad I) Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR (0,5 tisoč EUR)

Neopredmetena sredstva sestavljajo dolgoročne premoženjske pravice (računalniški programi), digitalni kataster, projekti ter neopredmetena sredstva v gradnji oziroma v izdelavi. Vsa sredstva so bila pridobljena z nakupom od drugih pravnih oseb in so ovrednotena z nakupno ceno, povečano za vse stroške, povezane s pridobitvijo teh sredstev. Družba je sredstva razvrstila na neopredmetena sredstva s končnimi dobami koristnosti, ki se amortizirajo, za merjenje po pripoznanju neopredmetenih sredstev pa je izbrala model nabavne vrednosti.

Ad II) Opredmetena osnovna sredstva (1.069 tisoč EUR)

Opredmetena osnovna sredstva sestavljajo zemljišča, zgradbe, oprema, stroji, naprave in opredmetena osnovna sredstva v gradnji oziroma izdelavi. Analitične evidence osnovnih sredstev so vzpostavljene ločeno glede na namen uporabe posameznega osnovnega sredstva.

Ad IV) Dolgoročne finančne naložbe (8,8 tisoč EUR)

Dolgoročne finančne naložbe sestavljajo dolgoročno dani depoziti banki, vodeni na kontih skupine 078. Gre za dolgoročni depozit, ki je dan banki kot poroštvo, ob odobreni bančni garanciji za dobro izvedbo posla, ki smo jo potrebovali pri prijavi na javni razpis.

B) Kratkoročna sredstva

Ad II) Zaloge (127 tisoč EUR)

Zaloge materiala se izkazujejo po zadnjih nabavnih cenah in vključujejo tudi neposredne stroške nabave. Nakupna cena se zmanjša za dobljene popuste. Kot material se šteje tudi drobní inventar z dobo koristnosti do enega leta, pa tudi tisti drobní inventar z dobo koristnosti več kot leto dni, če njegova posamična nabavna cena po dobaviteljevem računu ne presega 500 EUR.

Ad IV) Kratkoročne poslovne terjatve (415 tisoč EUR)

Kratkoročne terjatve do kupcev vzpostavimo na podlagi izstavljenih računov po opravljenih storitvah oz. dobavljenem materialu. Poslovne terjatve zajemajo:

- Terjatve do kupcev 318 tisoč EUR
- Druge kratkoročne poslovne terjatve 97 tisoč EUR

Podjetje svojih terjatev nima posebej zavarovanih. Pri terjatvah do občanov je izterjava zaradi nizkih zneskov in specifičnih primerov (Romi, preselitve, smrti,..) otežena. Poplačilo terjatev skušamo doseči z rednim opominjanjem, izvršbami ter tudi s prekinitvami dobave

pitne vode. Kljub vsem ukrepom največji problem pri izterjavi odprtih terjatev predstavljajo Romi, ki so zelo slabi plačniki, pa tudi ukrepi kot so opominjanje, izvršbe, ipd. pri njih nimajo učinka. Podjetje ima oblikovan popravek vrednosti terjatev v višini 3,1 tisoč EUR.

Kratkoročne poslovne terjatve do drugih zajemajo terjatve za vstopni DDV, terjatve do ZZZS, terjatve za obresti, ipd.

Ad V) Denarna sredstva (364 tisoč EUR)

Denarna sredstva predstavljajo sredstva, ki jih ima podjetje na svojem transakcijskem računu pri NLB d.d. ter sredstva, vezana v kratkoročnih bančnih depozitih.

C) KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (65 tisoč EUR)

Gre za kratkoročno odložene stroške, ki ob svojem nastanku še ne bremenijo dejavnosti in v tekočem letu ne vplivajo na poslovni izid (stroški bodo vračunani v naslednjem letu) ter za kratkoročne nezaračunane prihodke. Kratkoročno nezaračunani prihodki so zneski, ki jih v poslovnem letu utemeljeno upoštevamo kot prihodke, za katere pa še ni bilo prejeto plačilo in jih tudi še ni bilo mogoče zaračunati. Gre za pogodbeno dogovorjene subvencije najemnine za vodovodno infrastrukturo. Najemne pogodbe z občinami namreč določajo, da se »potrebna« subvencija zaračuna občinam po potrditvi letnega poročila.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

A) KAPITAL (1.416 tisoč EUR)

Ad I) Osnovni kapital (583 tisoč EUR)

Podjetje je v 100 % lasti občin Kočevje (60,68 %), Ribnica (24,80 %), Loški Potok (6,23 %), Sodražica (5,85 %) in Kostel (2,44 %). Na osnovnem kapitalu v letu 2013 ni bilo sprememb.

Ad II) Kapitalske rezerve (432 tisoč EUR)

Med kapitalskimi rezervami se na podlagi določb ZGD-1 izkazujejo tudi zneski na podlagi odprave splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala, ki so se v preteklosti izkazovali kot posebna samostojna kategorija v okviru kapitala. Gre torej za drugačno izkazovanje učinkov prevrednotenja zaradi inflacije, ki ga je podjetje moralo opravljati do vključno leta 2001. Sprememb v letu 2013 ni bilo.

Ad III) Rezerve iz dobička (400 tisoč EUR)

Rezerve iz dobička so sestavljene iz zakonskih rezerv in drugih rezerv iz dobička. V letu 2013 se višina zakonskih rezerv in drugih rezerv iz dobička ni spreminjala. Zakonske rezerve se lahko porabljajo zgolj za povečanje osnovnega kapitala oz. kritje izgube.

Ad VI) Čisti poslovni izid poslovnega leta (0 tisoč EUR)

V skladu z najemnimi pogodbami za vodovodno infrastrukturo, je podjetje oblikovalo in razmejilo prihodke iz naslova subvencije najemnine v višini izgube osnovne dejavnosti, zmanjšane za dobiček dopolnilnih dejavnosti. Subvencija bo skladno s pogodbami občinam zaračunana po potrditvi letnega poročila. Čisti poslovni izid poslovnega leta je tako enak 0. Bilančni dobiček poslovnega leta 2013 pa znaša:

čisti poslovni izid poslovnega leta	0,00
+ preneseni čisti dobiček	0,00
- prenesena čista izguba	0,00
+ zmanjšanje rezerv iz dobička	0,00
- povečanje zakonskih rezerv po sklepu uprave	0,00
BILANČNI DOBIČEK	0,00

Ad B) Rezervacije in dolgoročne PČR (110 tisoč EUR)

Dolgoročne pasivne časovne razmejitve so oblikovane iz naslova sredstev, ki smo jih pridobili brezplačno. S temi sredstvi krijemo amortizacijo, obračunano od teh brezplačno pridobljenih osnovnih sredstev.

Kot dolgoročne odložene prihodke družba izkazuje tudi zneske zaračunanih števnin, ki še niso bili porabljeni za zamenjave vodomerov.

Ad Č/III) Kratkoročne poslovne obveznosti (414 tisoč EUR)

V tej postavki so zajete kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v višini 345 tisoč EUR ter druge kratkoročne finančne in poslovne obveznosti v višini 69 tisoč EUR. Kratkoročni dolgovi so v knjigah izkazani z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku. Podjetje plačuje obveznosti v roku.

Večji dobavitelji v letu 2013:

Coma commerce d.o.o. Ljubljana, CMC Ekocon d.o.o. Logatec, GEN-I d.o.o., Elektro Ljubljana d.d., Lesdog d.o.o., Petrol d.d.

Ad D) Kratkoročne pasivne časovne razmejitve (109 tisoč EUR)

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve so kratkoročno odloženi prihodki in kratkoročno vnaprej vračunani stroški oziroma kratkoročno vnaprej vračunani odhodki. Kot vnaprej vračunane stroške podjetje izkazuje tudi najemnino za vodovodno infrastrukturo, ki jo bodo v skladu s podpisanimi pogodbami občine zaračunale šele po potrditvi Letnega poročila.

Kot kratkoročne odložene prihodke družba izkazuje:

- že zaračunane zamudne obresti in stroške v sodnih postopkih (stečajih, likvidacijah, prisilnih poravnava, predlogih za izvršbo)

Zunajbilančna evidenca (6.166 tisoč EUR)

V zunajbilančni evidenci podjetje izkazuje prejete in dane instrumente finančnih zavarovanj ter vodovodno infrastrukturo občin, ki so se odločile, da podjetje za njih pogodbeno vodi analitične evidence teh osnovnih sredstev.

6.3.3. Druga razkritja

1. Podjetje nima zaloge proizvodov.
2. Podjetje vsako leto preveri obračanje, uporabnost in unovčljivost zalog materiala. V poslovnem letu 2012 je podjetje ni odpisovalo materiala, v letu 2013 pa je odpisalo material v višini 0,36 EUR.
3. Podjetje nima deležev v kapitalu drugih družb.
4. Podjetje ni družbenik v drugih družbah.
5. Podjetje nima lastnih deležev.

6.4. Vlaganja v infrastrukturo v letu 2013

Kot smo že večkrat navedli, je bilo leto 2010 prelomno, saj je to prvo leto, ko so razmerja med občinami ustanoviteljicami in lastnicami vodovodne infrastrukture urejena na novo. Po novem javno podjetje vodovodne infrastrukture nima v svojih poslovnih knjigah in od njih ne obračunava več amortizacije, ki je predstavljala vir za vlaganja v javno infrastrukturo. Podjetje po novem plačuje občinam najemnino, ki pa naj bi se preko občinskih proračunov vračala v infrastrukturo.

V letu 2013 je bilo po naših podatkih skupaj investirano v infrastrukturo 936.191,07 EUR, kar je precej več kot v preteklem letu. Podroben pregled vlaganj v infrastrukturo je prikazan v prilogah k poročilu.

6.5. Razporejanje skupnih in splošnih stroškov

Skupščina podjetja Hydrovod d.o.o. je dne 29. 3. 2010 sprejela Sodila za razporejanje splošnih stroškov, ki so usklajena z določili *Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (URL 63/2009; 6.8.2009)*

V skladu z določili Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Ur. list RS 53/2007, 65/2008) je sprejeta sodila pregledal pooblaščen revizor, ki ni imel pripomb. V skladu z določili navedenega zakona, smo revidirana sodila skupaj z revizorjevim poročilom posredovali tudi na pristojno ministrstvo.

Osnovna določila sprejetih sodil:

Zaradi boljše transparentnosti poslovanja (in tudi zakonskih zahtev) je potrebno spremljati poslovanje podjetja in ugotavljati poslovni izid na več nivojih. V podjetju so oblikovana naslednja stroškovna mesta:

1. Temeljna stroškovna mesta:

- **1 – javna gospodarska služba** - oskrba s pitno vodo, ki se deli na naslednja podrejena stroškovna mesta

1 1 0 1 7 0	Oskrba s pitno vodo - Črnomelj
1 1 0 4 8 0	Oskrba s pitno vodo - Kočevje
1 1 0 6 6 0	Oskrba s pitno vodo - Loški Potok
1 1 1 0 4 0	Oskrba s pitno vodo - Ribnica

1 1 1 6 5 0	Oskrba s pitno vodo - Kostel
1 1 1 7 9 0	Oskrba s pitno vodo - Sodražica
1 1 6 0 0 0	Oskrba s pitno vodo – Blate*
1 1 7 0 0 0	Oskrba s pitno vodo – vrtine*

* infrastruktura v mešani lasti - vsi stroški in odhodki se na občine delijo v skladu z deležem lastništva.

- **2 – dopolnilne dejavnosti, ki se prav tako deli na podrejena stroškovna mesta glede na vrsto dopolnilne dejavnosti**

2. Skupna stroškovna mesta:

- **990000 – skupno stroškovno mesto za vse dejavnosti** skupni stroški, odhodki oz. prihodki, ki se nanašajo na obe dejavnosti
- **910000 – skupno stroškovno mesto za dejavnost vodooskrbe-** skupni stroški, odhodki oz. prihodki, ki se nanašajo le na osnovno dejavnost (javno službo), se pa nanašajo na več občin.

Na temeljna stroškovna mesta se v prvi fazi že med letom knjižijo vsi neposredni stroški, odhodki in prihodki. To so tisti prihodki, odhodki oz. stroški, kjer lahko na podlagi izvirnih knjigovodskih listin ugotovimo, na katero dejavnost in/oz občino spadajo.

Veliko poslovnih dogodkov je take narave, da jih ni mogoče sproti ali vsakega posebej razporejati in knjižiti na posamezno občino oz. dejavnost. Vsi stroški odhodki oz. prihodki (posredni stroški oz. prihodki), ki se jih ne more evidentirati direktno iz knjigovodskih listin neposredno na temeljna stroškovna mesta, se med letom knjižijo na skupna stroškovna mesta. V drugi fazi (konec leta) pa se prenašajo na temeljna stroškovna mesta (na podlagi ustreznih sodil).

Sodila za delitev skupnih stroškov, odhodkov in prihodkov

- V skladu z določili 7. člena Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih gospodarskih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur.l. RS 63/2009) je sodilo za razporejanje splošnih stroškov ter tudi odhodkov in prihodkov na posamezne dejavnosti
delež proizvodjalnih stroškov posamezne dejavnosti
v vseh dejavnostih, ki jih izvaja podjetje (splošno sodilo).
- Sodilo za razporejanje splošnih stroškov, odhodkov in prihodkov, ki odpadejo na javno službo med posamezne občine je:
delež proizvodjalnih stroškov posamezne občine
v skupnih proizvodjalnih stroških javne službe vseh občin (sodilo občin).

V skladu z navedenimi sodili smo za obravnavano leto izračunali naslednja sodila:

Naziv sodila	Osnovna dejavnost	Dopolnilne dejavnosti	Občina				
			Kočevje	Loški Potok	Ribnica	Kostel	Sodražica
Splošno sodilo	32,39	67,61	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
Sodilo občin	XXXXX	XXXXX	53,15	7,95	28,06	3,81	7,03

7. PREDLOG SKLEPA

Uprava podjetja predlaga, da skupščina sprejme naslednji sklep:

Na podlagi 17. člena Družbene pogodbe, sprejema skupščina družbe naslednji

S K L E P

1. Sprejme se Letno poročilo podjetja Hydrovod d.o.o., družbe za komunalno dejavnost za leto 2013 v predloženem besedilu.
2. Direktorju podjetja se podeli razrešnica za leto 2013.

Predsednik skupščine podjetja Hydrovod d.o.o.

Kočevje, dne _____

Številka: _____

SEZNAM PRILOG

Tabela 1: Prodaja vode v letu 2013 v primerjavi s predhodnim letom.....	84
Tabela 2: Prihodki v letu 2013 in primerjava s predhodnim letom	85
Tabela 3: Odhodki v letu 2013 in primerjava s predhodnim letom	86
Tabela 4: Osnovna sredstva v lasti podjetja - stanje na dan 31. 12. 2013	87
Graf 1: Poraba električne energije v letu 2013 v primerjavi s preteklim letom.....	88
Tabela 5: Investiranje v infrastrukturo v letu 2013	89

Tabela 1: Prodaja vode v letu 2013 v primerjavi s predhodnim letom

OBČINA	I-XII 2013					I-XII 2012					Plan 2013	Indeks			
	drugi porabniki		gospodinjstva		skupaj	drugi porabniki		gospodinjstva		skupaj		skupaj	skupaj	drugi	gospodinjstva
	m ³	delež	m ³	delež		m ³	delež	m ³	delež			2013 / 2012	Plan / 2013	2013 / 2012	2013 / 2012
KOČEVJE	385.081	34,6	729.162	65,4	1.114.242	375.347	34,4	714.422	65,6	1.089.768	1.081.690	102,25	103,01	102,59	102,06
KOSTEL	5.859	19,7	23.813	80,3	29.673	6.572	21,3	24.354	78,7	30.926	30.642	95,95	96,84	89,15	97,78
SODRAŽICA	12.244	10.129,0	60.920	83,3	73.164	12.339	17,4	58.402	82,6	70.741	71.594	103,43	102,19	99,23	104,31
RIBNICA	119.545	24,8	363.134	75,2	482.679	120.605	24,8	365.981	75,2	486.585	479.403	99,20	100,68	99,12	99,22
LOŠKI POTOK	8.201	11,9	60.453	88,1	68.654	8.372	11,4	65.085	88,6	73.458	76.896	93,46	89,28	97,96	92,88
SKUPAJ	530.931	30,0	1.237.482	70,0	1.768.412	523.235	29,9	1.228.243	70,1	1.751.478	1.740.225	100,97	101,62	101,47	100,75

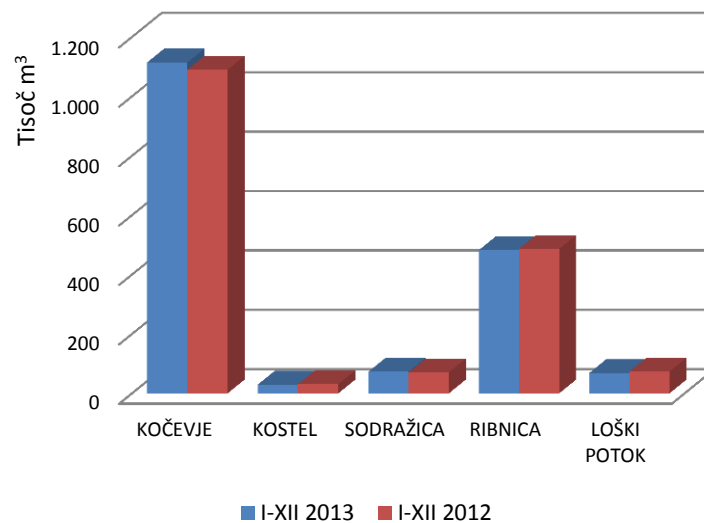
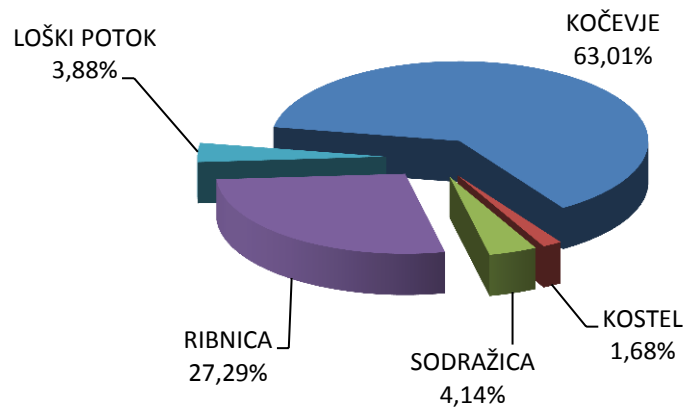

Tabela 2: Prihodki v letu 2013 in primerjava s predhodnim letom

VRSTA PRIHODKA		PRIHODKI						INDEKS			DELEŽ			
		I-XII 2013			I-XII 2012			PLAN 2013	I-XII 2013 / I-XII 2012	I-XII 2013 / PLAN	2013	2012	PLAN	
		OSNOVNA DEJAVNOST	OSTALE DEJAVNOSTI	SKUPAJ	OSNOVNA DEJAVNOST	OSTALE DEJAVNOSTI	SKUPAJ							
POSLOVNI PRIHODKI	KOČEVJE	VODA	600.680,22	/	600.680,22	596.467,94	/	596.467,94	765.214,83	100,71	78,50	21,81	22,67	31,14
		VZDRŽEVANJE VODOMEROV	/	138.406,47	138.406,47	/	91.017,33	91.017,33	194.891,73	152,07	71,02	5,03	3,46	7,93
		VZDRŽEVANJE HIŠNIH PRIK.	/	155.047,79	155.047,79	/	23.089,32	23.089,32	84.018,00	671,51	184,54	5,63	0,88	3,42
		SKUPAJ	600.680,22	293.454,26	894.134,48	596.467,94	114.106,65	710.574,59	1.044.124,56	125,83	85,63	32,46	27,01	42,49
	RIBNICA	VODA	316.330,67	/	316.330,67	256.741,63	/	256.741,63	367.472,32	123,21	86,08	11,49	9,76	14,95
		VZDRŽEVANJE VODOMEROV	/	73.817,86	73.817,86	/	44.630,39	44.630,39	109.188,39	165,40	67,61	2,68	1,70	4,44
		VZDRŽEVANJE HIŠNIH PRIK.	/	42.760,20	42.760,20	/	99,29	99,29	51.072,00	43.065,97	83,73	1,55	0,00	2,08
		SKUPAJ	316.330,67	116.578,06	432.908,73	256.741,63	44.729,68	301.471,31	527.732,71	143,60	82,03	15,72	11,46	21,47
	LOŠKI POTOK	VODA	74.634,03	/	74.634,03	54.508,06	/	54.508,06	92.486,35	136,92	80,70	2,71	2,07	3,76
		VZDRŽEVANJE VODOMEROV	/	19.285,94	19.285,94	/	6.002,54	6.002,54	25.845,18	321,30	74,62	0,70	0,23	1,05
		VZDRŽEVANJE HIŠNIH PRIK.	/	13.264,49	13.264,49	/	5.561,02	5.561,02	18.735,00	238,53	70,80	0,48	0,21	0,76
		SKUPAJ	74.634,03	32.550,43	107.184,46	54.508,06	11.563,56	66.071,62	137.066,53	162,22	78,20	3,89	2,51	5,58
	SODRAŽICA	VODA	78.876,33	/	78.876,33	43.255,04	/	43.255,04	83.273,21	182,35	94,72	2,86	1,64	3,39
		VZDRŽEVANJE VODOMEROV	/	12.002,87	12.002,87	/	11.208,05	11.208,05	22.281,13	107,09	53,87	0,44	0,43	0,91
		VZDRŽEVANJE HIŠNIH PRIK.	/	7.812,33	7.812,33	/	63,81	63,81	10.484,77	12.243,11	74,51	0,28	0,00	0,43
		SKUPAJ	78.876,33	19.815,20	98.691,53	43.255,04	11.271,86	54.526,90	116.039,11	181,00	85,05	3,58	2,07	4,72
	KOSTEL	VODA	38.689,12	/	38.689,12	27.943,08	/	27.943,08	28.964,15	138,46	133,58	1,40	1,06	1,18
		VZDRŽEVANJE VODOMEROV	/	6.649,58	6.649,58	/	4.565,99	4.565,99	9.224,23	145,63	72,09	0,24	0,17	0,38
		VZDRŽEVANJE HIŠNIH PRIK.	/	981,38	981,38	/	0,00	0,00	0,00	/	/	0,04	0,00	0,00
		SKUPAJ	38.689,12	7.630,96	46.320,08	27.943,08	4.565,99	32.509,07	38.188,38	142,48	121,29	1,68	1,24	1,55
	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	PRIHODKI OD STORITEV	/	1.035.197,72	1.035.197,72	/	1.347.850,91	1.347.850,91	480.000,00	76,80	215,67	37,58	51,23	19,53
		ODPRAVA DPČR	1.175,46	2.453,81	3.629,27	1.167,51	2.886,50	4.054,01	3.500,00	89,52	103,69	0,13	0,15	0,14
		SUBVENCJE, PREVD. PRIHODKI	35.627,31	0,00	35.627,31	77.798,68	0,00	77.798,68	83.918,92	45,79	42,45	1,29	2,96	3,41
		SKUPAJ	36.802,77	1.037.651,53	1.074.454,30	78.966,19	1.350.737,41	1.429.703,60	567.418,92	75,15	189,36	39,01	54,35	23,09
	SKUPAJ POSLOVNI PRIHODKI		1.146.013,14	1.507.680,44	2.653.693,58	1.057.881,94	1.536.975,15	2.594.857,09	2.430.570,21	102,27	109,18	96,35	98,63	98,90
	FINANČNI PRIHODKI		4.173,67	3.312,41	7.486,08	4.636,46	5.377,18	10.013,64	9.000,00	74,76	83,18	0,27	0,38	0,37
	DRUGI PRIHODKI		90.440,56	2.667,43	93.107,99	20.699,46	5.200,84	25.900,30	18.000,00	359,49	517,27	3,38	0,98	0,73
	SKUPAJ PRIHODKI		1.240.627,37	1.513.660,28	2.754.287,65	1.083.217,86	1.547.553,17	2.630.771,03	2.457.570,21	104,70	112,07	100,00	100,00	100,00
DELEŽ		45,04	54,96	100,00	41,17	58,83	100,00	/	/	/	/	/	/	

Tabela 3: Odhodki v letu 2013 in primerjava s predhodnim letom

VRSTA STROŠKA / ODHODKA	ODHODKI						INDEKS		DELEŽ			
	I-XII 2013			I-XII 2012			Plan 2013	I-XII 2013 /	I-XII 2013 /	2013	2012	PLAN
	OSNOVNA DEJAVNOST	OSTALE DEJAVNOSTI	SKUPAJ	OSNOVNA DEJAVNOST	OSTALE DEJAVNOSTI	SKUPAJ		I-XII 2012	PLAN			
<i>STROŠKI MATERIALA</i>	211.869,18	596.750,37	808.619,55	212.825,95	667.048,79	879.874,74	799.345,11	91,90	101,16	29,36	33,45	32,98
- stroški materiala za vzdrževanje	58.723,35	3.178,27	61.901,62	56.947,16	2.949,74	59.896,90	207.985,38	103,35	29,76	2,25	2,28	8,58
- stroški drugega mat. in DI	25.991,38	561.278,01	587.269,39	14.224,80	627.307,84	641.532,64	414.212,60	91,54	141,78	21,32	24,39	17,09
- stroški energije	127.154,45	32.294,09	159.448,54	141.653,99	36.791,21	178.445,20	177.147,13	89,35	90,01	5,79	6,78	7,31
<i>STROŠKI STORITEV</i>	552.420,45	462.177,05	1.014.597,50	493.075,91	367.795,21	860.871,12	708.054,13	117,86	143,29	36,84	32,72	29,22
- transportne storitve	44.577,86	8.094,64	52.672,50	40.716,62	8.825,45	49.542,07	49.000,00	106,32	107,49	1,91	1,88	2,02
- storitve v zvezi z vzdrževanjem OS	82.432,22	22.193,81	104.626,03	48.829,19	41.779,32	90.608,51	90.000,00	115,47	116,25	3,80	3,44	3,71
- najemnine	347.585,57	1.380,83	348.966,40	327.345,78	108,82	327.454,60	409.441,78	106,57	85,23	12,67	12,45	16,89
- nadomestila zaposlencem	1.062,01	2.216,98	3.278,99	435,51	1.076,73	1.512,24	2.000,00	216,83	163,95	0,12	0,06	0,08
- intelektualne in osebne storitve	35.221,77	12.473,24	47.695,01	34.121,36	13.867,66	47.989,02	55.000,00	99,39	86,72	1,73	1,82	2,27
- reklama in reprezentanca	0,00	4.538,41	4.538,41	1.380,04	3.411,95	4.791,99	8.000,00	94,71	56,73	0,16	0,18	0,33
- ostale storitve	41.541,02	411.279,14	452.820,16	40.247,41	298.725,28	338.972,69	94.612,35	133,59	478,61	16,44	12,88	3,90
<i>STROŠKI AMORTIZACIJE</i>	37.613,12	50.948,53	88.561,65	37.459,52	53.185,68	90.645,20	95.245,15	97,70	92,98	3,22	3,45	3,93
<i>DOLGOROČNE REZERVACIJE</i>	986,50	2.059,36	3.045,86	730,72	1.806,61	2.537,33	3.500,00	120,04	87,02	0,11	0,10	0,14
<i>STROŠKI OBRESTI</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	/	/	0,00	0,00	0,00
<i>STROŠKI DELA</i>	529.465,96	257.753,21	787.219,17	478.089,49	280.362,37	758.451,86	799.391,15	103,79	98,48	28,58	28,83	32,98
- plače, regres, povračila zaposlenim	379.045,14	219.498,17	598.543,31	341.427,90	238.819,63	580.247,53	614.523,27	103,15	97,40	21,73	22,06	25,36
- nadomestila plač	92.777,31	0,00	92.777,31	86.221,87	0,00	86.221,87	89.903,07	107,60	103,20	3,37	3,28	3,71
- prispevki in druge dajatve	57.643,51	38.255,04	95.898,55	50.439,72	41.542,74	91.982,46	94.964,81	104,26	100,98	3,48	3,50	3,92
<i>DRUGI STROŠKI IN ODHODKI</i>	43.395,40	8.848,52	52.243,92	23.878,38	14.512,40	38.390,78	18.000,00	136,08	290,24	1,90	1,46	0,74
SKUPAJ STROŠKI IN ODHODKI	1.375.750,61	1.378.537,04	2.754.287,65	1.246.059,97	1.384.711,06	2.630.771,03	2.423.535,54	104,70	113,65	100,00	100,00	100,00
<i>DELEŽ</i>	49,95	50,05	100,00	47,36	52,64	100,00	/	/	/	/	/	/

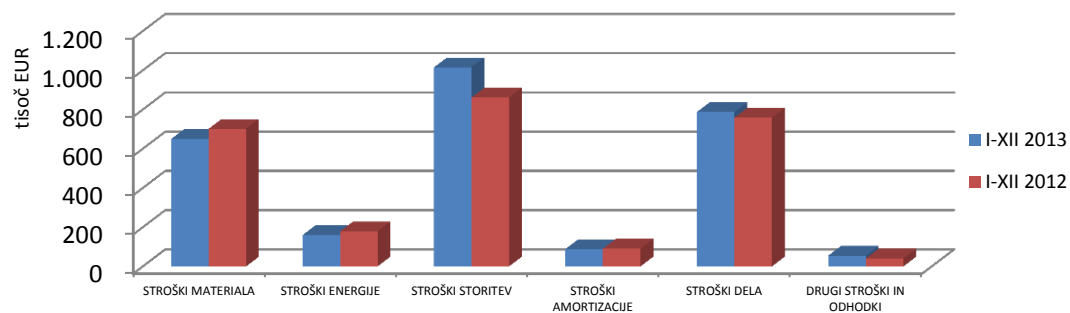
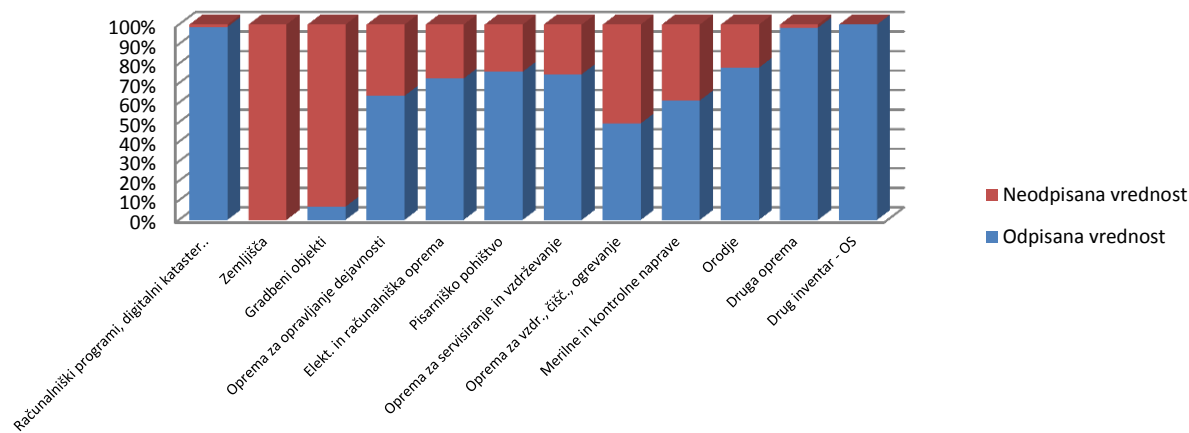

Tabela 4: Osnovna sredstva v lasti podjetja - stanje na dan 31. 12. 2013

Vrsta osnovnega sredstva		2013				2012				Indeks 2013/2012
		Nabavna vrednost	Popravek	Neodpisana vrednost	% odpisanosti	Nabavna vrednost	Popravek	Neodpisana vrednost	% odpisanosti	
I.	Neopredmetena dolg. sredstva	40.401,34	39.923,40	477,94	98,82	47.504,83	44.351,02	3.153,81	93,36	15,15
1.	Računalniški programi, digitalni kataster..	40.401,34	39.923,40	477,94	98,82	47.504,83	44.351,02	3.153,81	93,36	15,15
II.	Opredmetena osnovna sredstva	1.838.860,93	770.106,59	1.068.754,34	41,88	1.698.183,98	690.553,53	1.007.630,45	40,66	106,07
1.	Zemljišča	58.585,51	0,00	58.585,51	0,00	58.585,51	0,00	58.585,51	0,00	100,00
2.	Gradbeni objekti	653.550,27	44.646,41	608.903,86	6,83	653.550,27	33.262,74	620.287,53	5,09	98,16
3.	Oprema za opravljanje dejavnosti	796.766,23	506.262,14	290.504,09	63,54	655.526,48	456.527,85	198.998,63	69,64	145,98
4.	Elekt. in računalniška oprema	33.218,73	24.049,20	9.169,53	72,40	33.990,95	24.440,82	9.550,13	71,90	96,01
5.	Pisarniško pohištvo	47.356,16	35.936,27	11.419,89	75,89	47.356,16	32.557,37	14.798,79	68,75	77,17
6.	Oprema za servisiranje in vzdrževanje	12.056,89	8.993,73	3.063,16	74,59	12.056,89	8.313,03	3.743,86	68,95	81,82
7.	Oprema za vzdr., čišč., ogrevanje	49.253,86	24.362,59	24.891,27	49,46	49.253,86	19.880,89	29.372,97	40,36	84,74
8.	Merilne in kontrolne naprave	150.149,79	91.836,38	58.313,41	61,16	150.149,79	81.315,43	68.834,36	54,16	84,72
9.	Orodje	16.299,29	12.704,42	3.594,87	77,94	16.089,87	13.134,95	2.954,92	81,63	121,66
10.	Druga oprema	19.432,60	19.123,85	308,75	98,41	19.432,60	18.928,85	503,75	97,41	61,29
11.	Drug inventar - OS	2.191,60	2.191,60	0,00	100,00	2.191,60	2.191,60	0,00	100,00	/
SKUPAJ		1.879.262,27	810.029,99	1.069.232,28	43,10	1.745.688,81	734.904,55	1.010.784,26	42,10	105,78

Osnovna sredstva podjetja glede na odpisanost

Graf 1: Poraba električne energije v letu 2013 v primerjavi s preteklim letom

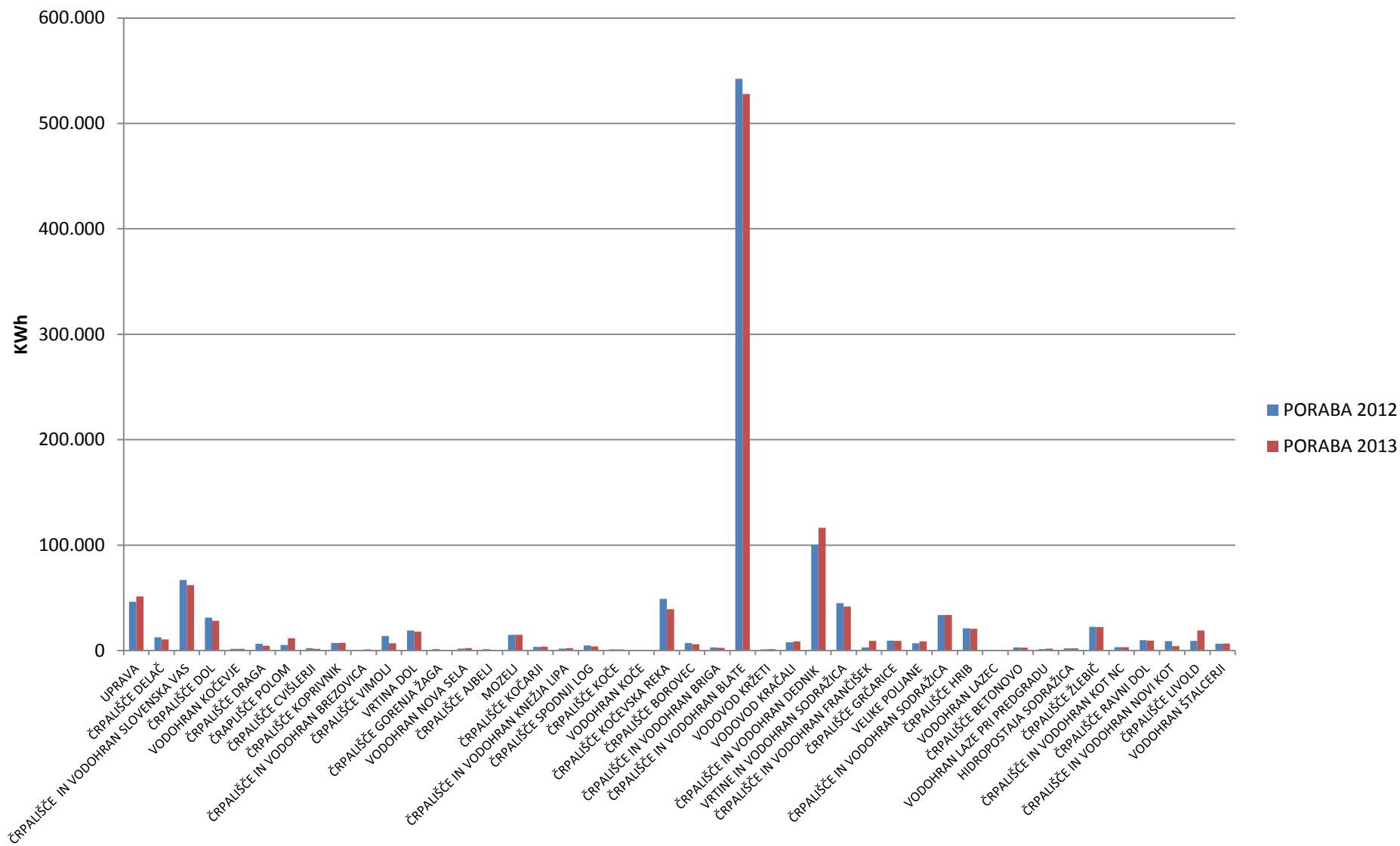

Tabela 5: Investiranje v infrastrukturo v letu 2013

Zap. št.	Naziv investicije	Investirano* v letu 2013
1.	KOČEVJE	Obnova vodovoda v delu naselja Dolga vas
2.		Izgradnja vodovoda Knežja Lipa - Brezovica
3.		Obnova vodovoda v delu naselja Breg
4.		Obnova vodovoda v delu naselja Šalka vas
5.		Obnova vodovoda v delu naselja Gorenje
6.		Podaljšek cevovoda Cvišlerji
7.		Podaljšek cevovoda Zajčje Polje
8.		Obnova vodovoda v delu naselja Griček
9.		Obnova vodovoda v delu Bračičeve ulice
SKUPAJ KOČEVJE		685.951,92
1.	RIBNICA	Obnova vodovoda v naselju Otavice
2.		Obnova vodovoda v delu naselja Grič
3.		Obnova vodovoda v delu naselja Prigorica
4.		Dela na javnem hidrantnem omrežju
5.		Podaljšek vodovoda Prigorica
6.		Obnova vodovoda v delu naselja Lepovče
SKUPAJ RIBNICA		104.153,20
1.	LOŠKI POTOK	Obnova vodovoda Mali Log I.
2.		Obnova vodovoda Mali Log II.
SKUPAJ LOŠKI POTOK		92.171,03
1.	SODRAŽICA	Obnova vodovoda v delu centra Sodražica
2.		Izgradnja reducirnega jaška Zamostec
3.		Obnova vodovoda v delu Slemenske ceste
SKUPAJ SODRAŽICA		53.914,92
SKUPAJ INVESTIRANO V LETU 2013		936.191,07

* tabela vsebuje podatke o investicijah, ki jih je izvajalo podjetje Hydrovod d.o.o.